

**Lokalna diagnoza
zagrożeń
społecznych dla
miasta Płońska
2020**

Spis treści

1.	WPROWADZENIE	2
1.1	Cele i ogólne założenia badania	2
1.2	Problematyka badania	4
2.	METODOLOGIA BADANIA	5
2.1	Uzasadnienie i wybór techniki badawczej.....	5
2.2	Dobór próby.....	7
2.3	Narzędzia badawcze	9
3.	ANALIZA DANYCH ZASTANYCH MIASTA PŁOŃSK	10
3.1	Położenie miasta	10
3.2	Sytuacja demograficzna oraz rynek pracy	11
3.3	Instytucje pomocowe na terenie Miasta Płońsk	14
4.	BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW NA TERENIE MIASTA PŁOŃSK	23
4.1	Struktura badanej próby	23
4.2	Problem alkoholowy oraz nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	25
4.3	Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	30
4.4	Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	32
5.	BADANIE DZIECI I MŁODZIEŻY NA TERENIE MIASTA PŁOŃSK	42
5.1	Struktura badanej próby	42
5.2	Problem alkoholowy oraz nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży	43
5.3	Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży	52
5.4	Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	64
6.	BADANIE ESPAD A WYNIKI DIAGNOZY MIASTA PŁOŃSK.....	70
6.1	Problem alkoholowy	71
6.2	Problem nikotynowy	72
6.3	Problem narkotykowy	73
7.	BADANIE SPRZEDAWCÓW NA TERENIE MIASTA PŁOŃSK	75
7.1	Struktura badanej grupy	75
7.2	Problem uzależnień w mieście z perspektywy sprzedawców alkoholu.....	76
8.	WNIOSKI I REKOMENDACJE	82

1. WPROWADZENIE

1.1 Cele i ogólne założenia badania

Gwałtowne przemiany technologiczne, ekonomiczne oraz społeczno-kulturowe, jakie dokonały się w XX wieku doprowadziły do przeobrażeń niemal w każdej dziedzinie życia społecznego przyczyniając się do powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny: w definicji R. Marisa to: „ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić”¹. Według K. Frysztackiego, warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru². W świetle tych definicji muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- ✓ problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym,
- ✓ wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi,
- ✓ jest zjawiskiem możliwym do przewyciężenia,
- ✓ można go przewyciężyć przez zbiorowe działanie.

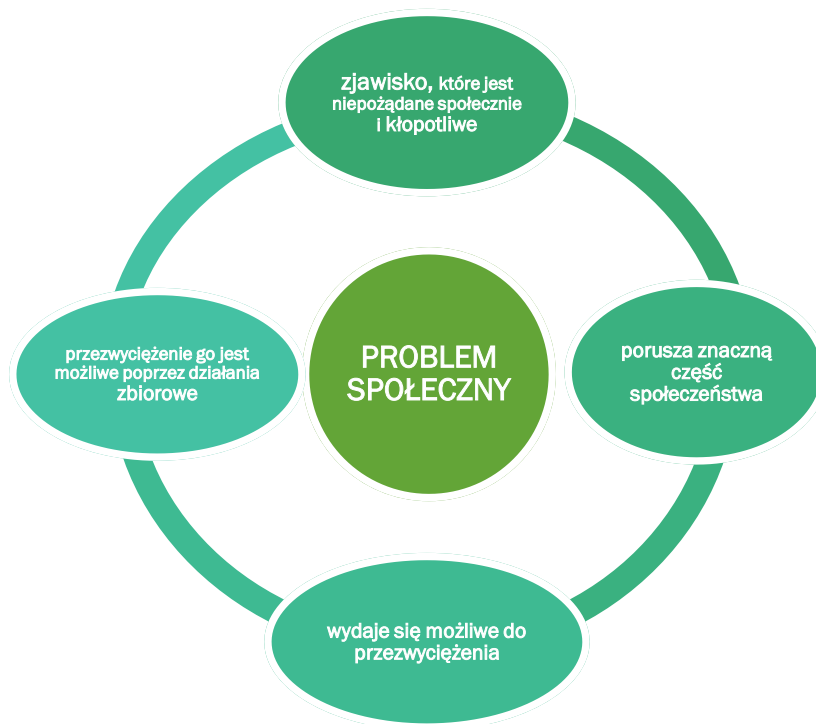
Do problemów społecznych, które w ostatnich dekadach dają najwyraźniej znać o sobie w polskiej rzeczywistości należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię, niktynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz wykluczenie społeczne. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów. Priorytetem w polityce społecznej staje się zatem przeciwdziałanie tego typu zagrożeniom oraz podjęcie działań prowadzących do ograniczenia izolacji społecznej oraz zwiększenie integracji społecznej grup i osób zagrożonych występowaniem wyżej wymienionych problemów.

¹ K. Frysztacki, Socjologia problemów społecznych, Warszawa 2009, s. 20.

² Frysztacki K. , Problemy społeczne, [w:] Encyklopedia socjologii, tom III, Warszawa 2000, s. 205.

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Badanie to ma na celu przede wszystkim zdiagnozowanie stanu społeczeństwa oraz wskazanie przyczyn obecnej sytuacji. Diagnoza społeczna bezpośrednio lub pośrednio odnosi się do stanu i sposobu zaspokajania potrzeb społecznych. Jej specyfiką jest fakt, iż koncentruje się ona na zidentyfikowaniu i opisanu takich zjawisk, które ograniczają zaspokojenie potrzeb społecznych lub stwarzają zagrożenie takiego ograniczenia. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców. Niniejsza diagnoza społeczna realizowana na zlecenie Gminy Miasto Płońsk ma na celu ukazanie skali problemów społecznych na terenie miasta. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- ✓ zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- ✓ określenie skali oraz zakresu problemów uzależnień,
- ✓ zidentyfikowania skutków występujących problemów,
- ✓ pokazanie rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków,
- ✓ zidentyfikowania problemów uzależnień wśród różnych grup (dzieci, młodzieży, dorosłych mieszkańców).

1.2 Problematyka badania

Zakres prac badawczych odnosił się do zdiagnozowania następujących problemów:

- ✓ **Problemu alkoholowego (alkoholizmu)** – według WHO to „wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”³. Problem alkoholowy jest jednym z najpoważniejszych i najpowszechniejszych problemów społeczeństwa polskiego, w związku z tym tej kwestii poświęcono najwięcej miejsca w niniejszej diagnozie.
- ✓ **Problemu narkotykowego (narkomania i dopalacze)** – według ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii⁴, narkomania to: „stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”. W niniejszym raporcie zwrócono uwagę przede wszystkim na następujące kwestie związane z owym zjawiskiem: rozpowszechnienie i dostępność narkotyków oraz dopalaczy, skala problemu wśród dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej.
- ✓ **Problemu nikotynowego (nikotynizmu)** – który jest nałogiem wywołanym przez dwa podstawowe, wzajemnie oddziałujące na siebie uzależnienia: farmakologiczne uzależnienie od nikotyny (związane z koniecznością utrzymania odpowiednich jej stężeń w surowicy krwi) oraz uzależnienie behawioralne (złożone, zależące od czynników psychologicznych, środowiskowych, kulturowych i społecznych). Zespół uzależnienia jest zaburzeniem zdrowotnym i charakteryzują go specyficzne objawy, które zostały opisane w Klasyfikacji Chorób Światowej Organizacji Zdrowia ICD-10, gdzie wyodrębniono kategorię F-17: Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane paleniem tytoniu⁵. Niniejsza diagnoza ma na celu ukazanie skali uzależnienia oraz dostępności nikotyny dla dzieci i młodzieży szkolnej na terenie miasta, a także skali problemu wśród dorosłych mieszkańców.
- ✓ **Problemu przemocy** - ten rodzaj przemocy często określany jest także mianem, „przemocy w rodzinie”. W polskim porządku prawnym charakterystykę i definicję

³ T. Pilch, Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, str. 92.

⁴ Ustawa z dnia 29. Lipca 2005r „O przeciwdziałaniu narkomanii”, (Dz.U. 2018 poz. 1030).

⁵ Źródło: <http://morawica.com.pl/nikotylna> (dostęp 01.11.2020).

zjawiska przemocy w rodzinie zawiera Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. „O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”⁶. Wskazano w niej, iż za „przemoc w rodzinie” uważa się jednorazowe lub powtarzające się wielokrotnie „umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste” członków danej rodziny lub osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących ze sprawcą tego rodzaju zachowań. Podobną charakterystykę tego zjawiska zawarto w Kodeksie Karnym (art. 207 K.K.), w którym istnieje pojęcie „znęcania się” fizycznego lub psychicznego nad osobą najbliższą lub „inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny”⁷. Charakterystyczną cechą przemocy w rodzinie jest wykorzystanie przez sprawców tego rodzaju zachowań, posiadanej siły i dominacji nad innymi członkami rodziny, w celu podporządkowania ich i zmuszenia do określonych zachowań. Z tego powodu osobami doświadczającymi przemocy są najczęściej osoby, które w strukturze danej rodziny są zależne od swych opiekunów lub bliskich.

2. METODOLOGIA BADANIA

2.1 Uzasadnienie i wybór techniki badawczej

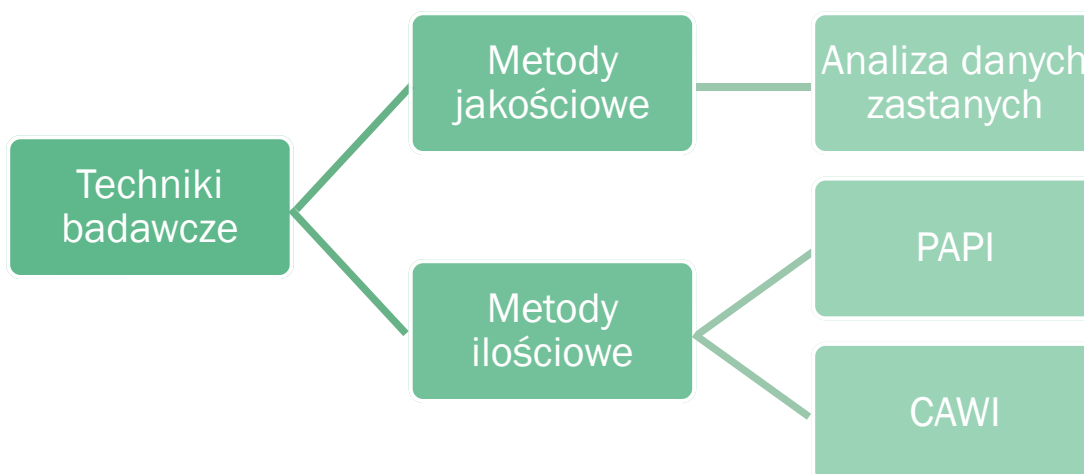
Istotą badania, było poznanie opinii oraz postaw mieszkańców względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego oraz zjawiska przemocy. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie trzech komplementarnych badań, zrealizowanych wśród dwóch grup społecznych: dorosłych mieszkańców oraz uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych zlokalizowanych na terenie miasta Płońsk. Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na ich lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie.

W badaniach zastosowano triangulację technik badawczych. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskiwaniu informacji z różnych środowisk. Diagnozę problemów społecznych na terenie miasta Płońsk rozpoczęto

⁶ Ustawa z dnia 29. Lipca 2005r „O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”, (Dz.U. 2015 poz. 1390).

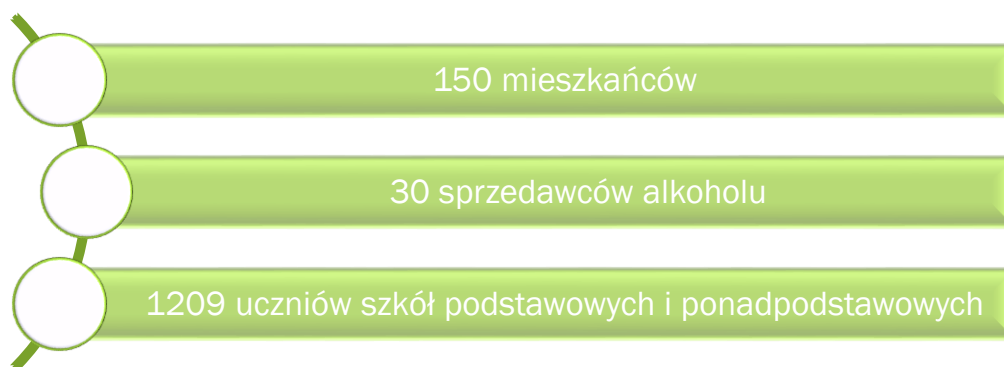
⁷ J. Polanowski, Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, Wydawnictwo Edukacyjne „Parpamedia”, Warszawa 1999, s. 21.

od przeprowadzenia badań wśród uczniów klas podstawowych i ponadpodstawowych oraz dorosłych mieszkańców. Zostały one wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety. W ten sposób przebadano dorosłych mieszkańców. W przypadku uczniów zastosowano badanie ankietowe za pomocą ankiety internetowej (CAWI). Przed przystąpieniem do ankietowania dzieci i młodzieży szkolnej, za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badania, udzielano informacji o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy, by zminimalizować ryzyko wystąpienia braków danych.

2.2 Dobór próby

Badania zostały przeprowadzone w miesiącach wrzesień – listopad 2020 roku. W badaniu łącznie wzięło udział 1389 osób (150 mieszkańców, 1209 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz 30 sprzedawców alkoholu). Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie miasta oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. Poniższy wykres przedstawia szczegółową strukturę próby badawczej.

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Bolesława Chrobrego w Płońsku*
 ul. Wolności 4
 09-100 Płońsk
 tel/ fax: (023) 662-21-62
 adres e-mail: sekretariat@sp1plonsk.pl
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Walerego Jędrzejewicza w Płońsku*
 ul. Szkolna 30
 09-100 Płońsk
 tel/fax. (023) 662-20-28 / 662-87-66
 adres e-mail: sekretariat@sp2plonsk.pl

- *Szkoła Podstawowa nr 3 im. Stanisława Wyspiańskiego w Płońsku*
ul. Stanisława Wyspiańskiego 4
09-100 Płońsk
tel/fax (023) 662-21-63
adres e-mail: sp3.plonsk@wp.pl

- *Szkoła Podstawowa nr 4 im. Papieża Jana Pawła II w Płońsku*
ul. Ks. R. Jaworskiego 25
09-100 Płońsk
tel/ fax: (023) 662-21-67
adres e-mail: plonsksp4@gmail.com

- *I Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza*
Adres: Płocka 56,
09-100 Płońsk
Telefon: 23 662 21 45
adres e-mail: dyrekcja@loplonsk.pl

- *Zespół Szkół nr 1 im. S. Staszica*
ul. Sienkiewicza 8
09-100 Płońsk
tel.: (23) 662 29 87
adres e-mail: poczta@zs1plonsk.pl

- *Zespół Szkół nr 2 im. L. Rutkowskiego*
ul. ks. Jerzego Popiełuszki 14
09-100 Płońsk
tel.: (0 23) 662 33 77
adres e-mail: zsnr2pl@wp.pl

2.3 Narzędzia badawcze

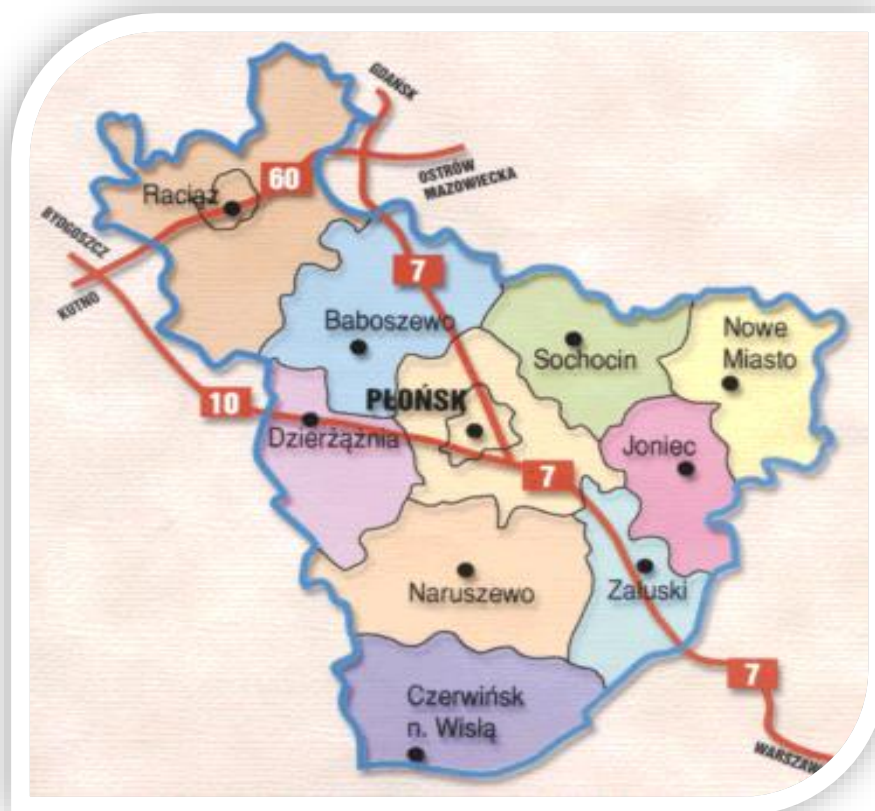
Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Ankieta wypełniana była samodzielnie, co ma niebagatelną rolę w badaniu postaw i opinii względem delikatnych kwestii. Za każdym razem przed przystąpieniem do badania, uczestnicy zostali poinformowani o pełnej anonimowości, został wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełniania kwestionariusza. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%).

3. ANALIZA DANYCH ZASTANYCH MIASTA PŁOŃSK

Punktem wyjścia przeprowadzonych badań była analiza danych zastanych, której celem było rozeznanie się w analizowanym temacie. Przed przystąpieniem do konstruowania narzędzi badawczych oraz realizacji badań, dokładnej analizie poddano informacje dotyczące problemów społecznych występujących na terenie miasta Płońsk. Niniejszy rozdział stanowi podsumowanie zebranego materiału badawczego. Stanowi on wprowadzenie do głównej części diagnozy, tj. prezentacji wyników badań.

3.1 Położenie miasta

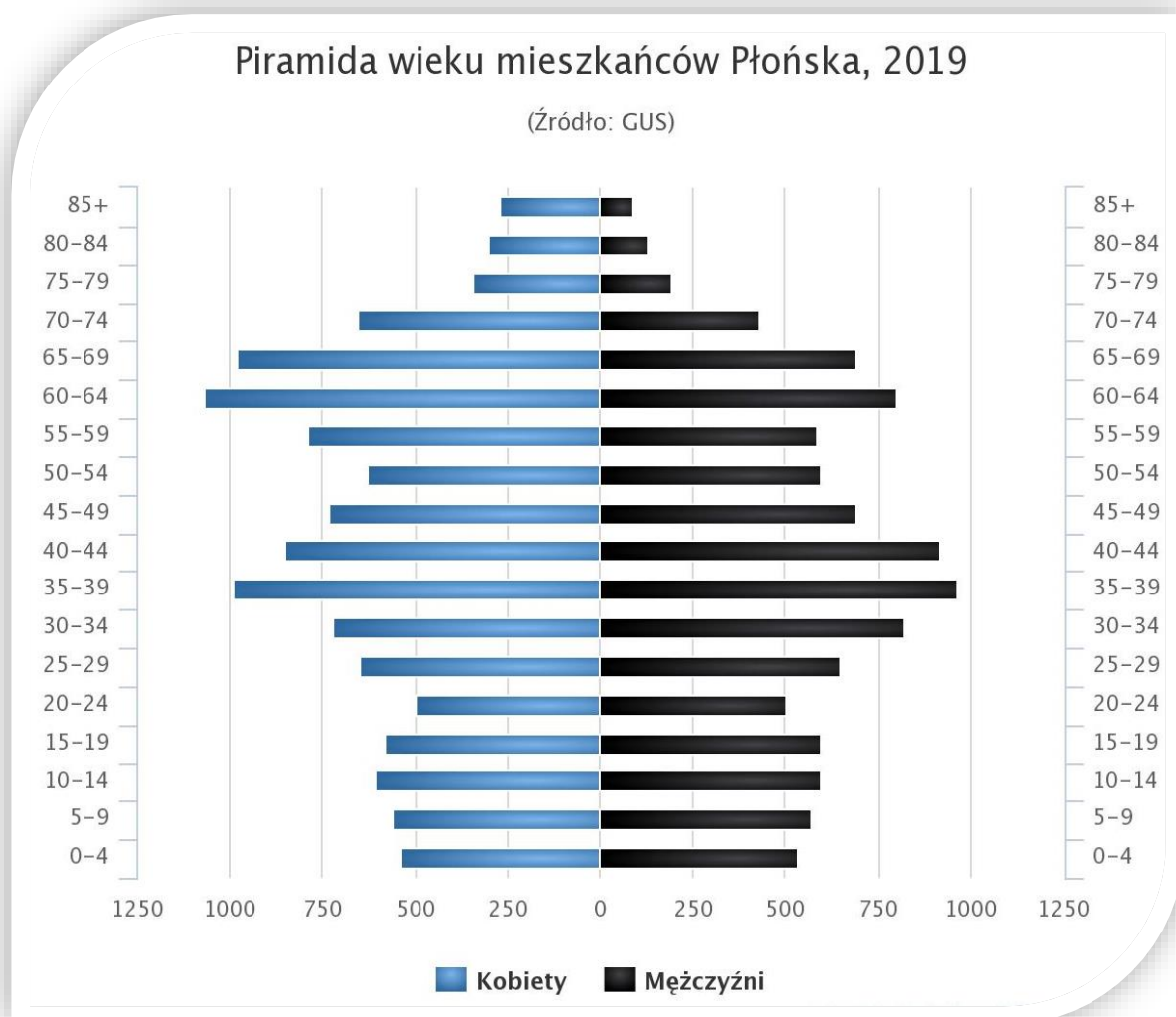
Miasto Płońsk znajduje się w województwie mazowieckim. Od północnego zachodu leży 66 km od Warszawy nad rzeką Płonką. Miasto zajmuje obszar 12 km² oraz liczy 23 tys. mieszkańców, gdzie 63% to osoby w wieku produkcyjnym.

Rysunek 1. Mapa

3.2 Sytuacja demograficzna oraz rynek pracy

Poniższy wykres pokazuje piramidę wieku mieszkańców miasta Płońsk w roku 2019. Możemy zaobserwować, iż w mieście jest przewaga kobiet nad mężczyznami, szczególnie po 60 roku życia.

Wykres 1. Piramida wieku mieszkańców Płońska, 2019 (Dane: GUS).

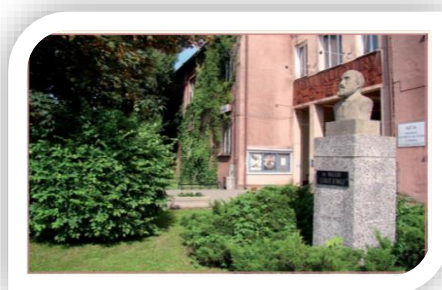
Analizując sytuację społeczno – ekonomiczną miasta należy również zwrócić uwagę na infrastrukturę edukacyjną i kulturalną. W obszarze polityki społecznej na terenie miasta działa szereg instytucji, których głównym celem są działania z obszaru pomocy społecznej, a także edukacji, kultury, sportu i rekreacji. Dzięki atrakcyjnym uwarunkowaniom krajobrazowym miasto Płońsk stwarza możliwość uprawiania wszelkiej turystyki pieszo-rowerowej m.in. na szlakach im. Dawida Ben Guriona, Henryka Sienkiewicza oraz Jana Walerego Jędrzewicza.

Obraz 1. Kamienica przy płońskim rynku, w której do wyjazdu z Płońska w 1906 roku mieszkał Dawid Ben Gurion, (fot. Piotr Koper)

Obraz 2. Dwór Aleksandry i Ludwika Weyherów w Poświętnem.

Obraz 3. Popiersie dr. Jana W. Jędrzejewicza, fotografia wykonana w 2013 roku. (zdjęcie ze zbiorów PDDMP).

Na koniec października 2019 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Płońsku zarejestrowanych było 3280 osób bezrobotnych z powiatu płońskiego i w porównaniu do października 2018 roku liczba ta zmalała o 7,10%. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w tut. Urzędzie⁸ zamieszkałych na terenie miasta Płońsk na koniec października 2019 r. wynosiła 944 osoby i w porównaniu do października 2018 r. zmalała o 6,50%. Bezrobotni mieszkający w mieście Płońsk na koniec października 2019 r. stanowili 28,80% ogółu bezrobotnych powiatu płońskiego (październik 2018 r. - 28,60%). Osoby w wieku od 25 lat do 44 lat stanowiły ponad połowę ogółu bezrobotnych zamieszkujących w mieście Płońsk. Najmniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 60 lat i więcej – 6,30% ogółu bezrobotnych. Trudności ze znalezieniem pracy mają przede wszystkim osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych lub nie posiadający żadnych kwalifikacji. Na koniec października 2019 r. osoby z wykształceniem gimnazjalnym oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym zamieszkałe w mieście Płońsk stanowiły ponad połowę bezrobotnych, a najmniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym niecałe 15,00% ogółu bezrobotnych. Biorąc pod uwagę czas pozostawania bez pracy, to najliczniejszą grupą bezrobotnych w mieście Płońsk są osoby przebywające w rejestrach urzędu ponad 12 miesięcy tzn. osoby długotrwale bezrobotne. Na koniec października 2019 r. stanowili oni 47,80% ogółu bezrobotnych⁹.

⁸ Dane udostępnione przez Urząd Miasta Płońsk.

⁹ Tamże.

3.3 Instytucje pomocowe na terenie Miasta Płońsk

Oprócz instytucji kulturalnych, edukacyjnych i sportowych, w mieście Płońsk funkcjonują również instytucje, których celem jest pomoc mieszkańcom w przypadku spersonalizowanych problemów. Na potrzeby diagnozy problemów uzależnień zebrano dane zastane z instytucji działających na terenie miasta. W mieście Płońsk działa **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**. Jest on bezpośrednim organizatorem i wykonawcą zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie miasta Płońsk. Z danych udostępnionych przez Urząd Miasta Płońsk możemy dowiedzieć się, że w 2019 r.:

- 11 rodzin, w których występuje problem alkoholowy skorzystało z pomocy finansowej w postaci zasiłków celowych i okresowych,
- 8 osób zostało skierowanych na leczenie odwykowe do Centrum Zdrowia „Szansa”,
- 1 osoba podjęła leczenie w Poradni NSPL „PSYCHE”.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, przemocy w rodzinie, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, braku przystosowania do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego lub sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W mieście Płońsk funkcjonuje również **Punkt Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie**. Jest to Referat Urzędu Miejskiego w Płońsku, którego celem jest pomoc rodzinom dotkniętym problemem uzależnień i przemocy domowej oraz organizowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień.

W Punkcie Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie pomocy udzielają: psycholog/psychoterapeuta, specjalista terapii uzależnień, pedagog/profilaktyk, socjoterapeuci, konsultanci ds. przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy w rodzinie.

W strukturach **Punktu Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie** działają:

Punkt Konsultacyjno – Informacyjny ds. Alkoholizmu, którego zadaniem jest:

- motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia terapii odwykowej w placówkach leczenia uzależnień,
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzorca picia,
- pomoc psychologiczna dla członków rodzin z problemem alkoholowym oraz dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- psychoterapia indywidualna dla Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA),
- pomoc prawna dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- udzielanie informacji na temat dostępnych miejsc pomocy, kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu miasta, które mogą się włączyć w systemową pomoc dla rodziny.

Punkt Konsultacyjno – Informacyjny ds. Narkomanii, którego zadaniem jest:

- diagnoza zgłoszonego problemu używania narkotyków,
- motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych (NSP),
- terapia dla osób nadużywających narkotyków,
- postrehabilitacja osób, które ukończyły leczenie w stacjonarnych ośrodkach terapii uzależnień,
- praca terapeutyczna z osobami będącymi w nawrocie choroby,
- wsparcie i psychoedukacja dla członków rodzin osób sięgających po narkotyki.

Ogólna liczba konsultacji w Punkcie Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie to 450 (alkoholizm, narkomania, sytuacje kryzysowe w rodzinach).

Punkt Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie prowadzi również działalność edukacyjno – szkoleniową z zakresu profilaktyki uzależnień skierowaną do dzieci, młodzieży, nauczycieli i rodziców:

- finansowanie i realizacja programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży dotyczących środków psychoaktywnych,
- działania o charakterze edukacyjnym skierowane do rodziców,
- realizacja zajęć socjoterapeutycznych dla uczniów płońskich szkół podstawowych,
- współorganizacja letniego wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży,
- prowadzenie i współfinansowanie lokalnych imprez i kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień,
- finansowanie i organizowanie szkoleń dla różnych grup zawodowych, których specyfika pracy dotyczy rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy domowej,
- edukacja publiczna.

W szkołach podstawowych realizowane, były poniższe rekomendowane programy profilaktyczne:

- Debata
- Domowi Detektywi
- Fantastyczne Możliwości
- Unplugged

Formy oddziaływań profilaktycznych organizowanych w płońskich szkołach przez Punkt Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie:

- rekomendowane programy profilaktyczne,
- warsztaty profilaktyczno – edukacyjne,
- spektakle profilaktyczne,
- koncerty profilaktyczne,
- kampanie profilaktyczne,
- działania informacyjno – edukacyjne skierowane do rodziców,
- szkolenia dla nauczycieli.

W każdym roku miasto Płońsk podejmuje działania w celu poszerzenia i udoskonalenia oferty oraz upowszechniania programów profilaktycznych o potwierdzonej skuteczności. Sukcesywnie Punkt Profilaktyki organizuje szkolenia dla nauczycieli i pedagogów dające im uprawnienia do prowadzenia w szkołach programów profilaktycznych o potwierdzonej skuteczności.

Formy działań z zakresu profilaktyki uzależnień w liczbach:

Liczba działań profilaktyczno – edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych	2
Liczba sprzedawców napojów alkoholowych objętych działaniami edukacyjnymi	130
Liczba uczniów uczestniczących w rekomendowanych programach profilaktycznych z zakresu profilaktyki alkoholowej	739
Liczba rodziców uczestniczących w rekomendowanych programach profilaktycznych z zakresu profilaktyki alkoholowej	399
Liczba zrealizowanych autorskich warsztatów i zajęć profilaktycznych z zakresu profilaktyki alkoholowej	14
Liczba uczestników autorskich warsztatów i zajęć profilaktycznych z zakresu profilaktyki alkoholowej	268
Liczba przeprowadzonych kampanii profilaktycznych i edukacyjnych	3
Liczba przeprowadzonych działań dla rad pedagogicznych z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych	6
Liczba uczestników warsztatów i zajęć profilaktycznych z zakresu profilaktyki przemocy	401
Liczba uczniów uczestniczących w rekomendowanych i autorskich programach profilaktycznych z zakresu narkomanii	623
Liczba zrealizowanych programów słowno – muzycznych dotyczących problemu narkomanii	1
Liczba uczniów uczestniczących w programie słowno – muzycznym dotyczącym problemu narkomanii	236
Liczba zrealizowanych spotkań edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień od narkotyków skierowanych do rodziców	3

Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień od narkotyków	120
--	-----

W 2019 r. na realizację zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych wydano kwotę - **424 514, 77 zł**, natomiast na przeciwdziałanie narkomanii - **52 436, 68 zł**.

Ośrodek Edukacji, Profilaktyki i Integracji Społecznej Miasta Płońsk w Goszczycach Średnich, który realizuje m.in.:

- zadania z zakresu edukacji, socjoterapii, profilaktyki oraz integracji,
- kolonie letnie dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Płońska,
- instytucje i różne grupy zawodowe organizują na terenie ośrodka spotkania integracyjne,
- szkoły prowadzą w Ośrodku część działań z zakresu profilaktyki uzależnień, zielone szkoły, rajdy rowerowe itp.,
- ośrodek ma w pełni przystosowaną do realizowanych celów infrastrukturę rekreacyjno – sportową oraz bazę noclegową.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której zadaniem jest:

- przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków o sądowe zobowiązanie do leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu,
- kierowanie do Sądu Rejonowego w Płońsku wniosków dotyczących zobowiązania do leczenia odwykowego,
- inicjowanie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z Uchwałą Rady Miejskiej dla przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenie na sprzedaż i /lub podawanie napojów alkoholowych,
- współuczestniczenie w tworzeniu Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który stanowi element miejskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, które podejmują współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałania zjawisku przemocy na terenie miasta Płońsk.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- prokuratury,
- kuratorzy sądowi,
- stowarzyszeń.

Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego prowadzi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Płońsku. Zespół Interdyscyplinarny działa w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”. Procedura wszczynana jest w sytuacji, gdy dany podmiot w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, powziął podejrzenie stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Ogólna liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty w 2019 r. to 65 rodzin

Liczba wszczętych w 2019 r. procedur Niebieskiej Karty to 35

- przez Komendę Powiatowa Policji: 31
- przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej: 2
- przez Miejska Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: 2
- przez placówki oświatowe: 0
- przez placówki służby zdrowia: 0
- inne instytucje: 0

Liczba ofiar przemocy w rodzinie:

- kobiety: 30
 - mężczyźni: 5
- w tym:
- osoby poniżej 18 r.ż.: 0
 - osoby w wieku 18-67 lat: 26
 - osoby powyżej 67 r.ż. : 9

Liczba sprawców przemocy w rodzinie:

- kobiety: 2
 - mężczyźni: 33
- w tym:
- osoby poniżej 18 r.ż.: 0
 - osoby w wieku 18-67 lat: 30
 - osoby powyżej 67 r.ż. : 5
-
- Liczba spotkań grup roboczych: 99
 - Liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty: 35
 - wskutek braku zasadności podejmowania działań: 7
 - wskutek zakończenia przemocy w rodzinie i zrealizowania indywidualnego planu pomocy: 28

Komenda Powiatowa Policji

Działania prowadzone przez Komendę Powiatową Policji w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi w 2019 r.:

Na terenie miasta Płońsk ujawniono 46 nietrzeźwych kierujących pojazdami mechanicznymi.

Liczba izolowanych osób nietrzeźwych z miejsc publicznych – 248, w tym:

- w doprowadzono do PDOZ – 190
- kobiet –7,
- nieletnich (ogółem) – 0,
- doprowadzonych do miejsc zamieszkania – 58.

KPP w Płońsku ściśle współpracowała z Punktem Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie, a także z Miejskimi i Gminnymi Komisjami ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z powiatu płońskiego. Współpraca ta polegała na kontroli miejsc szczególnie zagrożonych tj. bary, sklepy i ich okolice, a także w rejonach szkół oraz na kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w celu sprawdzenia przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Prowadzono spotkania z młodzieżą, podczas których podejmowano tematy dotyczące zdrowego stylu życia, umiejętności spędzania czasu wolnego bez alkoholu i innych używek oraz postaw asertywnych.

KPP w Płońsku wspólnie ze Strażą Miejską przez cały rok prowadziła wzmożone działania na terenie targowiska miejskiego w Płońsku. Działania te miały na celu m.in. eliminowanie zjawiska sprzedaży alkoholu nielegalnego pochodzenia oraz ograniczenie dostępności do alkoholu dla osób nieletnich.

Dodatkowo dokonano analizy stanu zagrożenia narkomanią na terenie podległym KPP Płońsk w 2019 r., z której wynika, że osoby zażywające narkotyki pochodzą zarówno ze środowisk miejskich, jak i wiejskich. Szacuje się, że konsumentami środków odurzających są głównie ludzie młodzi w przedziale wiekowym 15-18 lat. Nie mniej jednak istnieje ryzyko przyjmowania narkotyków przez osoby młodsze. Na terenie działania KPP w Płońsku w 2019 r. nie ujawniono nieletnich sprawców czynów karalnych (narkotykowych) oraz będących pod wpływem narkotyków. Ustalono, że na podległym terenie nieletni z reguły zażywali narkotyki w sposób incydentalny i okazjonalny. Funkcjonariusze wydziału prewencji prowadzili spotkania profilaktyczne z młodzieżą, rodzicami i pedagogami. Dodatkowo podczas działań prewencyjnych ukierunkowanych na bezpieczeństwo dzieci i młodzieży kontrolowano miejsca gromadzenia się młodzieży pod kątem ujawniania nieletnich mogących zażywać alkohol i narkotyki. Podczas kontroli ustalono, że na terenie działania KPP w Płońsku brak jest placówek handlowych, które mogłyby prowadzić sprzedaż tzw. „dopalaczy”. Komenda Powiatowa Policji w Płońsku w sposób bieżący współpracowała z Ośrodkiem Rehabilitacyjno-Readaptacyjnym w Wólce Przybojewskiej, Punktem Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie w Płońsku, szpitalem oraz Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.

Centrum Zdrowia „SZANSA” - placówka leczenia uzależnień, w ramach której działają:

- Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
- Dzienny Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
- Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży

Grupy Samopomocowe

W Płońsku działają cztery grupy samopomocowe Anonimowych Alkoholików. Są to grupy osób spotykających się w celu utrzymania trzeźwości własnej i wspomagania życia w trzeźwości innych osób uzależnionych od alkoholu. Spotkania odbywają się w formie mityngów. Żeby wziąć udział w mityngu nie jest potrzebne skierowanie, ani wcześniejsze zapisanie się. Osoby uczestniczą w mityngach anonimowo. Spotkania są bezpłatne.

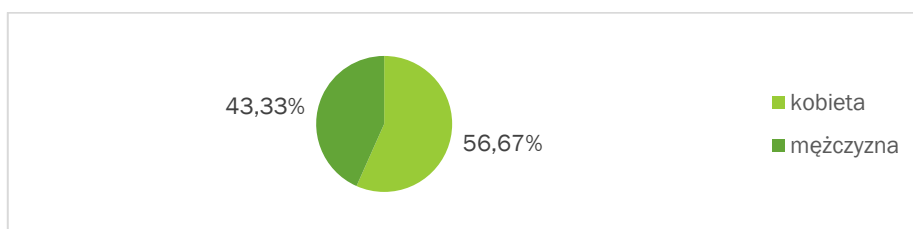
Dodatkowo w obszarze zdrowia psychicznego i pomocy społecznej na terenie miasta Płońska działają:

- Specjalistyczna Przychodnia Lekarska „Psyche”,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

4. BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW NA TERENIE MIASTA PŁOŃSK

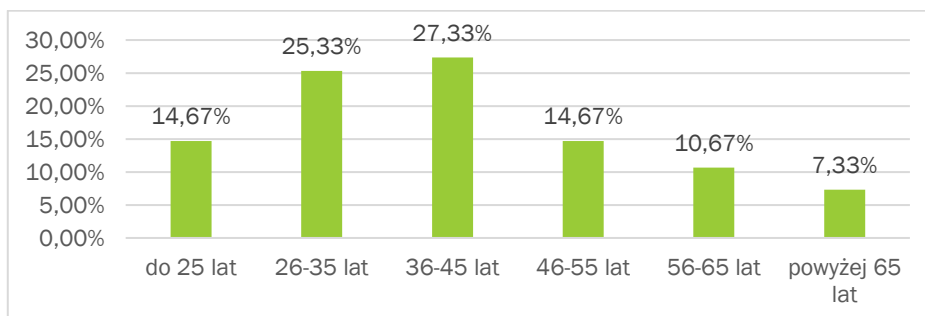
4.1 Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w mieście Płońsk wzięło udział 150 dorosłych mieszkańców. 56,67% badanej próby stanowiły kobiety, zaś 43,33% mężczyźni.

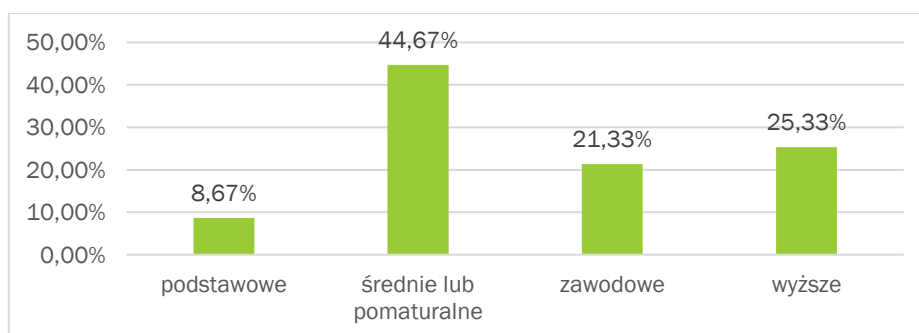
Wykres 2. Płeć.

Największą część badanej próby stanowiły osoby w wieku 36-45 lat (27,33%), oraz 26-35 lat (25,33%). Po 14,67% badanej grupy stanowiły osoby w wieku 46-55 lat oraz w wieku do 25 lat. Ankietowani w wieku 56-65 lat stanowili 10,67% ogółu respondentów, a powyżej 65 lat – 7,33%.

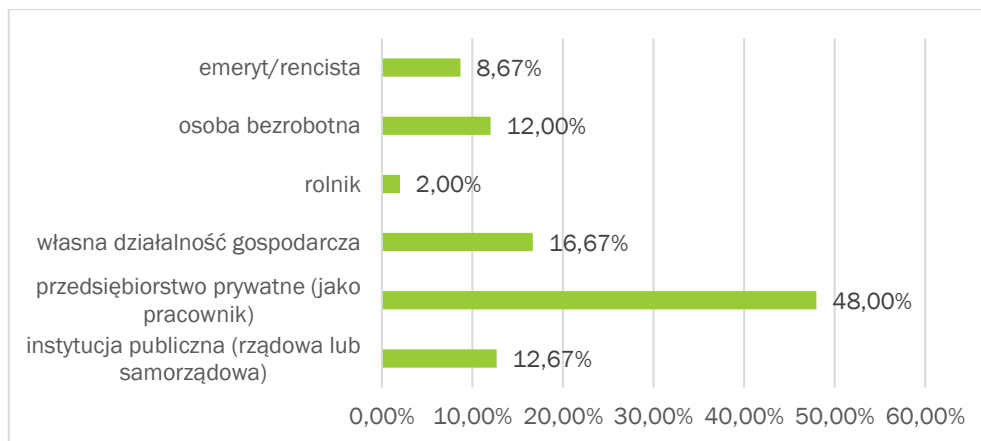
Wykres 3. Wiek.

44,67% ankietowanych posiada wykształcenie średnie lub pomaturalne, 25,33% osób wykształcenie wyższe, natomiast 21,33% mieszkańców twierdzi, że ma wykształcenie zawodowe. Kolejne, 8,67% ma wykształcenie podstawowe.

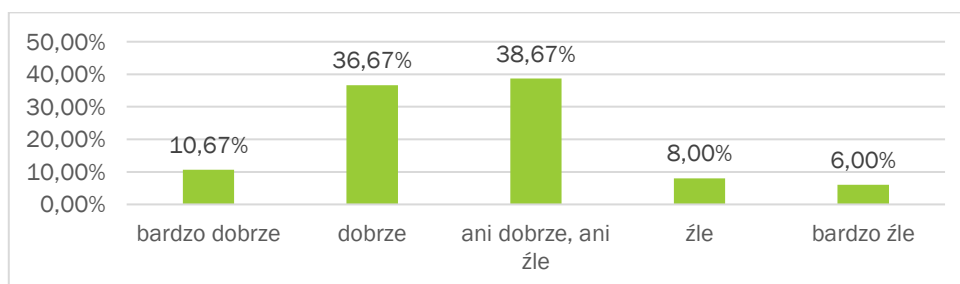
Wykres 4. Wykształcenie.

48% ankietowanych pracuje w przedsiębiorstwach prywatnych jako pracownicy. 16,67% osób prowadzi własną działalność gospodarczą, a 12,67% osób zatrudniona jest w instytucjach publicznych (rządowych lub samorządowych). Dodatkowo 12% mieszkańców to osoby bezrobotne, 8,67% - renciści lub emeryci, a pozostałe 2% ankietowanych to rolnicy.

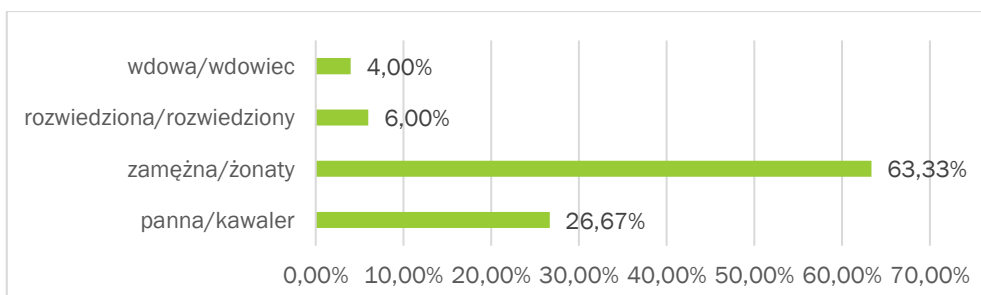
Wykres 5. Miejsce zatrudnienia.

36,67% respondentów oceniło pozytywnie swoją sytuację materialną, natomiast 38,67% wskazało odpowiedź „ani dobrze, ani źle”, z kolei 10,67% ankietowanych udzieliło odpowiedzi: „bardzo dobrze”. Swoją sytuację jako złą deklaruje 8%, oraz bardzo złą – 6,00%.

Wykres 6. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

Większość badanych to osoby zamężne/żonate (63,33%). Osoby stanu wolnego stanowiły 26,67% badanej społeczności, kolejne 6,00% to osoby rozwiedzione, a 4,00% to wdowcy/wdowy.

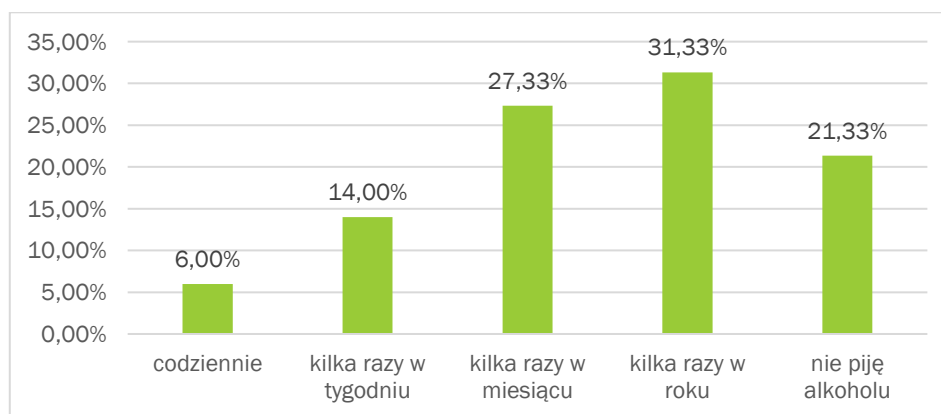

Wykres 7. Stan cywilny.

4.2 Problem alkoholowy oraz nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

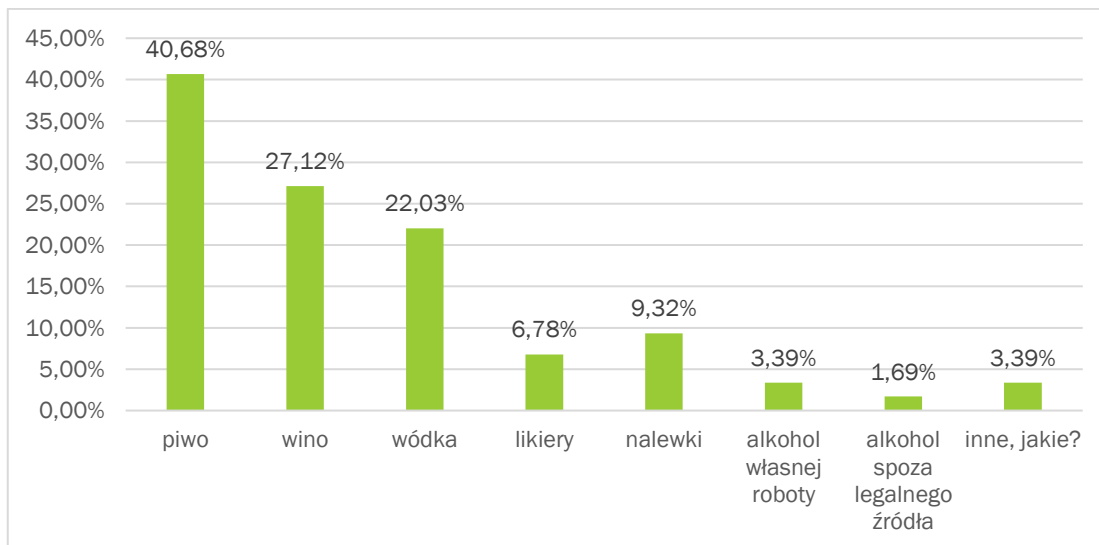
Pierwszym diagnozowanym problemem społecznym w mieście Płońsk był problem alkoholowy oraz nikotynowy. Czasy współczesne charakteryzuje niespotykana we wcześniejszych dziejach człowieka dynamika występująca we wszystkich obszarach działalności człowieka. Przemianom ulega styl życia, jego standardy, moda. Czas przeznaczony na realizację zawodową zaczyna się zwiększać, kosztem czasu przeznaczanego dotychczas na wypoczynek i relacje z bliskimi. Poszukiwanie sposobów redukcji doświadczanych napięć stanowi zachowanie pożądane przez niemal każdą jednostkę. Dla jednych doskonałym sposobem będzie aktywny wypoczynek, natomiast inni z kolei będą próbować odmiennych sposobów, pozwalających na doświadczanie błyskawicznych stanów relaksacji, dowartościowania, niekiedy zapomnienia. Do środków pozwalających na osiągnięcie tychże stanów należy m.in.: alkohol. W niniejszym podrozdziale przedstawiono tę kwestię z punktu widzenia mieszkańców, a także podjęto próbę oszacowania skali zjawiska oraz sprawdzenia wiedzy ankietowanych dotyczącej zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu.

Na początek, ankietowanych poproszono o wskazanie, jak często piją alkohol. 6,00% respondentów przyznało, że spożywa alkohol codziennie, 14,00% pije kilka razy w tygodniu. Kilka razy w miesiącu alkohol spożywa 27,33% osób, a 31,33% kilka razy w roku. Należy zwrócić uwagę, iż 21,33% osób przyznało, że nie pije w ogóle alkoholu.

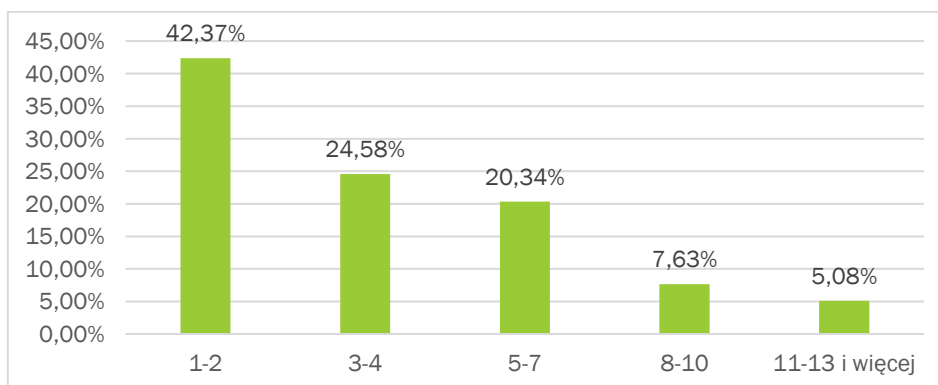
Wykres 8. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Ankietowani, którzy przyznali, iż spożywają alkohol, najczęściej sięgają po: piwo (40,68%), wino (27,12%), wódkę (22,03%), nalewki (9,32%), likiery (6,78%), alkohol własnej roboty (3,39%) i alkohol spoza legalnego źródła (1,69%). Mieszkańcy również wskazali odpowiedź: „inne, jakie?” (3,39%) lecz nie podali konkretnej odpowiedzi.

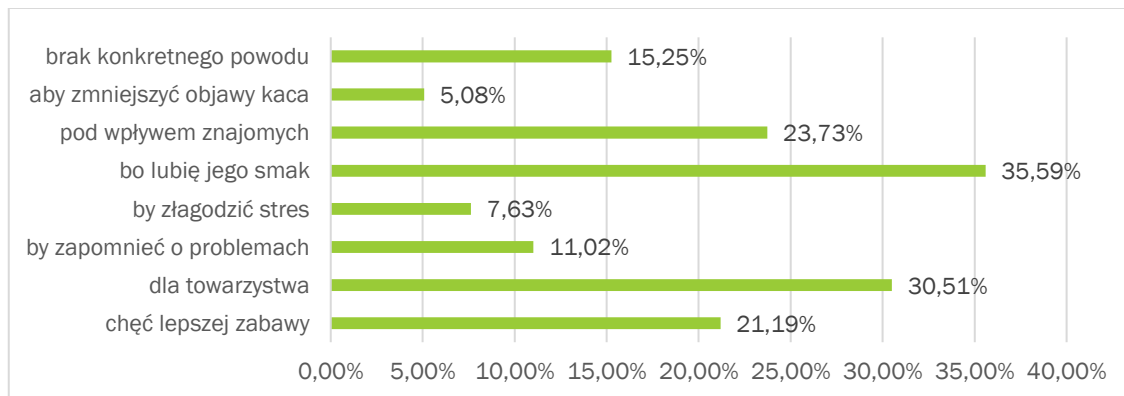
Wykres 9. Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?

Dodatkowo 42,37% ankietowanych wybrało odpowiedź, iż spożywa od 1 do 2 porcji alkoholu w ciągu dnia. 24,58% respondentów przyznało, iż wypija od 3 do 4 porcji alkoholu w ciągu dnia, w którym go spożywa, następnie od 5 do 7 porcji alkoholu wypija 20,34% osób. Jedynie 7,63% osób spożywa od 8 do 10 porcji alkoholu w ciągu dnia, a 5,08% osób spożywa aż 11-13 porcji.

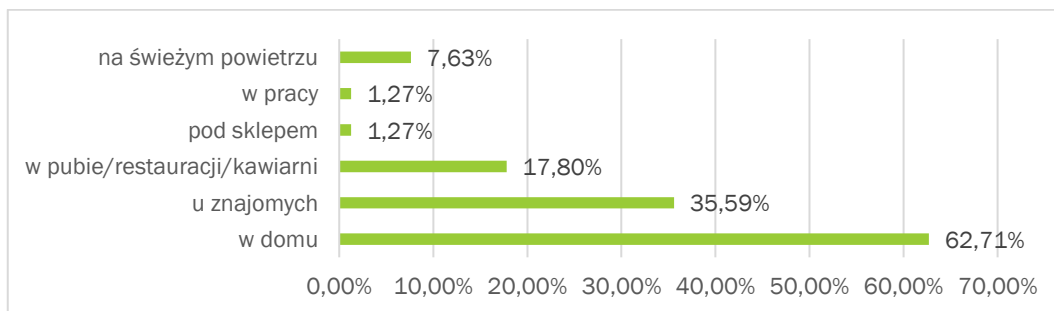
Wykres 10. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).

Mieszkańcy sięgają po alkohol najczęściej, bo lubią jego smak (35,59%), dla towarzystwa (30,51%), pod wpływem znajomych (23,73%), dla lepszej zabawy (21,19%), z braku konkretnego powodu (15,25%) oraz, by złagodzić stres (7,63%).

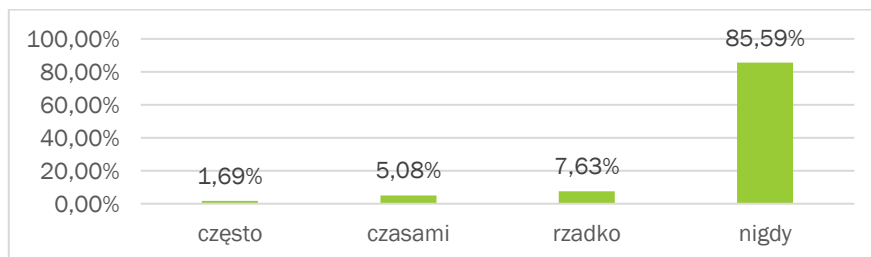
Wykres 11. Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

Dodatkowo, można zauważyć, że dorośli mieszkańcy najczęściej spożywają alkohol w domu (62,71%), u znajomych (35,59%), w pubie/restauracji/kawiarni (17,80%), na świeżym powietrzu (7,63%), pod sklepem oraz w pracy (po 1,27%).

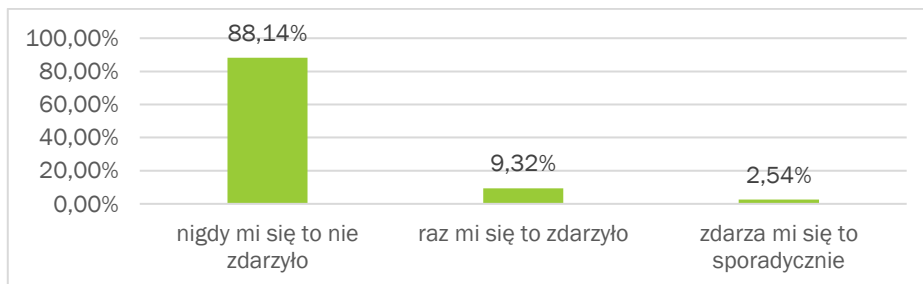
Wykres 12. Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?

Co więcej, 5,08% respondentów przyznało, iż czasami wykonuje swoje obowiązki zawodowe pod wpływem alkoholu, 7,63% wykonuje je rzadko i 1,69% często. 85,59% ankietowanych nigdy nie wykonywało swoich obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu.

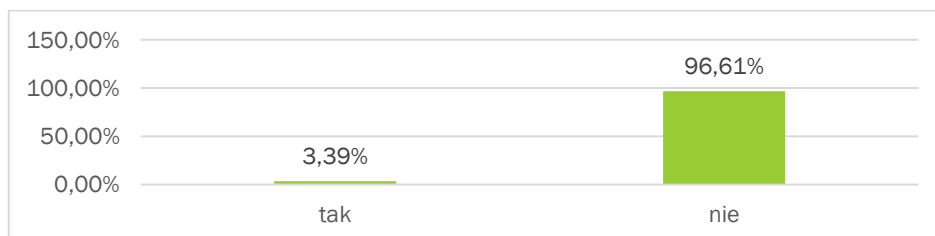
Wykres 13. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

Problem jazdy pod wpływem alkoholu to kolejna analizowana kwestia. 9,32% ankietowanych przyznało, iż raz zdarzyło im się kierować pojazdem po spożyciu alkoholu, a 2,54% osobom przytrafia się to sporadycznie. Pozostałe 88,14% osób ankietowanych stwierdziło, że nigdy nie byli w sytuacji prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu.

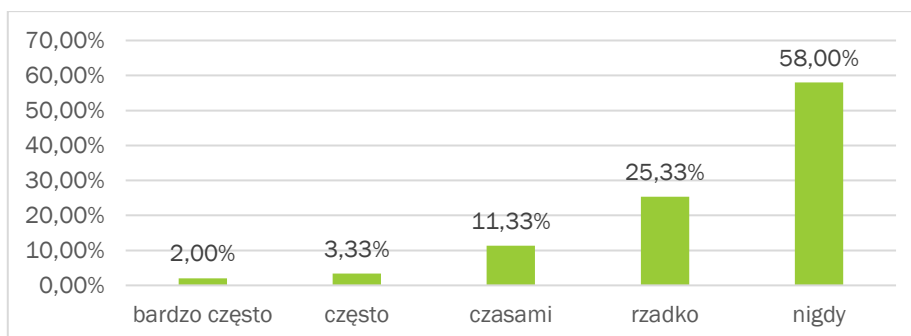
Wykres 14. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

Ponadto 96,61% respondentów nigdy nie miało do czynienia z Policją podczas zatrzymania za prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu.

Wykres 15. Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?

11,33 % respondentów było czasami świadkami sytuacji, w których ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu. 25,33% respondentów przyznało, że widuje takie sytuacje, ale rzadko, natomiast 58,00% ankietowanych nigdy nie widziało takiej sytuacji.

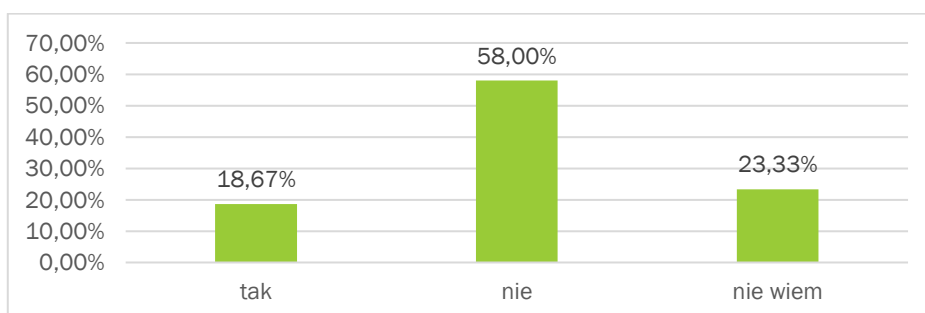
Wykres 16. Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

Dobłą wiadomością jest fakt, iż 91,33% mieszkańców wie, że picie alkoholu przez kobiety w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka. Z tą opinią nie zgadza się 2,67% osób. Natomiast 6,00% ankietowanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

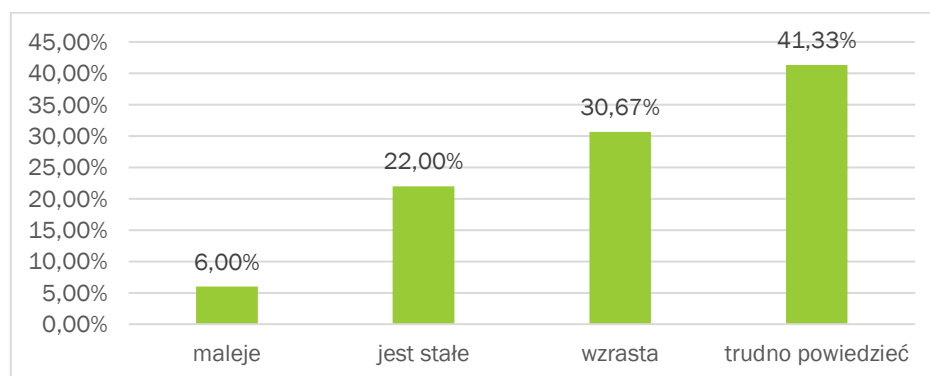
Wykres 17. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

Mieszkańcy zapytani o to, czy widują kobiety w ciąży, które spożywają alkohol na terenie miasta Płońsk stwierdzili w większości (58,00%), że takie sytuacje się nie zdarzają. 18,67% osób ankietowanych twierdzi, że widywało kobiety w ciąży, w takich sytuacjach. Pozostałe 23,33% nie jest w stanie udzielić odpowiedzi na pytanie.

Wykres 18. Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?

Jeśli chodzi o skalę spożycia alkoholu w mieście Płońsk, to 30,67% mieszkańców przyznało, iż na przestrzeni ostatnich lat, spożycie alkoholu w ich opinii wzrasta. 22% ankietowanych stwierdziło, że spożycie alkoholu ich zdaniem jest na stałym poziomie, zaś 6%, że maleje. 41,33% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

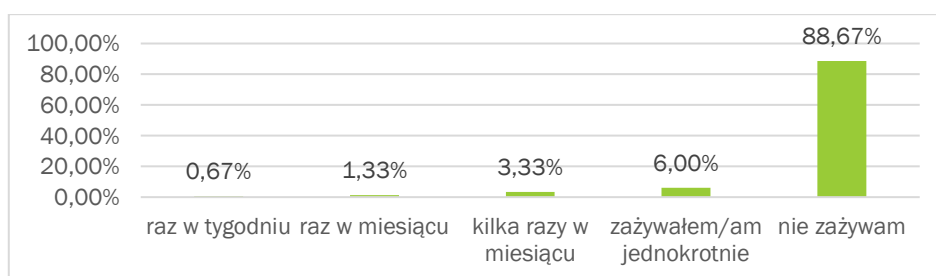

Wykres 19. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu wzrosło na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości?

4.3 Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

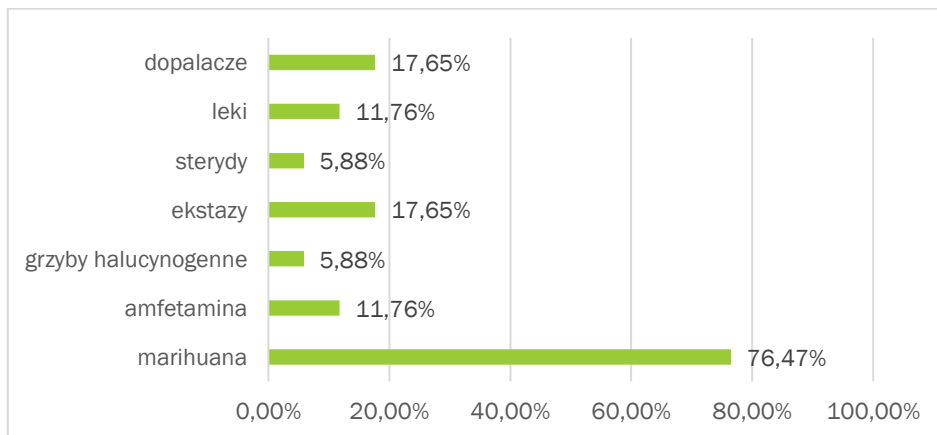
Wszystkie narkotyki powodują uzależnienie, którego objawem jest przymus ich zażywania. Na początku drogi sięganie po narkotyki spowodowane jest poszukiwaniem przyjemnych doznań, z czasem przechodzi ono w uzależnienie i silną potrzebę uniknięcia niemiłego, często bolesnego ich braku w organizmie (jest to zależność psychiczna). Dodatkowo, w miarę upływu czasu pojawia się zależność fizyczna charakteryzująca się złym samopoczuciem na skutek zażywania narkotyku, bez którego nie można już normalnie funkcjonować. Mówimy wówczas o głodzie narkotycznym.

Problem narkotykowy to kolejna kwestia poruszana w niniejszej diagnozie. Celem tego działu było oszacowanie skali zjawiska zażywania substancji psychoaktywnych w mieście Płońsk oraz sprawdzenie stanu wiedzy dorosłych mieszkańców na temat powyższego problemu. Jak wynika z zebranych danych, 88,67% osób nie zażywa żadnych środków psychoaktywnych. Natomiast pozostali przyznali, że zażywają/zażywali narkotyki: jednokrotnie (6,00%), oraz kilka razy w miesiącu (3,33%).

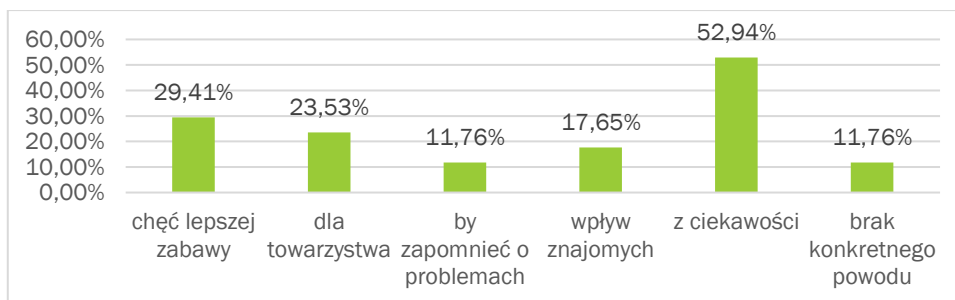
Wykres 20. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?

Mieszkańcy, którzy przyznali, że kiedykolwiek zażywali narkotyki, podali, że używali następujących substancji: marihuana (76,47%), dopalacze i ekstazy (po 17,65%), leki i amfetaminę wybrało po 11,76%.

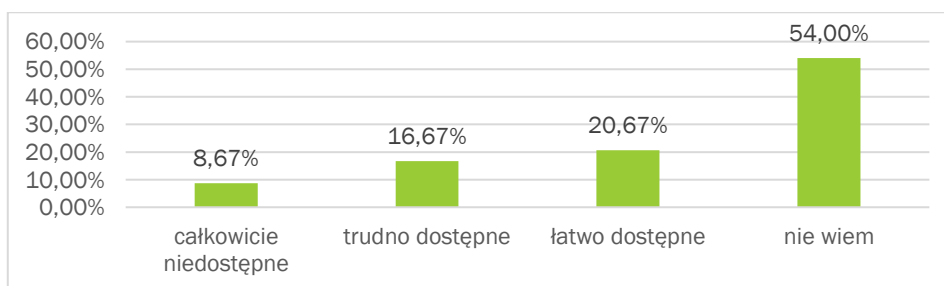
Wykres 21. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?

Mieszkańców zapytano również z jakich powodów sięgali po substancje psychoaktywne. 52,94% ankietowanych mieszkańców miasta Płońsk wskazało, że z ciekawości, 29,41% dla lepszej zabawy, 23,53% osób dla towarzystwa, następnie 17,65% ankietowanych wybrało odpowiedź pod wpływem znajomych. Pozostali respondenci sięgali po substancje psychoaktywne z braku konkretnego powodu bądź, by zapomnieć o problemach (po 11,76%).

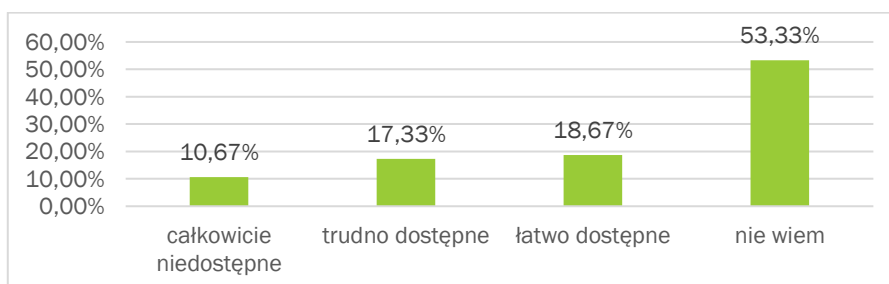
Wykres 22. Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne?

Analizując dostępność narkotyków w mieście Płońsk można zauważyć, iż większość mieszkańców nie ma wiedzy na temat dostępności tych substancji (54,00%), natomiast 20,67% osób uważa, że są łatwo dostępne. Kolejne 16,67% ankietowanych odpowiedziało, że narkotyki są trudno dostępne, zaś 8,67% osób twierdzi, że substancje psychoaktywne są całkowicie niedostępne.

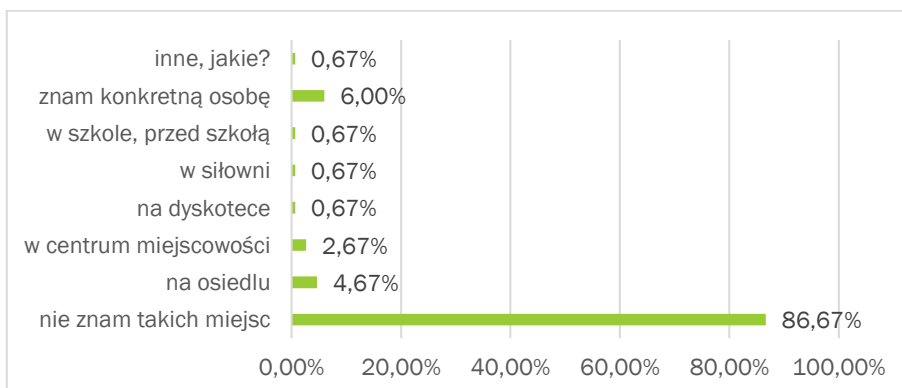
Wykres 23. Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

Podobnie wygląda dostępność dopalaczy z punktu widzenia mieszkańców. Większość osób nie ma wiedzy na temat możliwości pozyskania dopalaczy na terenie ich miejscowości (53,33%). Środki te są łatwo dostępne dla 18,67% mieszkańców, trudno dostępne dla 17,33% mieszkańców oraz całkowicie niedostępne dla kolejnych 10,67% ankietowanych.

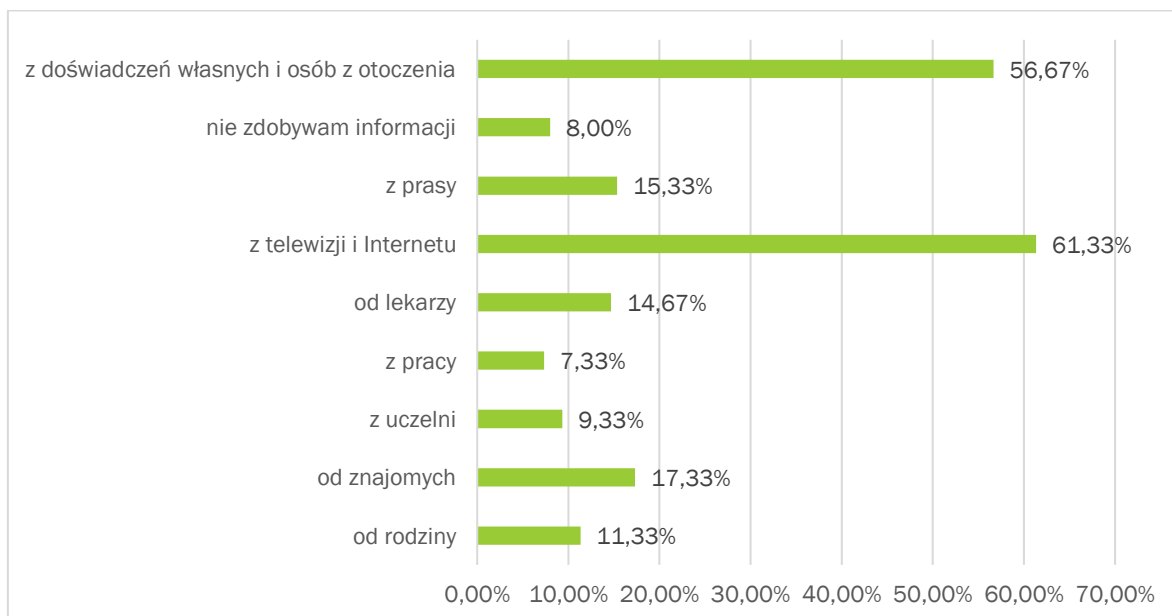
Wykres 24. Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

Zdecydowana większość respondentów również nie zna miejsc, gdzie można kupić substancje psychoaktywne (86,67%). Pozostali ankietowani zaznaczali odpowiedzi m.in.: „znam konkretną osobę” (6,00%), „na osiedlu” (4,67%) oraz „w centrum miejscowości” (2,67%).

Wykres 25. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

Następnie ankietowani zostali zapytani, skąd czerpią wiedzę dotyczącą konsekwencji nadużywania substancji psychoaktywnych. Najwięcej mieszkańców stwierdziło, że czerpie wiedzę między innymi z telewizji i Internetu (61,33%) lub z doświadczeń własnych i osób z otoczenia (56,67%). Pozostali uzyskują takie informacje m.in.: od znajomych (17,33%), z prasy (15,33%), od lekarzy (14,67%) oraz od rodziny (11,00%).

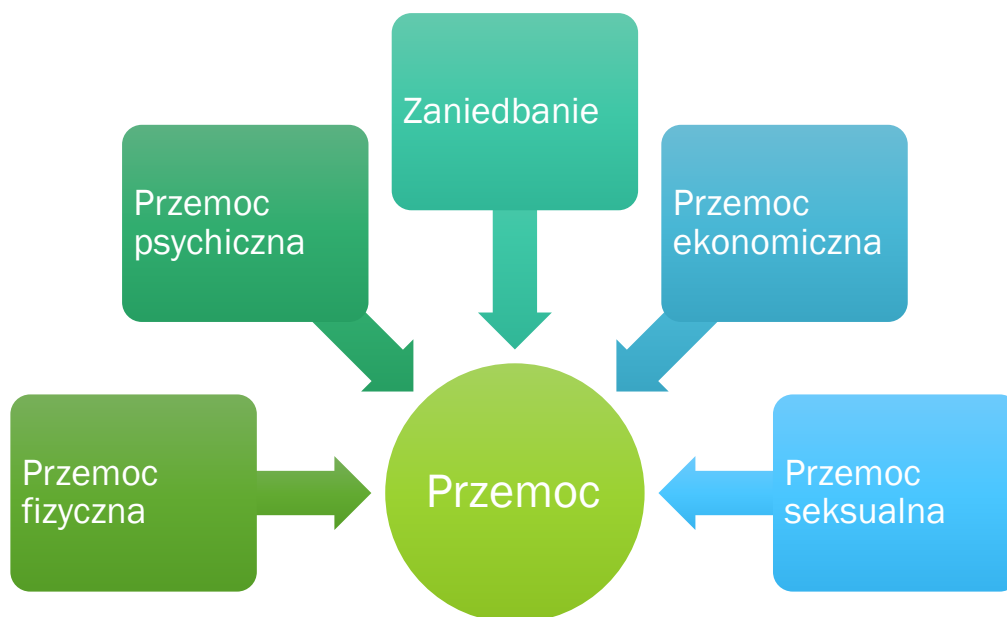

Wykres 26. Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?

4.4 Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Przemoc to jeden z problemów społecznych, który coraz bardziej staje się widoczny w polskiej rzeczywistości społecznej. Nie jest to nowy problem, jednak jego eskalacja zatacza coraz szersze kręgi w świecie współczesnym, przyjmując nowe formy i powodując coraz szersze, tragiczne skutki. Przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw drugiej osobie. Narusza prawa i dobra osobiste, powoduje cierpienie i szkody. Przemoc jest działaniem intencjonalnym i zamierzonym, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Zawsze powoduje jakieś szkody. Przemoc to nie to samo co agresja. To co je odróżnia, to przewaga sił jednej ze stron. W przypadku agresji zachowana jest równowaga sił pomiędzy stronami. Przemoc to nie tylko bicie, czy też siniaki na ciele. Może ona przyjmować różne formy:

- **Przemoc fizyczna** – celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub też groźba uszkodzenia ciała. Może ona przybierać postać m.in. popychania, szarpania, bicia. Jest to niezwykle niebezpieczna forma przemocy, gdyż najczęściej zostawia ona ślady w postaci obrażeń, które mogą doprowadzić nawet do śmierci ofiary.
- **Przemoc psychiczna** – naruszanie godności osobistej. To m.in. powtarzające się poniżanie, ośmieszanie, manipulowanie, brak wsparcia, uwagi, wymagania i oczekiwania, którym nie można sprostać, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi. Jedną z form przemocy psychicznej jest nadopiekuńczość, przejawiająca się w dążeniu do ograniczenia samodzielności poszczególnych członków rodziny w różnych obszarach życia społecznego.
- **Zaniedbanie** – przyjmuje postać ciągłego niezaspokojenia podstawowych potrzeb biologicznych oraz psychicznych członków rodziny przez sprawujących nad nimi opiekę bliskich. Ten rodzaj przemocy może mieć formę niedożywiania dzieci, niewłaściwej opieki nad osobami starszymi, a także lekceważenia emocjonalnego, psychicznego oraz nieokazywaniem uczuć.
- **Przemoc ekonomiczna** – odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych lub odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie bądź ograniczanie podjęcia pracy zarobkowej, niszczenie przedmiotów.
- **Przemoc seksualna** – zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych wbrew woli osoby doznającej przemocy. To m.in. zmuszanie do oglądania filmów pornograficznych, dotykanie wbrew woli w miejscach intymnych, zmuszanie do prostytucji, zachowań seksualnych z udziałem osób trzecich.

Rysunek 2 Rodzaje przemocy.

Analizując czynniki powodujące zachowania przemocowe, należy wziąć pod uwagę przede wszystkim trzy główne kategorie¹⁰:

- **czynniki biologiczne** – to między innymi: wysoki poziom, testosteronu, zaburzenia hormonalne, zaburzenia w ośrodkowym układzie nerwowym, zaburzenia chromosomowe,
- **czynniki psychologiczne** – negatywne doświadczenia z okresu dzieciństwa, cechy osobowości agresywno – impulsywnej, stres, nieudane relacje partnerskie i rodzinne, uzależnienia, niedojrzałość, patologia postaw rodzicielskich,
- **czynniki kulturowe** – np. kultura patriarcalna, nowe media (telewizja, gry, Internet).

Problem przemocy w rodzinie to kolejne zagadnienie poruszane w raporcie z diagnozy społecznej miasta Płońsk. Niniejszy rozdział ma na celu, nie tylko oszacowanie liczby rodzin zagrożonych przemocą domową, ale także sprawdzenie, czy mieszkańcy wiedzą, czym jest przemoc i jakie zachowania klasyfikuje się jako zachowania przemocowe.

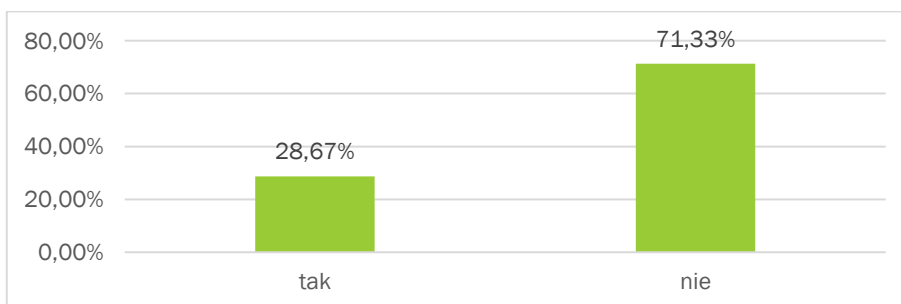
¹⁰ Lew-Starowicz, „Przemoc seksualna”, Agencja Wydawnicza Jacka Santorskiego.

Ankietowani mieli za zadanie wskazać zachowania, które ich zdaniem można uznać za akty przemocy. Respondenci najczęściej wskazywali m.in. na: bicie (92,67%), całowanie, dotykanie wbrew woli (87,33%), spoliczkowanie (85,33%), zmuszanie do oglądania pornografii (68,67%), grożenie, straszenie (66,00%), czy też zmuszanie do oddawania pieniędzy (61,33%).

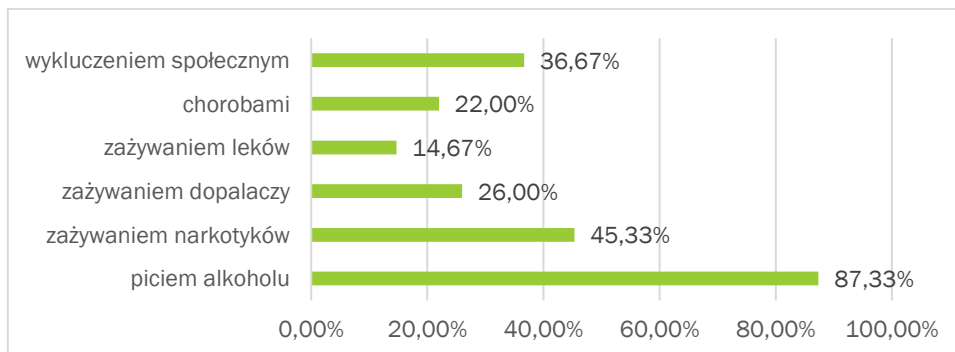
Wykres 27. Które z wymienionych poniżej sytuacji są Pani/Pana zdaniem aktem przemocy?

28,67% ankietowanych przyznało, że zna osoby, które doznają przemocy w domu. Natomiast 71,33% osób ankietowanych nie zna osób, które doświadczają przemocy w swoich rodzinach. Dane te pokazują, iż zjawisko przemocy domowej jest obecne w otoczeniu ankietowanych.

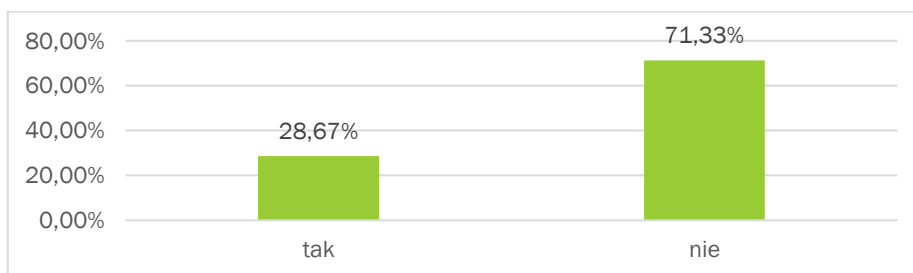
Wykres 28. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

Zdaniem mieszkańców, bezpośrednią przyczyną występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Płońsk jest picie alkoholu (87,33%), wykluczenie społeczne (36,67%), zażywanie narkotyków (45,33%), zażywanie dopalaczy (26,00%), choroby (22,00%) oraz zażywanie leków (14,67%).

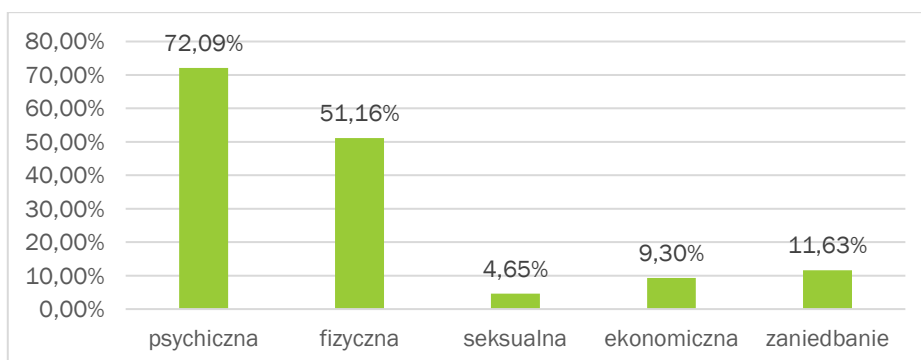
Wykres 29. Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z ?

Dodatkowo 28,67% ankietowanych mieszkańców przyznało, iż było kiedykolwiek osobą doświadczającą przemocy.

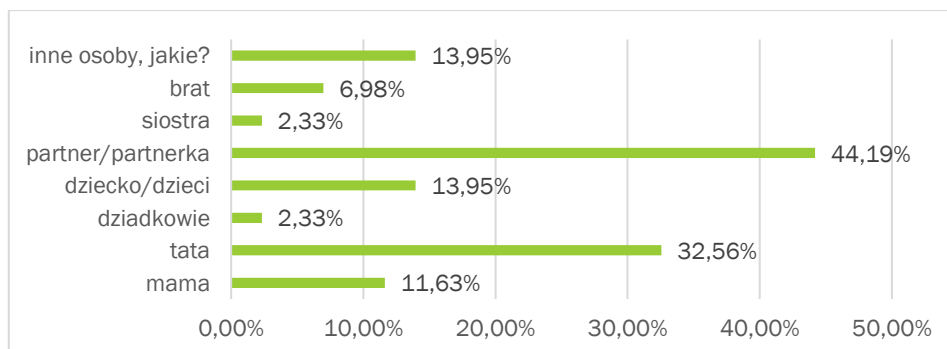
Wykres 30. Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

Osoby doświadczające przemocy najczęściej zaznaczały, iż były ofiarami przemocy psychicznej (72,09%), fizycznej (51,16%), zaniedbania (11,63%) oraz przemocy ekonomicznej (9,30%). Pozostali mieszkańcy doświadczali przemocy seksualnej (4,65%).

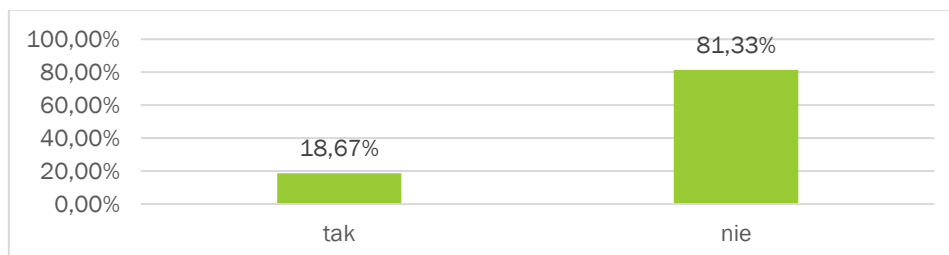
Wykres 31. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Osobami stosującymi przemoc wobec ankietowanych, jak przyznają respondenci, był najczęściej partner/partnerka (44,19%), tata (32,56%), dziecko/dzieci oraz inne osoby (po 13,95%). Mieszkańcy przy odpowiedzi „inne, jakie?” wskazywali na: przełożonego, ojczyma, kolegę lub „ludzie na ulicy”. Respondenci przyznawali również, że był to brat (6,98%), mama (11,63%) oraz po 2,33% dziadkowie i siostra.

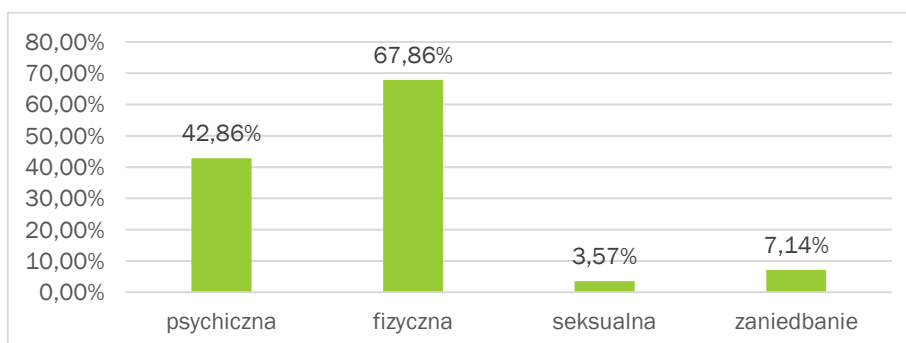
Wykres 32. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Zdecydowana większość respondentów (81,33 %) odpowiedziała, iż nie zdarzyło im się stosować przemocy wobec drugiej osoby. Natomiast 18,67% osób ankietowanych potwierdziło, że zastosowali zachowania przemocowe.

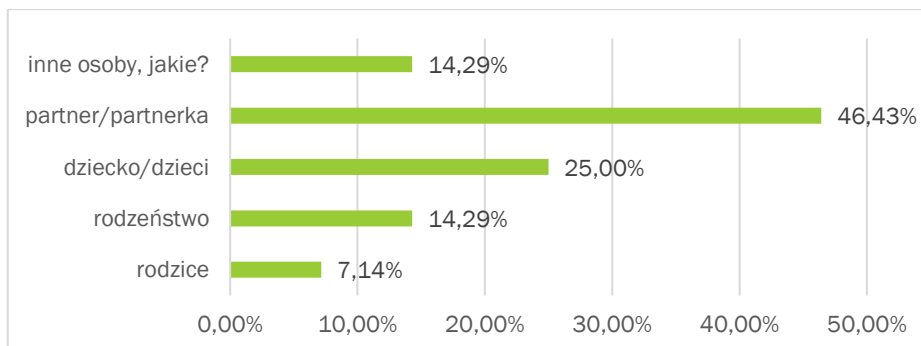
Wykres 33. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?

Osoby, które zaznaczyły, że stosowały przemoc wobec drugiej osoby odpowiedziały, iż najczęściej była to przemoc fizyczna (67,86%), przemoc psychiczna (42,86%) oraz zaniedbanie (7,14%). Pozostałe osoby (3,57%) stosowały przemoc seksualną.

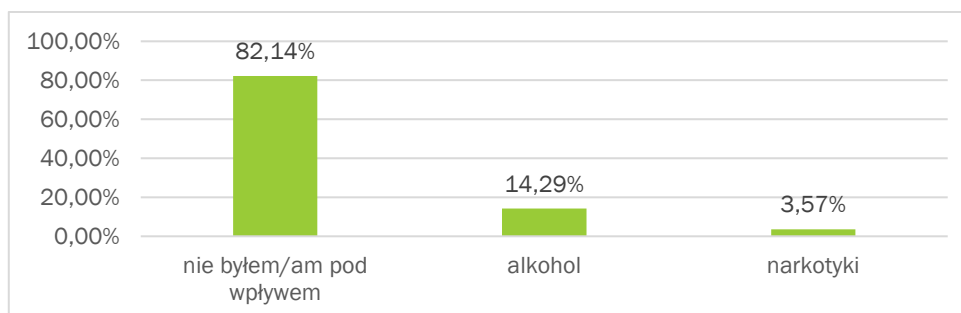
Wykres 34. Jakiego rodzaju zastosował Pan/i przemoc? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Ankietowani, którzy przyznali, że stosowali przemoc, stosowali ją najczęściej wobec: partnera/partnerki (46,43%), dziecka/dzieci (25%), rodzeństwa (14,29%) oraz rodziców (7,14%). Dodatkowo 14,29% respondentów odpowiedziało, że były to inne osoby wymieniając: koleżanki, obrona przed obcymi.

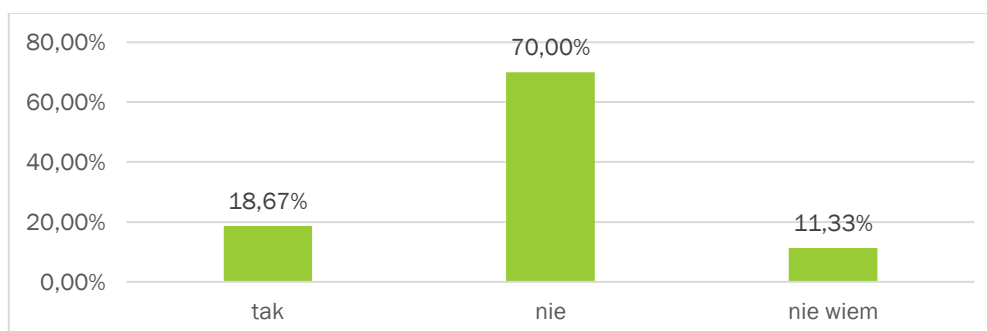
Wykres 35. W stosunku do kogo zastosowałeś zachowanie przemocowe?

82,14 % ankietowanych odpowiedziało, że gdy dokonywali aktu przemocy na drugiej osobie nie byli pod wpływem żadnych substancji odurzających. Pod wpływem alkoholu było 14,29% ankietowanych. Dodatkowo 3,57% mieszkańców było pod wpływem narkotyków.

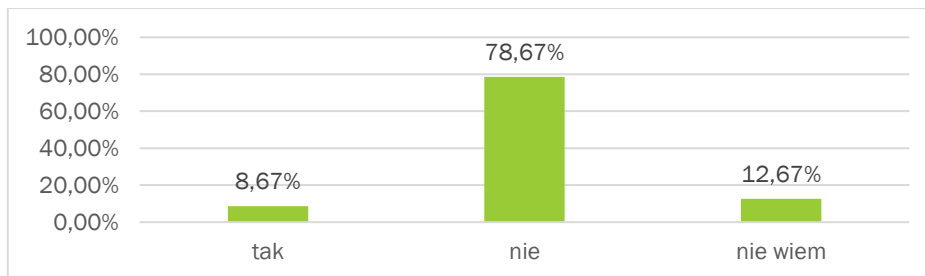
Wykres 36. Stosując przemoc był/a Pan/i pod wpływem wymienionych środków psychoaktywnych?

Co ciekawe, jeżeli chodzi o stosowanie przemocy to 70,00% ankietowanych uważa, że nie istnieją okoliczności, które mogłyby usprawiedliwić tego typu zachowania. 18,67% ankietowanych twierdzi odwrotnie. Natomiast 11,33% badanej próby nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

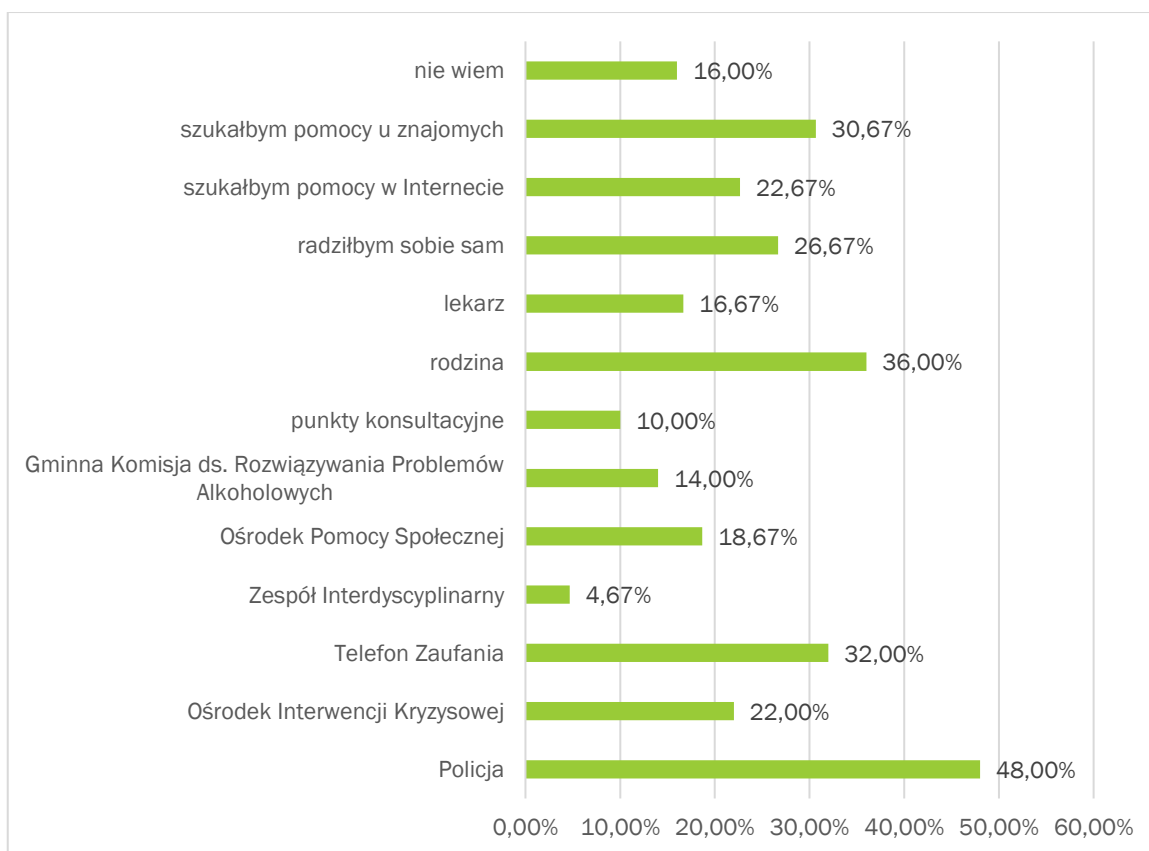
Wykres 37. Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

Według 78,67% mieszkańców nie powinno się stosować kar fizycznych wobec dzieci. 12,67% osób nie potrafiło określić swojego zdania. Natomiast 8,67% mieszkańców uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.

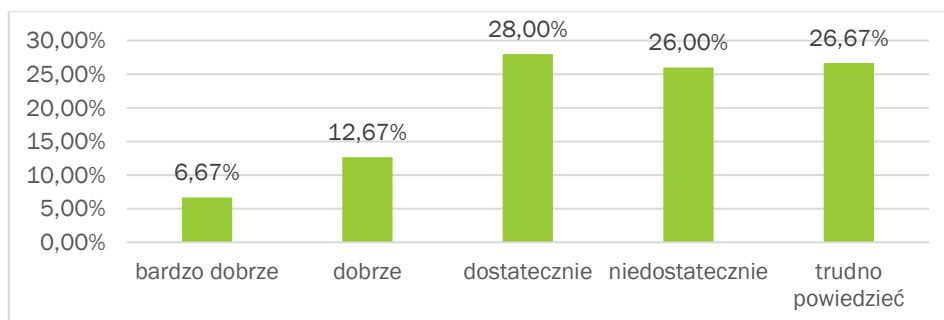
Wykres 38. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

Następnie mieszkańcy zostali zapytani o to, do kogo zwróciliby się w razie problemu przemocy lub zjawiska uzależnienia w rodzinie. Respondenci najczęściej zwróciliby się na Policję (48,00%), do rodziny (36,00%), zadzwoniliby na Telefon Zaufania (32,00%) lub szukaliby pomocy u znajomych (30,67%). Kolejno radziliby sobie sami (26,67%), czy też szukaliby pomocy w Internecie (22,67%). W Ośrodku Interwencji Kryzysowej pomocy szukałoby 22,00% ankietowanych, a w Ośrodku Pomocy Społecznej - 18,67%.

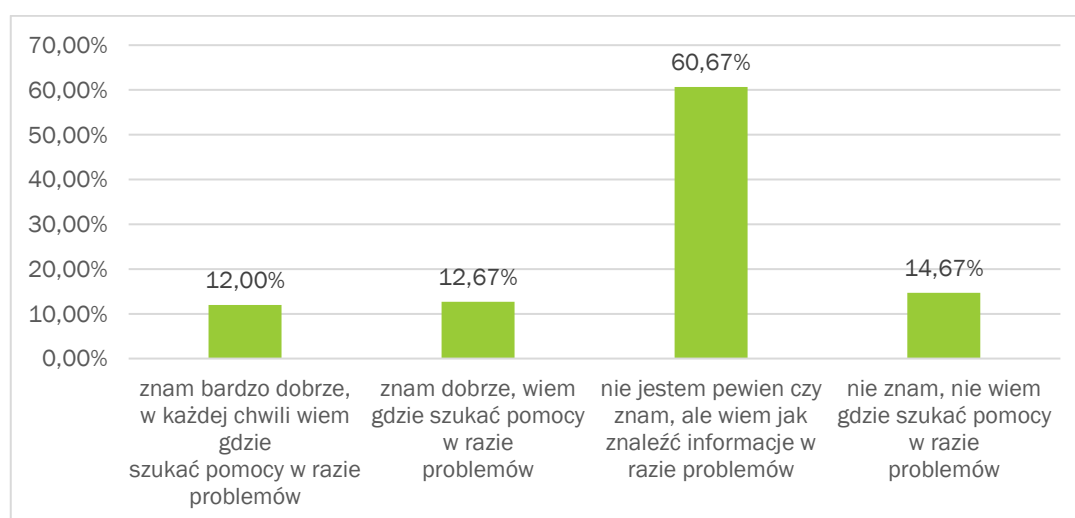
Wykres 39 Do kogo zwróciliby się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie?

28,00% mieszkańców uważa, że stopień zaangażowania władz lokalnych w działania profilaktyczne w mieście jest dostateczny. Kolejne 26,00% osób ocenia władze lokalne i ich zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych na stopień „niedostateczny”, a 26,67% mieszkańców wybrało odpowiedź: „trudno powiedzieć”. Pozostałe 12,67% uważa, że stopień zaangażowania władz lokalnych jest „dobry” oraz „bardzo dobry” (6,67%).

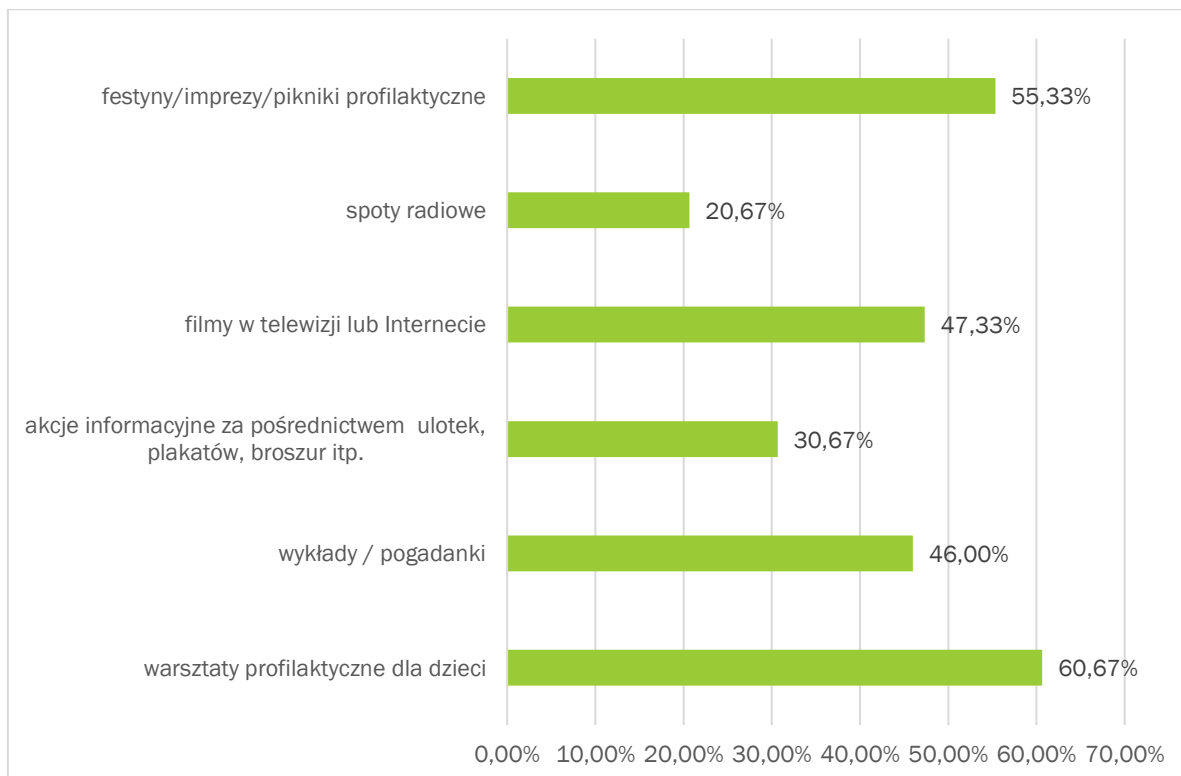
Wykres 40. Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Następnie respondentów poproszono, by określili czy znają dane kontaktowe do instytucji pomocowych, w których można szukać pomocy w razie problemów. 60,67% mieszkańców twierdzi, że nie są pewni czy znają konkretne dane kontaktowe, lecz wiedzą, gdzie mogą znaleźć takie informacje w razie potrzeby. 12,67% osób zna dobrze dane kontaktowe i wie, gdzie szukać pomocy w razie wystąpienia sytuacji problemowych, 12,00% zna bardzo dobrze i w każdej chwili wie gdzie szukać pomocy. Pozostałe 14,67% mieszkańców przyznało, że nie mają pojęcia, gdzie mogą szukać pomocy i nie znają danych kontaktowych do tego typu placówek pomocowych.

Wykres 41. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?

Na koniec, mieszkańcy zostali poproszeni, by ustosunkować się, które według nich działania profilaktyczne przyniosą najlepsze efekty w przeciwdziałaniu uzależnień i przemocy w mieście Płońsk. Ankietowani najczęściej wymieniali m.in.: warsztaty profilaktyczne dla dzieci (60,67%), festyny i imprezy profilaktyczne (55,33%), filmy w telewizji i Internecie (47,33%), oraz wykłady/pogadanki (46%). Natomiast akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek wskazywało 30,67%, a także spoty radiowe (20,67%).

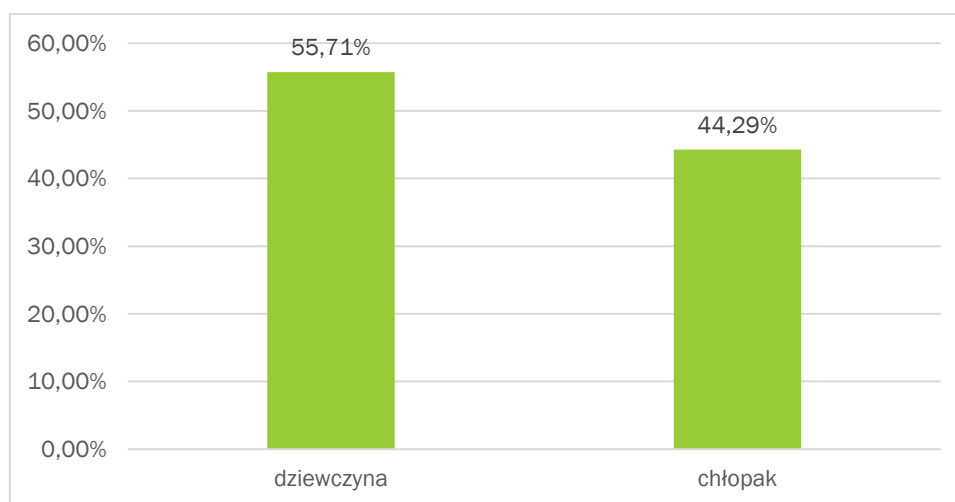
Wykres 42. Poniżej wymieniono różne formy działań, które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty w oddziaływaniach profilaktycznych? Możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi.

5. BADANIE DZIECI I MŁODZIEŻY NA TERENIE MIASTA PŁOŃSK.

5.1 Struktura badanej próby

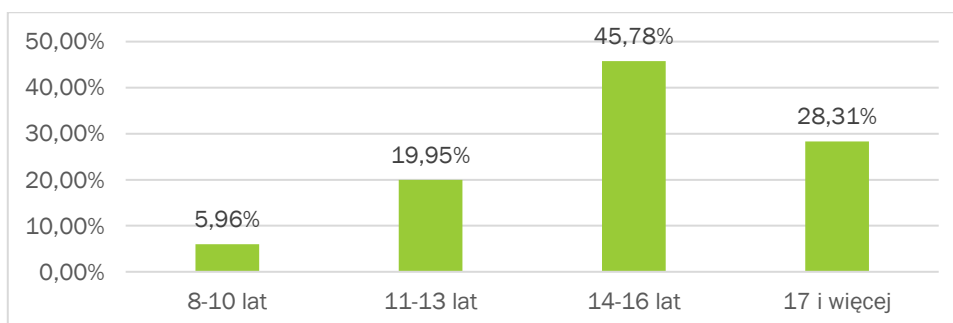
Zachowania ryzykowne są obecnie dużym problemem na całym świecie. Zwłaszcza młodzież, która wchodzi w wiek dojrzewania często jest zagrożona takimi zachowaniami. Stanowią one również przedmiot wielu badań naukowych, których celem jest uzyskanie odpowiedzi, dlaczego młodzi ludzie tak bardzo są na nie podatni. Coraz trudniej jest żyć we współczesnym społeczeństwie pełnym pokus takich jak np. Internet, propagowanie picia alkoholu (w reklamach i przez rówieśników) czy też załatwianie spraw poprzez agresję. Młodzież jest wręcz zasypywana negatywnymi bodźcami ze środowiska i niestety tylko nielicznym udaje się pozostać asertywnym. Współczesna cywilizacja niesie ze sobą elementy, które bardzo obciążają psychicznie młodych ludzi. Życie w pośpiechu, niepokoju, dążenie do jak najlepszego statusu w hierarchii między rówieśnikami zwiększa ryzyko podejmowania zachowań ryzykownych. I to dlatego szczególnym terenem, na którym można przeprowadzić badania dotyczące właśnie tych zachowań jest środowisko dzieci i młodzieży.

W niniejszym badaniu problemów społecznych młodzieży w mieście Płońsk wzięło udział 1209 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, z czego 44,29% to chłopcy, a 55,71% to dziewczynki.

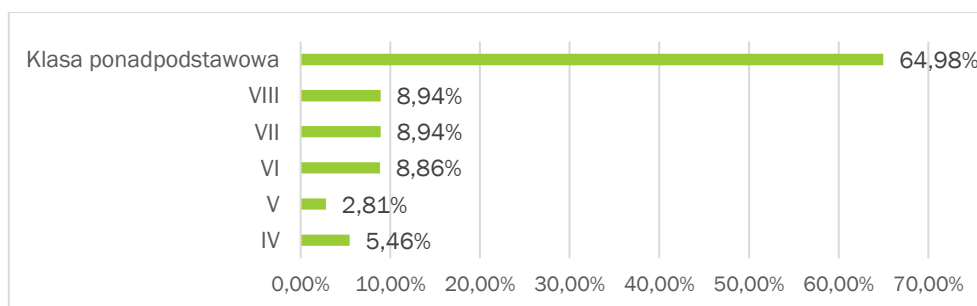
Wykres 43. Płeć

Młodzi respondenci byli w wieku 14-16 lat (45,78%), w wieku 17 lat i więcej (28,31%) następnie w wieku 11-13 lat (19,95%) oraz w przedziale wiekowym 8-10 lat (5,96%).

Wykres 44. Wiek.

Większość badanych uczniów uczęszcza do klasy ponadpodstawowej (64,98%). Pozostali ankietowani to uczniowie klas: VII, VIII (po 8,94%), VI (8,86%), IV (5,46%) oraz V (2,81%).

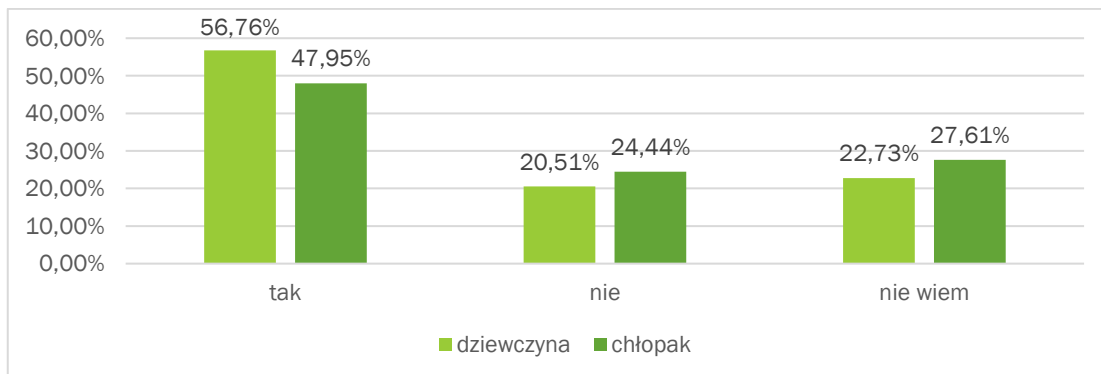
Wykres 45. Klasa.

5.2 Problem alkoholowy oraz nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Jednym z zachowań ryzykownych podejmowanych przez dzieci i młodzież jest spożywanie alkoholu. Picie napojów wysokoprocentowych wśród młodzieży jest coraz bardziej popularne. W okresie dorastania negatywnymi konsekwencjami nadużywania alkoholu mogą być problemy zdrowotne, rodzinne, społeczne, psychiczne, czy też fizyczne. Wskutek spożywania alkoholu młodzi ludzie często stają się agresywni wobec innych. Występują kłótnie z najbliższymi, problemy w szkole, problemy z prawem (kradzieże), czy też, co się często zdarza, niszczenie mienia (np. malowanie budynków obraźliwymi sloganami).

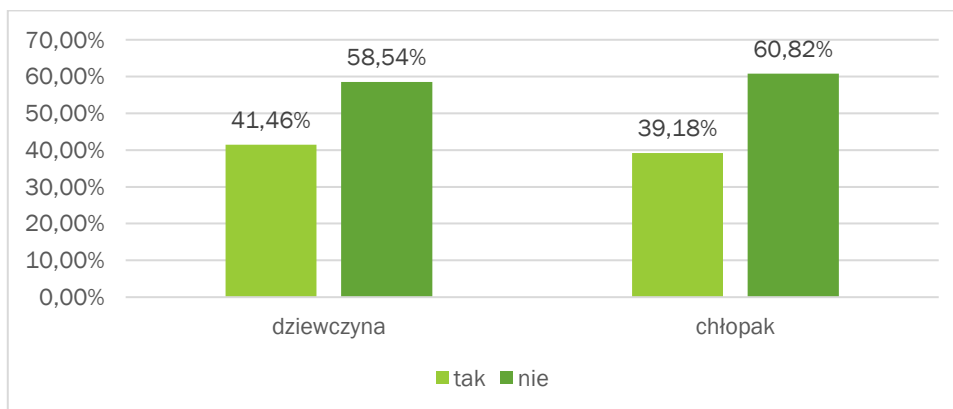
Pierwszym diagnozowanym problemem wśród dzieci i młodzieży w mieście Płońsk był problem alkoholowy. Celem jest oszacowanie skali zjawiska problemu alkoholowego wśród najmłodszych mieszkańców oraz sprawdzenie wiedzy dotyczącej problemu alkoholowego. Na początek uczniom zadano pytanie, czy ich zdaniem ich rówieśnicy piją alkohol. Zdaniem 47,95% uczniów płci męskiej ich rówieśnicy piją alkohol, 27,61% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a 24,44% uczniów twierdzi, że ich rówieśnicy piją alkohol.

Dziewczynki w 20,51% stwierdziły, że ich koledzy i koleżanki nie piją alkoholu. 56,76% młodych kobiet uważa, że picie alkoholu przez rówieśników jest zjawiskiem powszechnym. Uczennice w 22,73% przypadków nie udzieliły jednoznacznej odpowiedzi. Poniższy wykres przedstawia obrazowo w liczbach zebrane wyniki:

Wykres 46. Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

Następnie uczniów zapytano, czy próbowali kiedykolwiek sięgać po alkohol. Na wykresie możemy zaobserwować, że chłopcy w 60,82% oraz dziewczęta w 58,54% przypadków, nigdy nie próbowali alkoholu. Odpowiedzi były podobne wśród uczniów, którzy stwierdzili, że próbowali kiedykolwiek spożywać alkohol, bowiem wynik wyniósł 39,18% u chłopców oraz 41,46% wśród dziewczynek¹¹.

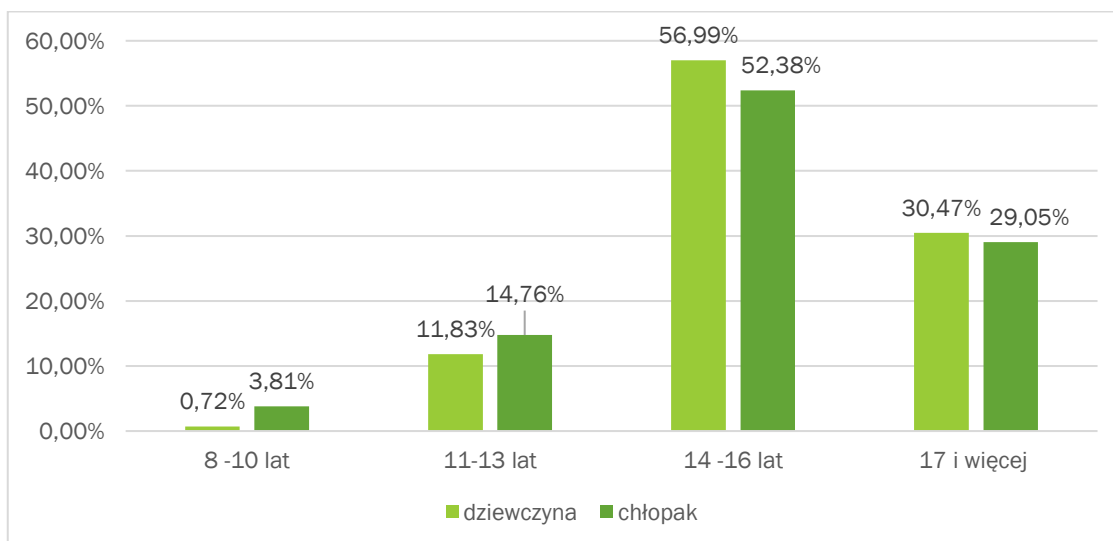

Wykres 47. Czy próbowałeś/aś pić alkohol?

Chłopcy, którzy odpowiedzieli, że kiedykolwiek próbowali alkoholu rozpoczęli spożywanie alkoholu w wieku 8-10 lat (3,81%), w wieku 11-13 lat (14,76%), w wieku 14-16 lat (52,38%) oraz w wieku 17 lat i więcej (29,05%). Uczennice, które miały już kontakt z alkoholem przyznają, iż po raz pierwszy próbowały tej substancji w wieku 8-10 lat (0,72%), w wieku 11-13 lat (11,83%), w wieku 14-16 lat (56,99%) oraz w wieku 17 lat i więcej (30,47%). Wiek 8-

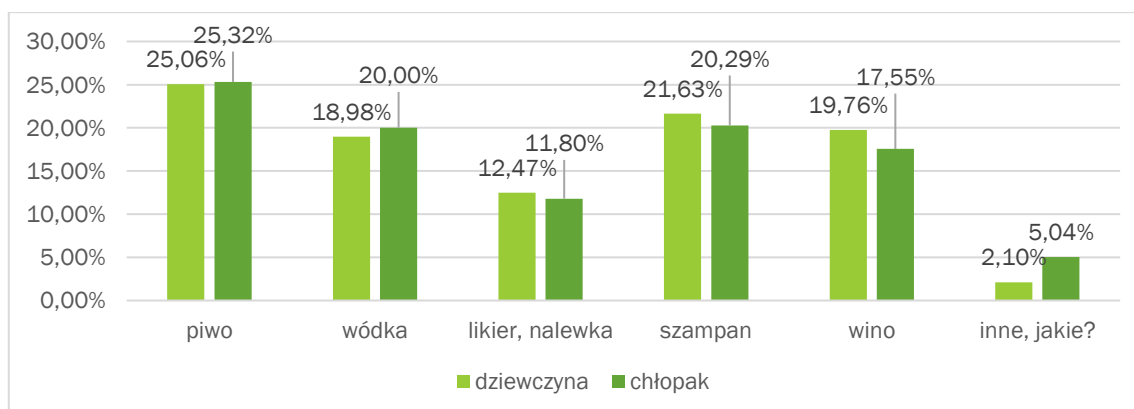
¹¹ 279 dziewczynek, 210 chłopców.

10 lat, który wybrał pewien odsetek uczniów może świadczyć o tym, że spróbowali alkoholu jedynie na uroczystościach rodzinnych pod nadzorem rodziców.

Wykres 48. W jakim wieku zacząłeś/zaczęłaś pić alkohol?

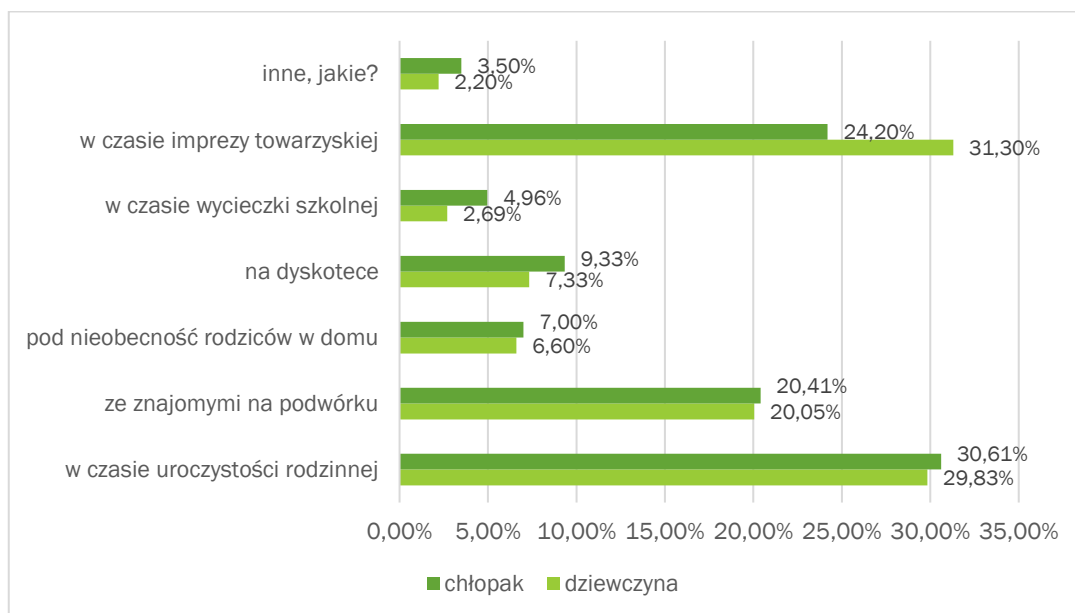
Uczniów zapytano również, jaki rodzaj alkoholu zdarzyło im się spróbować. Najpopularniejszą odpowiedzią wśród chłopców (25,32%) i dziewczynek (25,06%) było piwo, szampan (20,29% chłopców, 21,63% dziewczynek) oraz wódka (20% chłopców, 18,98% dziewczynek). W odpowiedziach „inne, jakie?”, ankieterzy pisali, że jednym z rodzajów alkoholu, który spożywali było whisky, bimber, cydr, rum, brandy oraz spirytus. Alarmujące może być to, że pewni uczniowie napisali w odpowiedzi otwartej, iż pili płyn do dezynfekcji rąk.

Wykres 49. Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś?

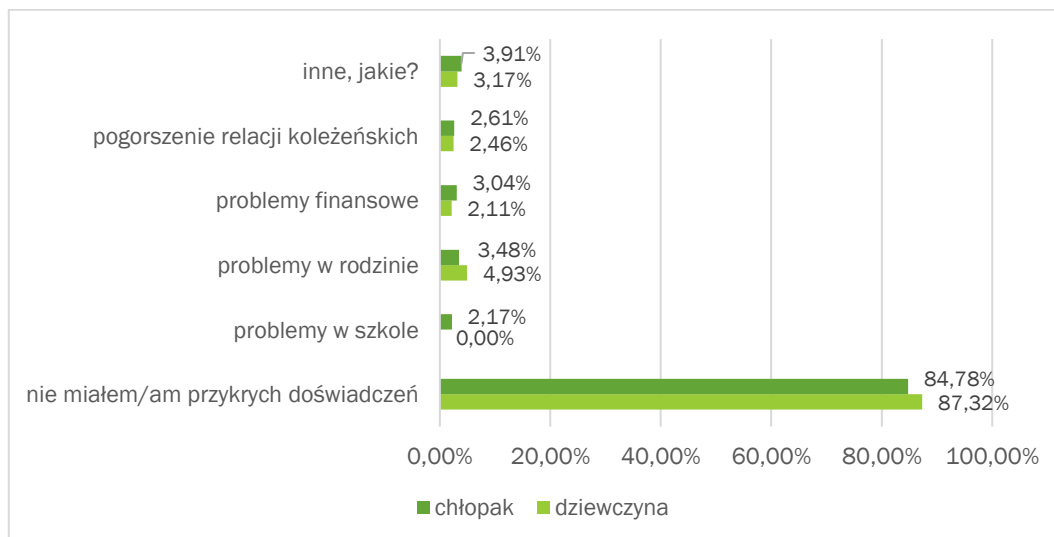
Ankieterzy najczęściej deklarują, że po raz pierwszy spróbowali alkoholu podczas uroczystości rodzinnej (30,61% chłopców, 29,83% dziewczynek) oraz w czasie imprezy towarzyskiej (24,20% chłopców, 31,30% dziewczynek) i ze znajomymi na podwórku (20,41% chłopców, 20,05% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” respondenci pisali, że spożywali alkohol w samotności, podczas szkolnej pandemii, na lekcji oraz podczas przerwy

w szkole, „na grillu”, podczas Sylwestra oraz „z wujkiem pod stołem, tak, żeby rodzice nie widzieli”.

Wykres 50. W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

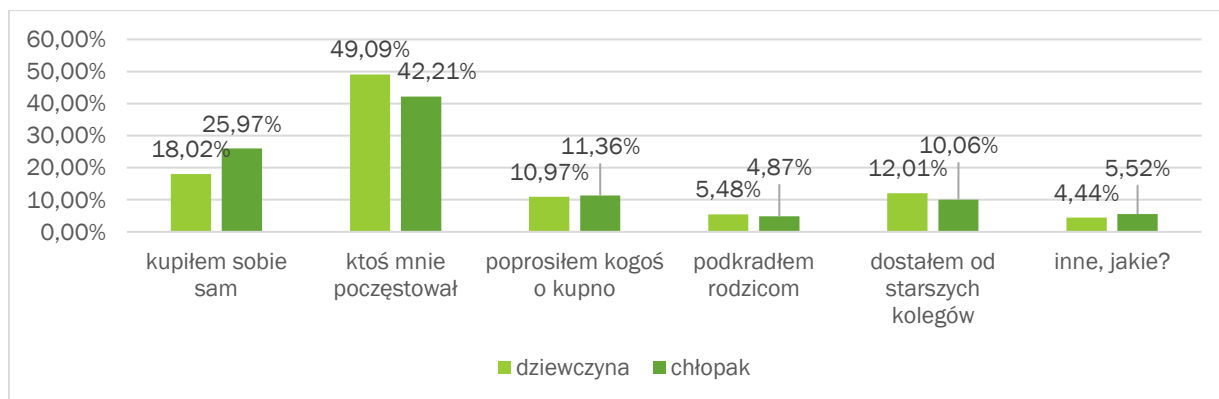
Uczniowie zapytani o jakiegokolwiek przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu, niemal jednogłośnie odpowiedzieli, że nie doświadczyli żadnych negatywnych skutków picia alkoholu (84,78% chłopcy oraz 87,32% dziewczynki). W odpowiedziach „inne, jakie?” młodzi mieszkańcy wymieniali: kac, tzw. „zgon”, złe samopoczucie oraz ból brzucha i wymioty.

Wykres 51. Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?

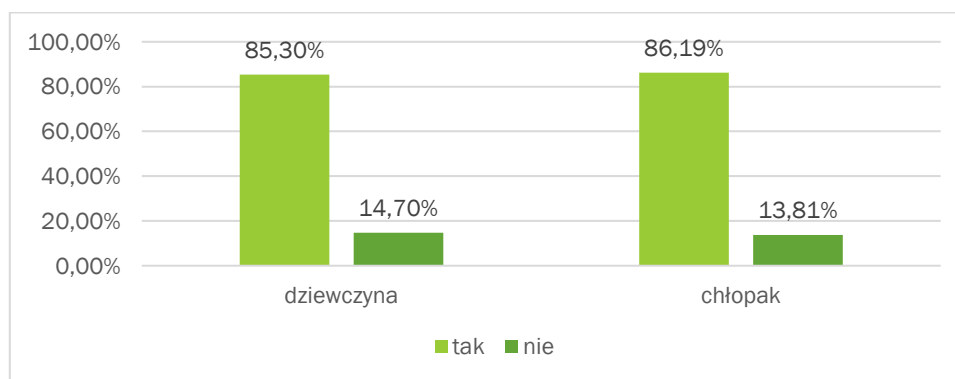
Na pytanie, w jaki sposób uczniowie otrzymali alkohol, 42,21% chłopców oraz 49,09% dziewczynek odpowiedziało, że zostali przez kogoś poczęstowani. Następnie, uczennice przyznały, że kupiły sobie alkohol samodzielnie (18,02%), poprosiły kogoś o kupno (10,97%),

a także dostały od starszych kolegów (12,01%). Chłopcy również kupowali sobie samodzielnie alkohol (25,97%), następnie poprosili kogoś o kupno (11,36%) oraz dostawali go od starszych kolegów (10,06%). Ankieterzy, którzy wybrali odpowiedź „inne, jakie?”, pisali o tym, że rodzice częstowali ich alkoholem w postaci tzw. „łyka” na spróbowanie, lub otrzymali alkohol od rodziny podczas świąt, na weselu oraz Sylwestrze.

Wykres 52. Jak otrzymałeś/aś alkohol?

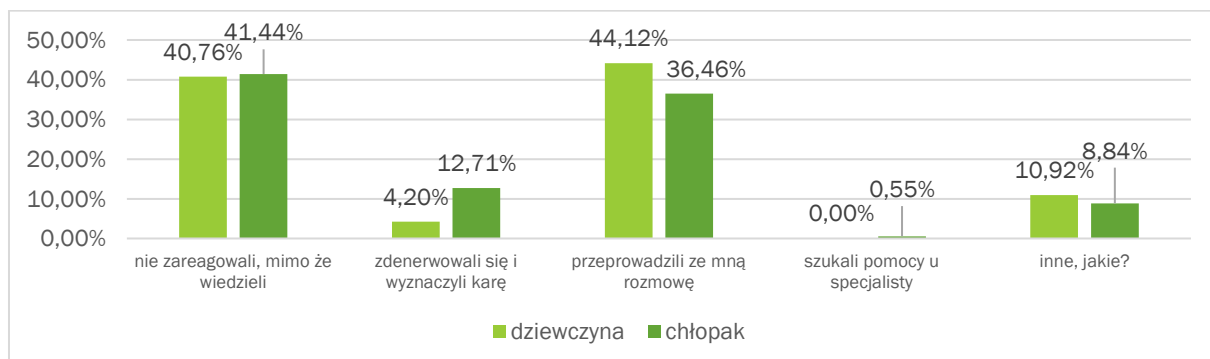
Dodatkowo uczniów, którzy mieli już kontakt z alkoholem zapytano, czy ich rodzice wiedzą o tym fakcie. Co ciekawe, 86,19% uczniów płci męskiej oraz 85,30% dziewcząt przyznało, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu. Pozostałe 13,81% chłopców, a także 14,70% dziewczynek uważa, że ich rodzice nie są świadomi tego faktu.

Wykres 53. Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś/aś pić alkohol?

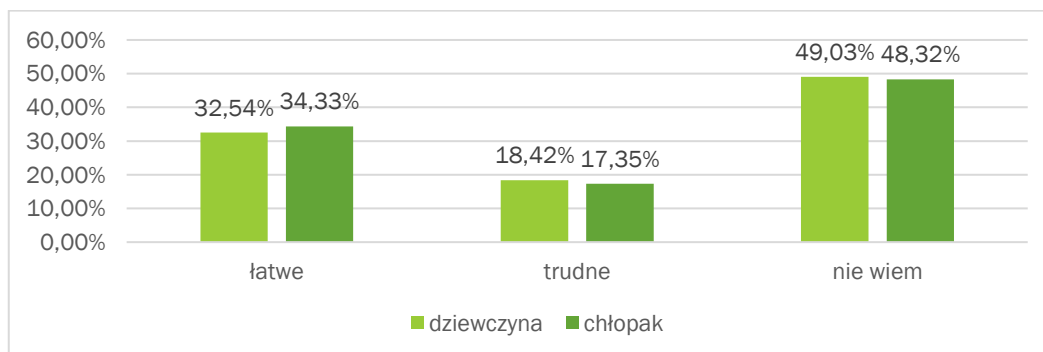
Uczniom mającym styczność z alkoholem zadano pytanie o reakcję rodziców. 41,44% chłopców oraz 40,76% dziewczynek przyznaje, że rodzice nie zareagowali pomimo tego, że wiedzieli. Dodatkowo, respondenci przyznali, że rodzice przeprowadzili z nimi rozmowę (36,46% chłopców, 44,12% dziewczynek) oraz zdenerwowali się i wyznaczyli karę (12,71% chłopców, 4,20% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” młodzi ankieterzy pisali, że są pełnoletni, następnie, że dostali alkohol na spróbowanie dlatego rodzice nie zareagowali. Niektórzy uczniowie napisali: „wypiłem alkohol w wieku, w którym się rozumie co to jest alkohol i jak to wpływa na całość życia, zdrowia i relacji”, a także „przeprowadzili ze mną

rozmowę, nie bronią mi spożywania alkoholu tylko chcą żebym to robił z głową”, „jestem spokojną i odpowiedzialną osobą” oraz „powiedzieli, że też kiedyś byli młodzi i dopóki jestem z nimi szczerą i mam swój rozum to wszystko jest okej”.

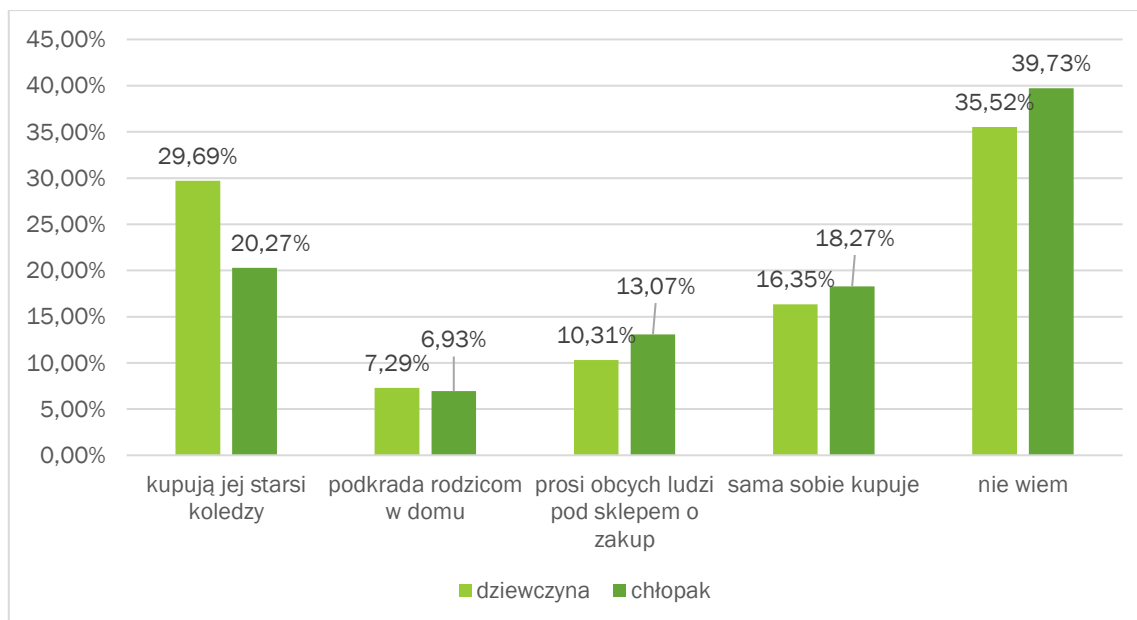
Wykres 54. Jak Twoi rodzice zareagowali na spożywanie przez Ciebie alkoholu?

Zdania uczniów na temat łatwości zdobycia alkoholu w ich miejscu zamieszkania są podzielone. 17,35% chłopców oraz 18,42% dziewczynek wybrało odpowiedź, która mówiła o tym, że alkohol jest trudny do zdobycia w danej miejscowości. Następnie 34,33% chłopców oraz 32,54% dziewczynek stwierdziło, że kupno alkoholu jest łatwe na terenie miasta Płońsk. Pozostałe 48,32% chłopców, a także 49,03% dziewczynek nie ma zdania.

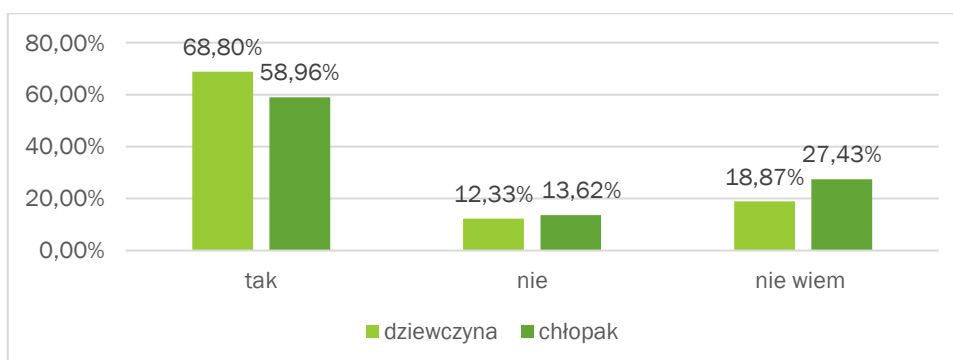
Wykres 55. Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to?

Dodatkowo, uczniowie wymieniali jak ich rówieśnicy mogą zdobywać alkohol. Najczęściej kupują go starsi koledzy (20,27% chłopcy, 29,69% dziewczynek) oraz sami sobie go kupują (18,27% chłopców, 16,35% dziewczynek). Duży odsetek uczniów (39,73% chłopców oraz 35,52% dziewczynek) udzielił odpowiedzi „nie wiem”. Może to świadczyć o tym, że nie są oni zainteresowani tematem spożywania alkoholu.

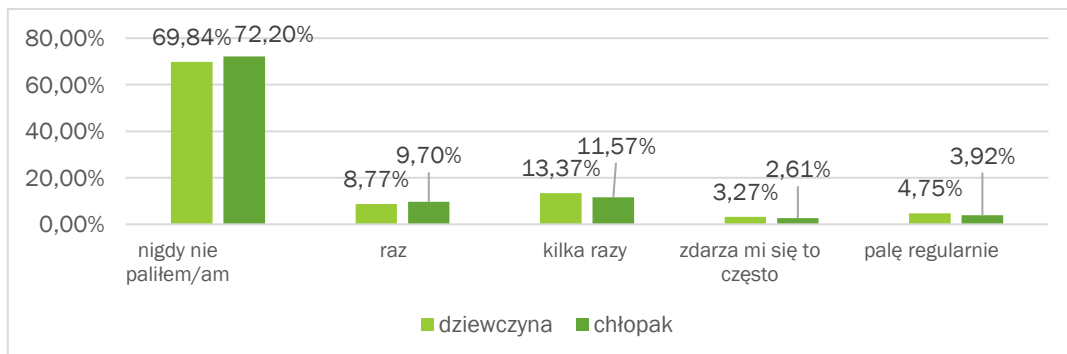
Wykres 56 Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol?

Z picciem alkoholu wiąże się również problem nikotynowy. Pomimo tego, że są to wyroby dozwolone od lat 18, młodzież bezproblemowo może sięgnąć po papierosy. W młodym wieku rozpoczynanie palenia papierosów jest niebezpieczne, ponieważ jednostka szybciej się uzależnia oraz ciężiej jest jej zerwać z nałogiem. Papierosy szkodzą przede wszystkim osobie palącej, ale również innym osobom w towarzystwie. Uczniowie (58,96%) oraz uczennice (68,80%) przyznają, że ich rówieśnicy palą papierosy. Kolejno 27,43% chłopców oraz 18,87% dziewczynek nie wie czy takie zjawisko występuje wśród ich znajomych i rówieśników. Następnie 13,62% uczniów oraz 12,33% uczennic uważa, że ich rówieśnicy nie palą papierosów.

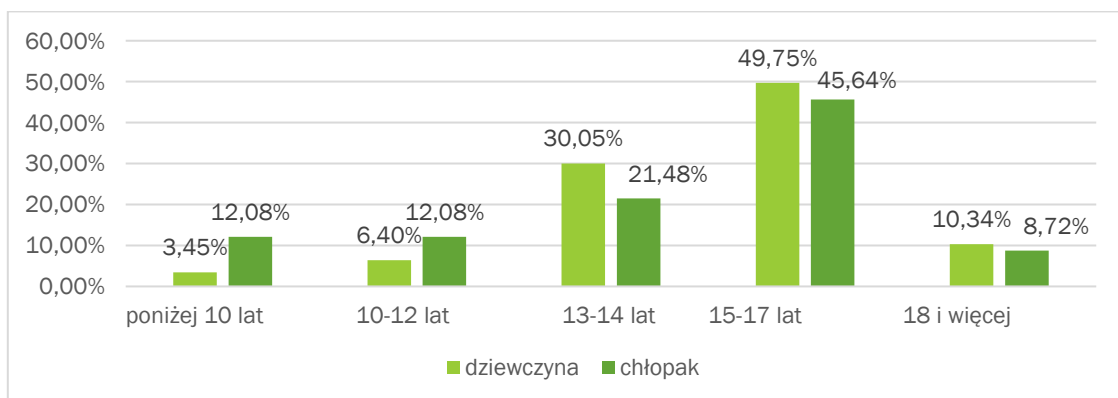
Wykres 57. Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

Dodatkowo 72,20% chłopców oraz 69,84% dziewczynek odpowiedziało, że nigdy nie paliło papierosów. Pozostali chłopcy palili: kilka razy (11,57%), raz (9,70%) oraz palą regularnie (3,92%) i często (2,61%). Dziewczynki, natomiast zapaliły papierosa: kilka razy (13,37%), raz (8,77%), regularnie (4,75%) oraz często (3,27%)¹².

Wykres 58. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?

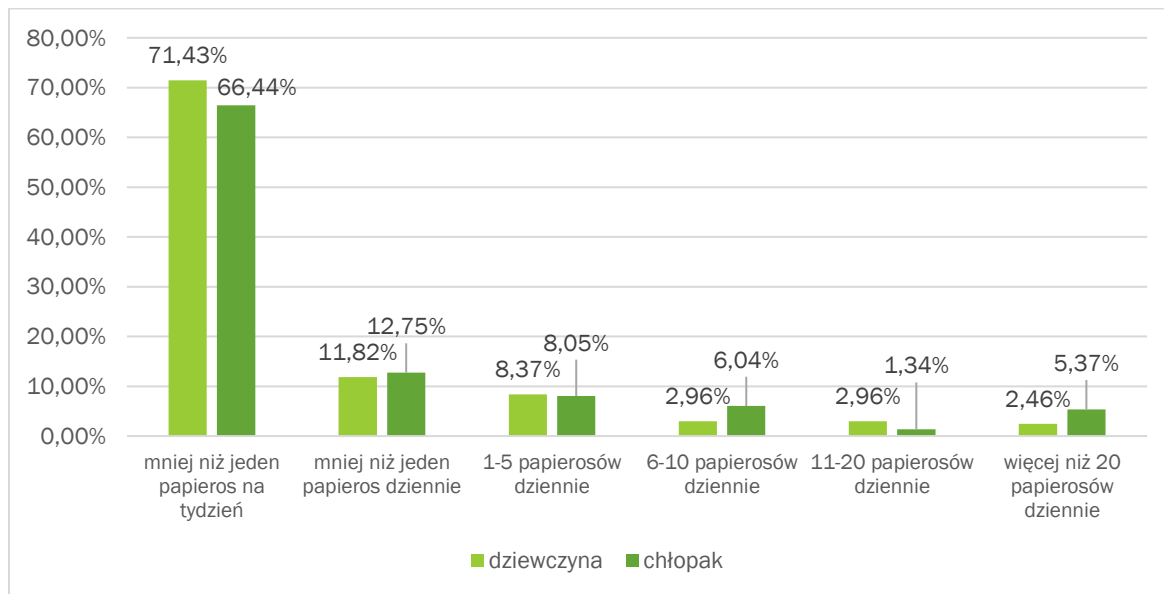
Uczniowie, którzy przyznali, że palą papierosy poproszeni zostali o określenie wieku w jakim zaczęli to robić. Chłopcy po raz pierwszy, zapalili papierosa kolejno w wieku: poniżej 10 lat (12,08%), w wieku 10-12 lat (12,08%), w wieku 13-14 lat (21,48%), następnie w wieku 15-17 lat (45,64%), a także w wieku 18 lat i więcej (8,72%). Dziewczynki zapaliły pierwszego papierosa w wieku poniżej 10 lat (3,45%), w wieku 10-12 lat (6,40%), w wieku 13-14 lat (30,05%), a także w wieku 15-17 lat (49,75%) oraz w wieku 18 lat i więcej (10,34%).

Wykres 59. W jakim wieku paliłeś/aś papierosy po raz pierwszy?

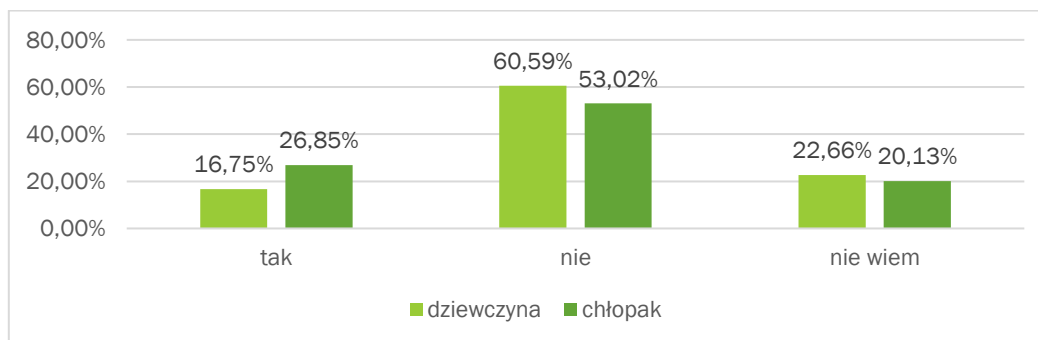
¹² Łącznie do palenia papierosów kiedykolwiek przyznało się 203 dziewczyn oraz 149 chłopców.

Pocieszający jest fakt, iż większość chłopców (66,44%) oraz dziewczynek (71,43%), którzy zadeklarowali się, że palą, robią to rzadko, bowiem palą mniej niż jednego papierosa na tydzień.

Wykres 60. Jak często palileś/aś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?

Młodzi mieszkańcy przyznali również (53,02% chłopców, 60,59% dziewczynek), że ich rodzice nie wiedzą o tym, że palą oni papierosy. Kolejne 26,85% chłopców oraz 16,75% dziewczynek twierdzi, że rodzice wiedzą o tym fakcie. Pozostałe 20,13% chłopców oraz 22,66% dziewczynek nie ma wiedzy na ten temat.

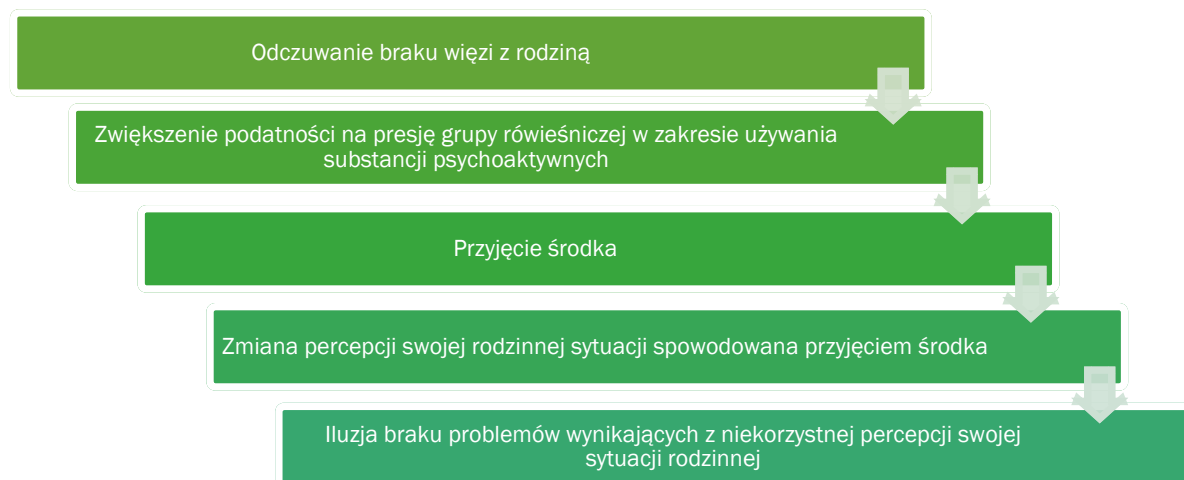

Wykres 61. Czy rodzice wiedzą, że palisz papierosy?

5.3 Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży

We współczesnym świecie na niespotykaną wcześniej skalę pojawiło się zjawisko nadużywania substancji odurzających. Szczególnie wśród ludzi młodych, którzy często nie mają świadomości zagrożenia, odurzanie stanowi alternatywę – sposób na życie. Ta plaga społeczna dotknęła wiele krajów, szczególnie na zachodzie i w szybkim czasie dotarła do naszego kraju. Już od samego początku miała ona charakter dynamiczny. Badania pokazują, iż już coraz młodsze dzieci deklarują zażywanie substancji psychoaktywnych oraz sięganie po alkohol i nikotynę. Okres dojrzewania jest dla młodych ludzi czasem wyjątkowym. To również czas, w którym młodzi ludzie często sięgają po substancje psychoaktywne. Są one próbą zaspokojenia specyficznych potrzeb wieku dorastania: integracji z rówieśnikami, manifestowania niezależności od dorosłych oraz wyrażenia tożsamości.

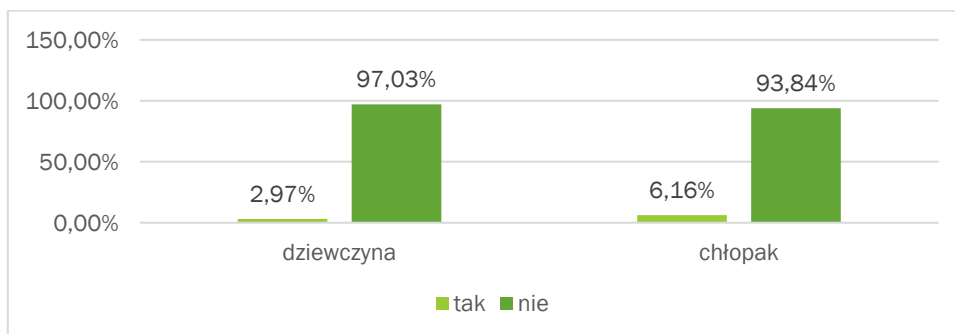
Na podjęcie próby sięgania po substancje uzależniające wpływa wiele czynników. Ogromny wpływ na to zjawisko mają m.in.: więzi rodzinne, rówieśnicy, media oraz social media. Współcześnie obserwuje się coraz większe osłabienie relacji rodzinnych, które w dużej mierze przekładają się na jakość kontaktów dzieci z rodzicami. Negatywne wzorce rodzinne mogą skutkować szybszym sięganiem po substancje psychoaktywne, niższym wiekiem eksperymentów, jak również wyborem określonej substancji. Tym samym nieprawidłowo funkcjonująca rodzina może spowodować ukształtowanie się osobowości dziecka podatnej na uzależnienie, jak również być powodem wielu stresogennych sytuacji, mogących stać się przyczyną inicjacji narkotykowej, alkoholowej, czy też nikotynowej¹³. Na poniższym diagramie możemy zaobserwować jak działa ten mechanizm¹⁴:

¹³ Gaś Z, „Rodzina a uzależnienia”, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 1994, Lublin.

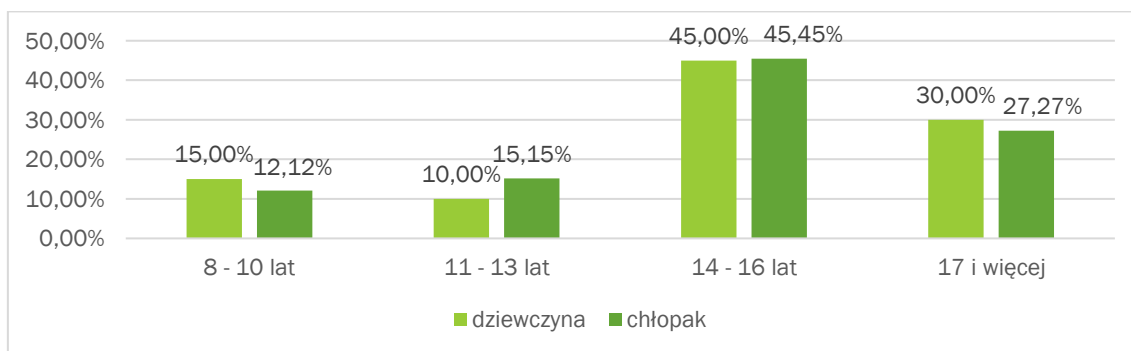
¹⁴ Mechanizm wg. F.Streit.

Niniejszy rozdział diagnozy dotyczy wspomnianego powyżej problemu narkotykowego. Jego celem było oszacowanie skali zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych substancji psychoaktywnych wśród uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych miasta Płońsk oraz sprawdzenie wiedzy dotyczącej środków psychoaktywnych. Uczniów szkół zapytano, czy próbowali kiedykolwiek zażywać narkotyki. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 93,84% chłopców i 97,03% dziewczynek nigdy nie próbowało substancji psychoaktywnych.

Wykres 62. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne?

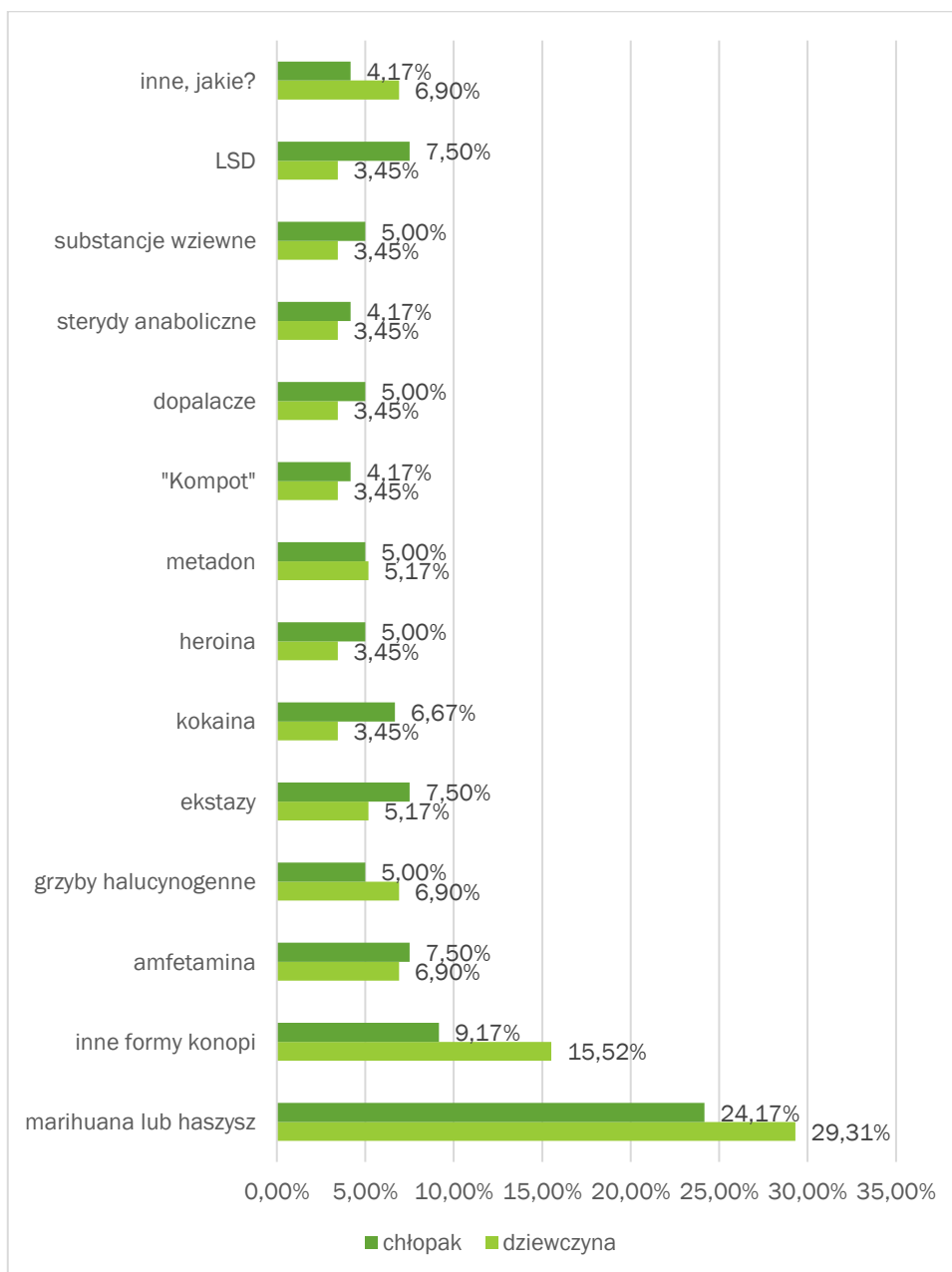
Wszyscy młodzi mieszkańcy¹⁵, którzy przyznali się do zażywania środków psychoaktywnych stwierdzili, że zażywali je w przedziale wiekowym od 8 do 10 lat (12,12% chłopców, 15% dziewczynek), w wieku 11-13 lat (15,15% chłopców, 10% dziewczynek), w wieku 14-16 lat (45,45% chłopców, 45% dziewczynek) oraz w wieku 17 lat i więcej (27,27% chłopców, 30,00% dziewczynek).

Wykres 63. Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat?

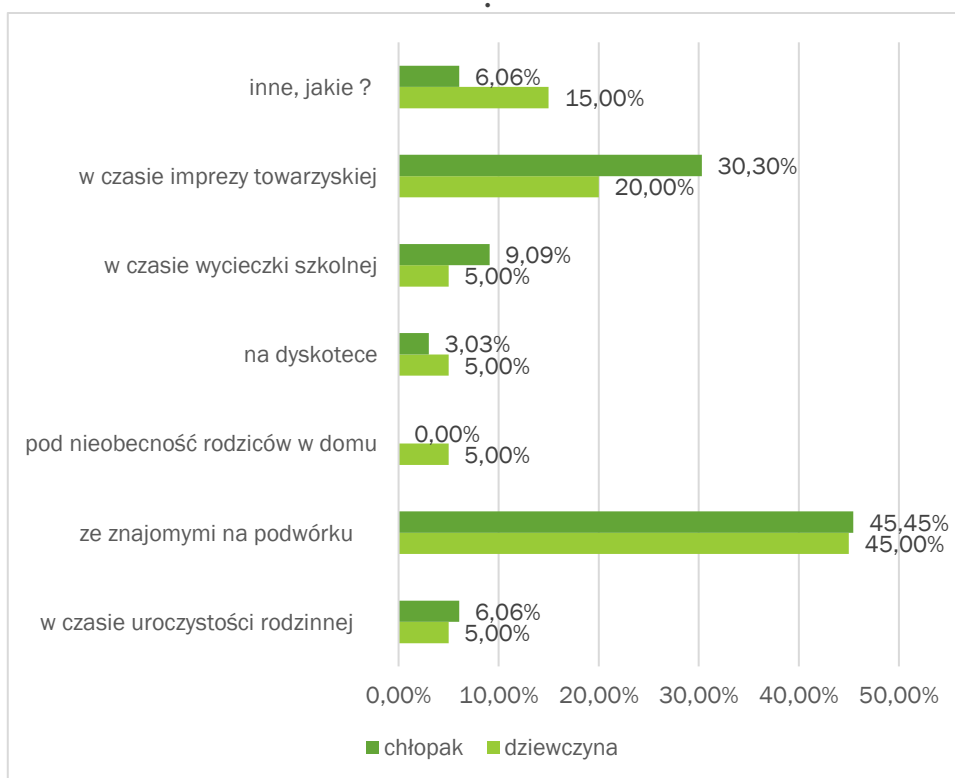
¹⁵ 20 dziewczynek, 33 chłopców.

Pomimo niewielkiego zainteresowania środkami psychoaktywnymi wśród uczniów, należy przyjrzeć się, jakich substancji młodzi ankietowani zdecydowali się spróbować. Uczniowie najczęściej wskazywali.: marihuana i haszysz (24,17% chłopców, 29,31% dziewczynek) oraz inne formy konopi (9,17% chłopców, 15,52% dziewczynek). Wśród badanych chłopców i dziewczynek znalazły się również odpowiedzi: mefedron oraz „oranżadki do wciągania nosem” (inne, jakie?).

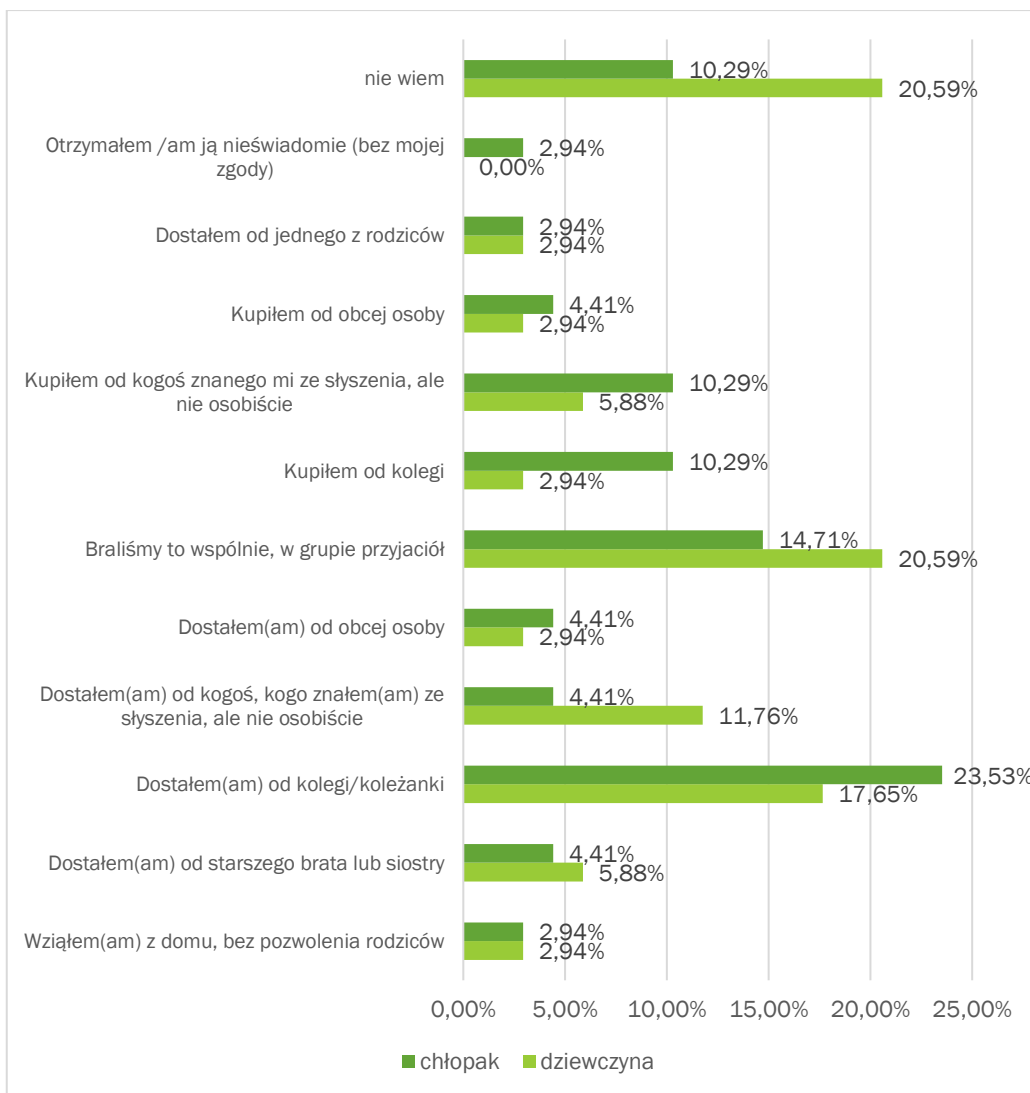
Wykres 64. Jakie były to substancje? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Dodatkowo z poniższego wykresu można dowiedzieć się w jakich okolicznościach młodzi mieszkańcy zażywali narkotyki i inne substancje psychoaktywne. Zazwyczaj było to: ze znajomymi na podwórku (45,45% chłopców, 45% dziewczynek), w czasie imprezy towarzyskiej (30,30% chłopców, 20% dziewczynek) oraz w czasie wycieczki szkolnej (9,09% chłopców, 5,00% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” respondenci napisali, że zażywali narkotyki i inne substancje psychoaktywne na mieście.

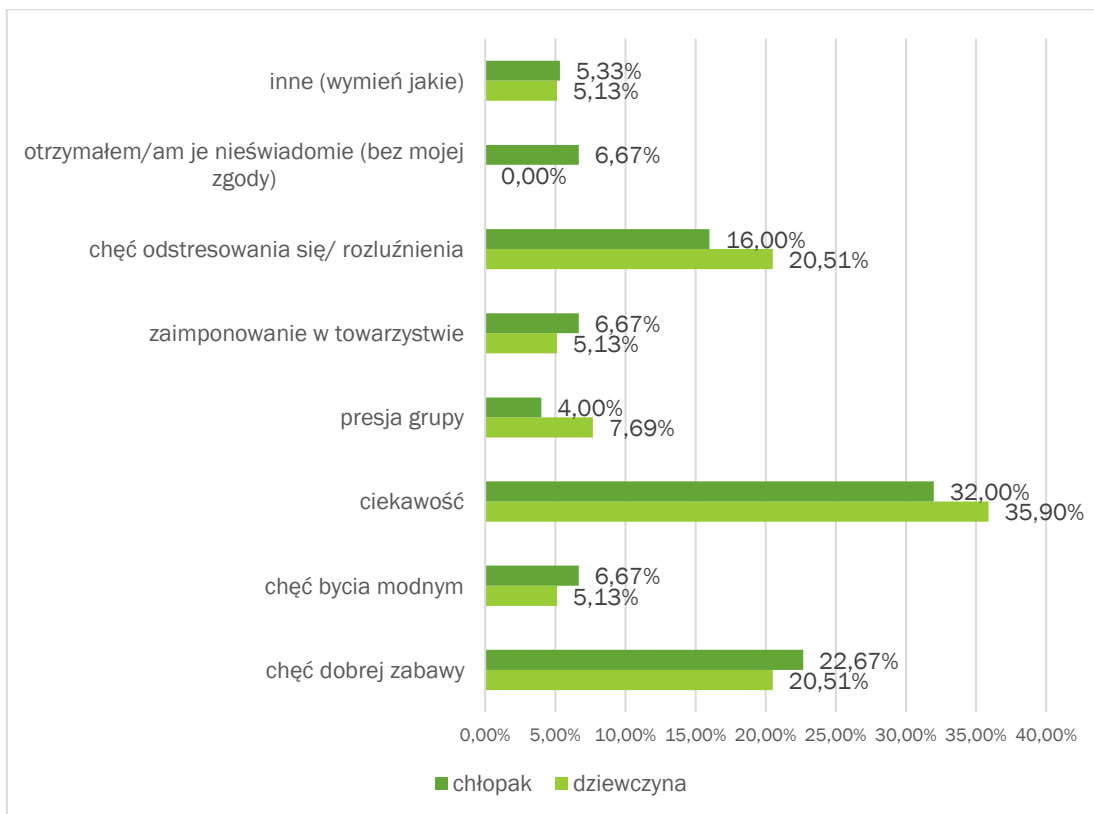
Wykres 65. W jakich okolicznościach zażywałeś/aś te substancje? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Młodzi mieszkańcy przyznali również od kogo lub skąd pozyskali substancje psychoaktywne. Poniżej możemy zaobserwować odpowiedzi uczniów. Najczęściej, 23,53% chłopców i 17,65% dziewczynek przyznało, że dostali je od kolegi/koleżanki lub brali narkotyki wspólnie w grupie przyjaciół (14,71% chłopców, 20,59% dziewczynek). Dodatkowo 10,20% uczniów i 20,50% uczennic udzieliło odpowiedzi „nie wiem”.

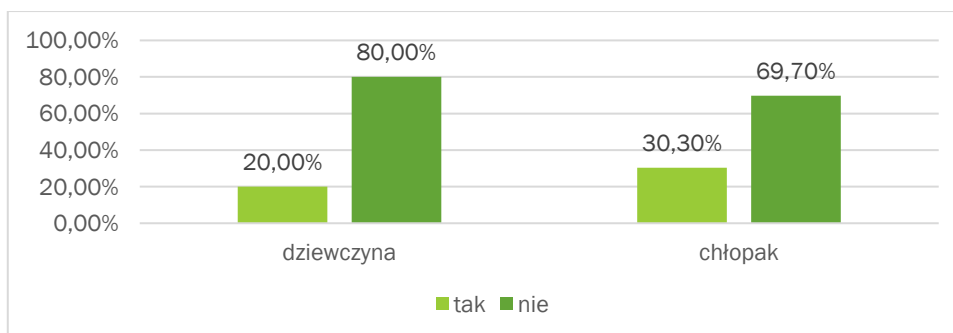
Wykres 66. Skąd wzięłeś(ęłaś) tę substancję?

Respondenci przyznali, że najczęściej tym, co skłoniło ich do zażycia środków psychoaktywnych była: ciekawość (32% chłopców, 35,90% dziewczynek), chęć odstresowania się/rozluźnienia (16,00% chłopców, 20,51% dziewczynek) oraz chęć dobrej zabawy (22,67% chłopców, 20,51% dziewczynek). W odpowiedzi „inne (wymień jakie)”, młodzi ankietowani pisali następująco: „żeby spróbować” oraz „chęć odnalezienia prawdziwego siebie w świecie, gdzie codzienne problemy nie pozwalają być w stu procentach sobą”.

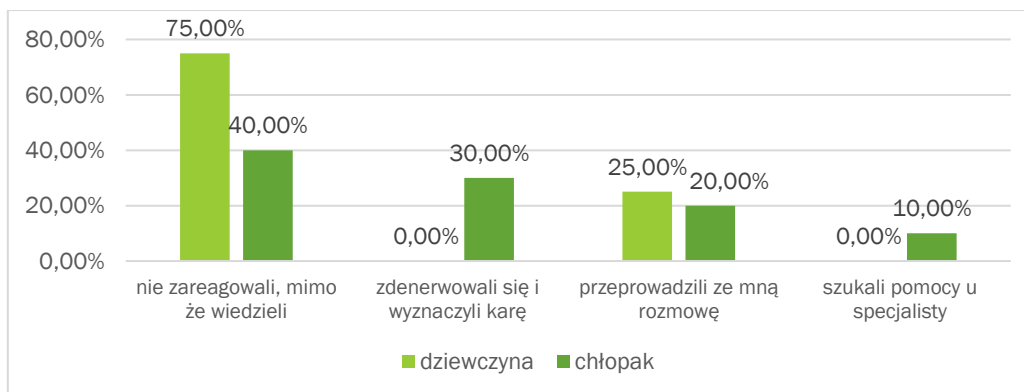
Wykres 67. Co skłoniło Cię do zażywania narkotyków, dopalaczy/innych środków psychoaktywnych?

W przypadku 69,70% uczniów oraz 80,00% uczennic rodzice nie wiedzą o spożywaniu narkotyków lub dopalaczy przez ich pociechy.

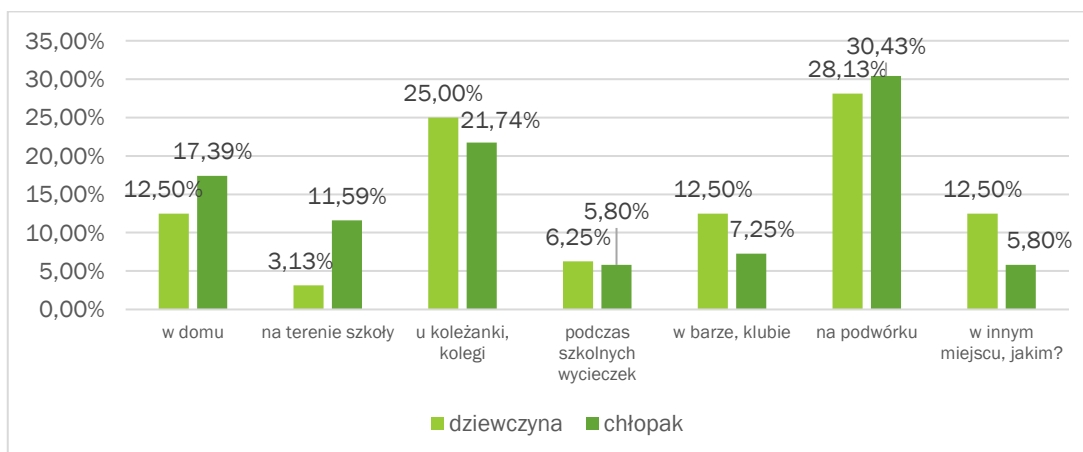
Wykres 68. Czy rodzice wiedzą, że zażywasz narkotyki/dopalacze?

Ponadto, 40,00% uczniów oraz 75,00% uczennic przyznało, że rodzice nie zareagowali, mimo że wiedzieli, iż zażywają oni środki psychoaktywne. Następnie chłopcy stwierdzili, że rodzice zdenerwowali się i wyznaczyli karę (30,00%), przeprowadzili z nimi rozmowę (20,00%) oraz szukali pomocy u specjalisty (10,00%). Dziewczynki podobnie jak chłopcy przyznały, że rodzice przeprowadzili z nimi rozmowę (25,00%).

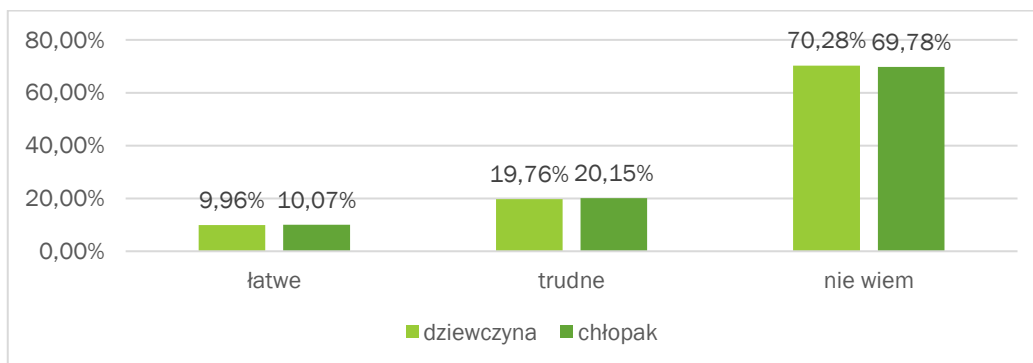
Wykres 69. Jak Twoi rodzice zareagowali na zażywanie przez Ciebie narkotyków/dopalaczy?

Respondenci przyznawali również, gdzie zażywali środki psychoaktywne. 30,43% chłopców twierdzi, że zażywało je na podwórku, tak również stwierdziło 28,13% dziewczynek. Dodatkowo, chłopcy (21,74%) i dziewczynki (25,00%) zażywali narkotyki u koleżanki lub kolegi oraz w domu (17,39% chłopców, 12,50% dziewczynek). W odpowiedzi „w innym miejscu, jakim?” osoby ankietowane wymieniały: park, las, Mc Donald oraz pod mostem.

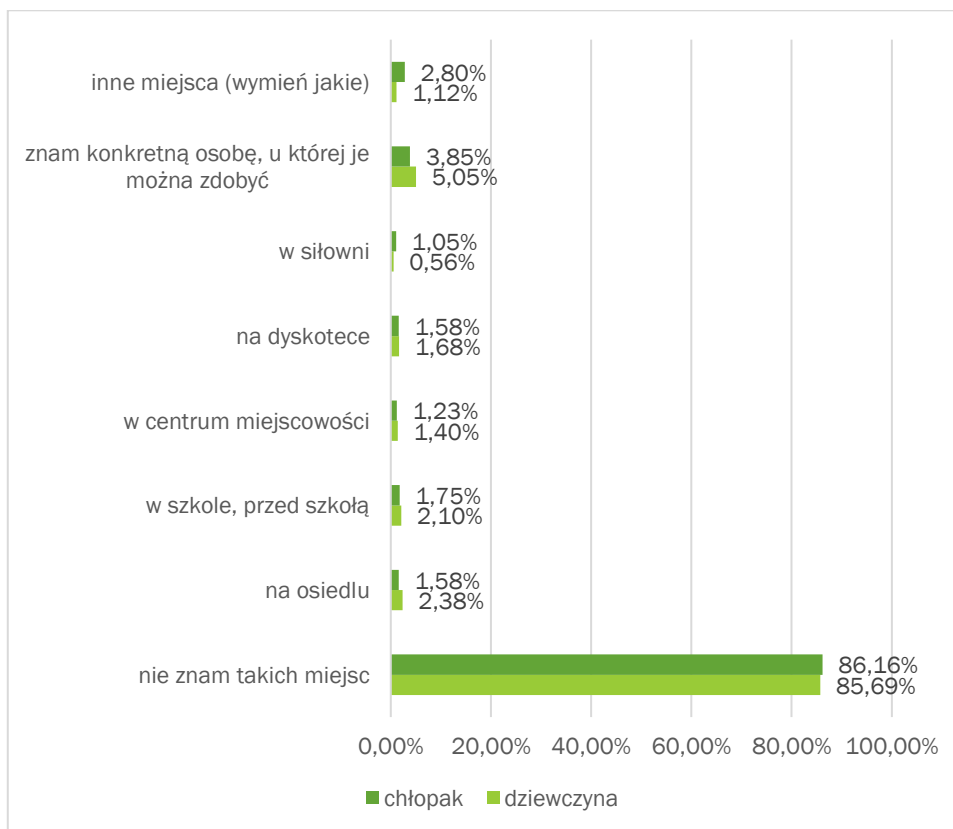
Wykres 70. Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne?

Wszystkich ankietowanych uczniów zapytano o trudność zdobycia narkotyków i dopalaczy w ich miejscowości. Uczniowie i uczennice odpowiadali bardzo podobnie. Pewien procent uczniów obu płci uważa, że pozyskanie substancji psychoaktywnych w ich najbliższym otoczeniu jest trudne (20,15% chłopców oraz 19,76% dziewczynek). Pozostałe 69,78% chłopców oraz 70,28% dziewczynek nie udzieliło konkretnej odpowiedzi, a 10,07% chłopców oraz 9,96% dziewczynek uważa, że zdobywanie narkotyków i dopalaczy na terenie miasta Płońsk jest łatwe.

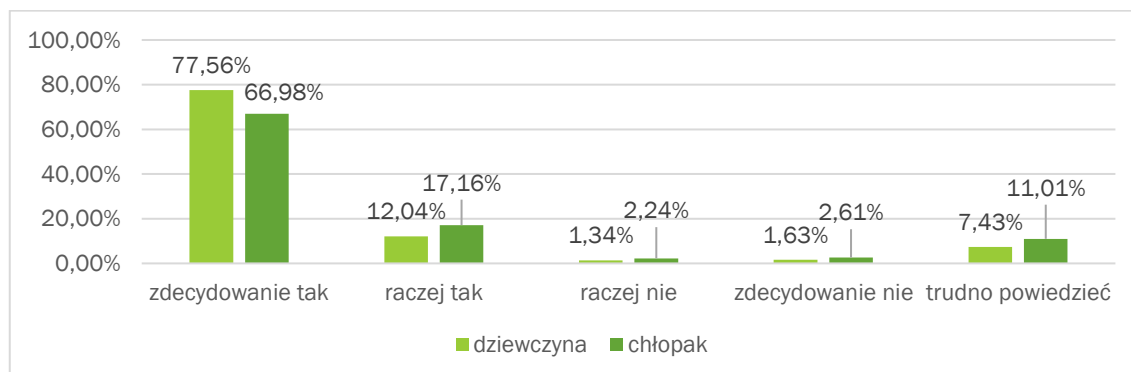
Wykres 71. Gdybyś chciał zdobyć narkotyki i dopalacze w swojej miejscowości byłoby to:

Większość uczniów (86,16%) oraz uczennic (85,69%) nie zna miejsc, w których mogą zakupić lub dostać narkotyki i dopalacze. W odpowiedziach „inne, jakie?” młodzi mieszkańcy wymienili: sklep, rynek oraz sklepy monopolowe.

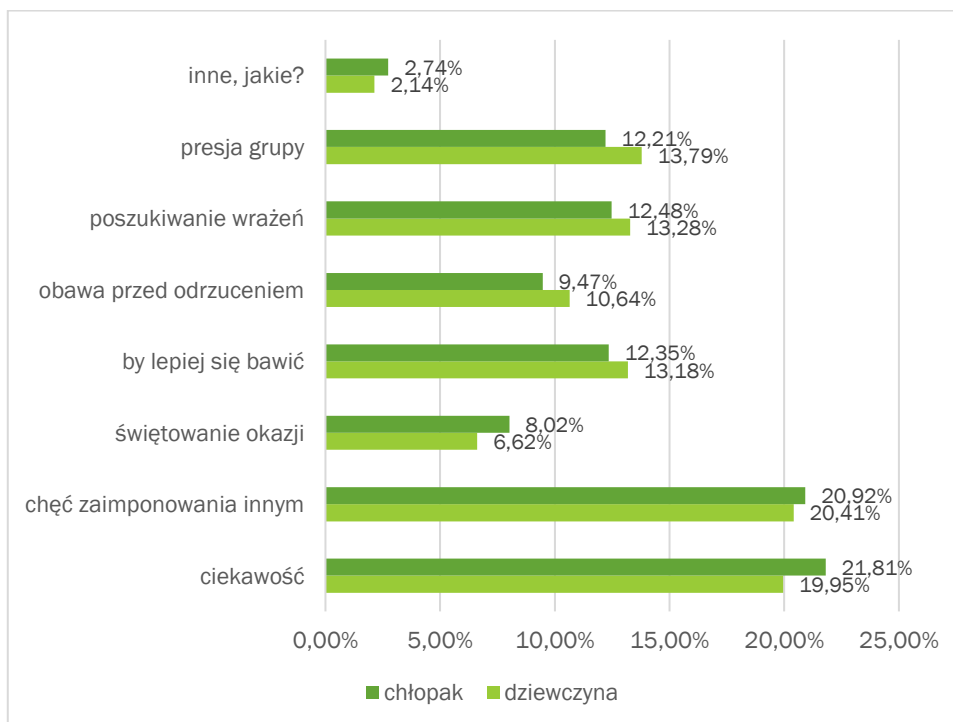
Wykres 72. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

Uczniów zapytano o to, czy według nich zażywanie narkotyków i dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia. Zdecydowana większość młodych respondentów przyznała zdecydowanie, że narkotyki i dopalacze są szkodliwe dla zdrowia (66,98% chłopców, 77,56% dziewczyny).

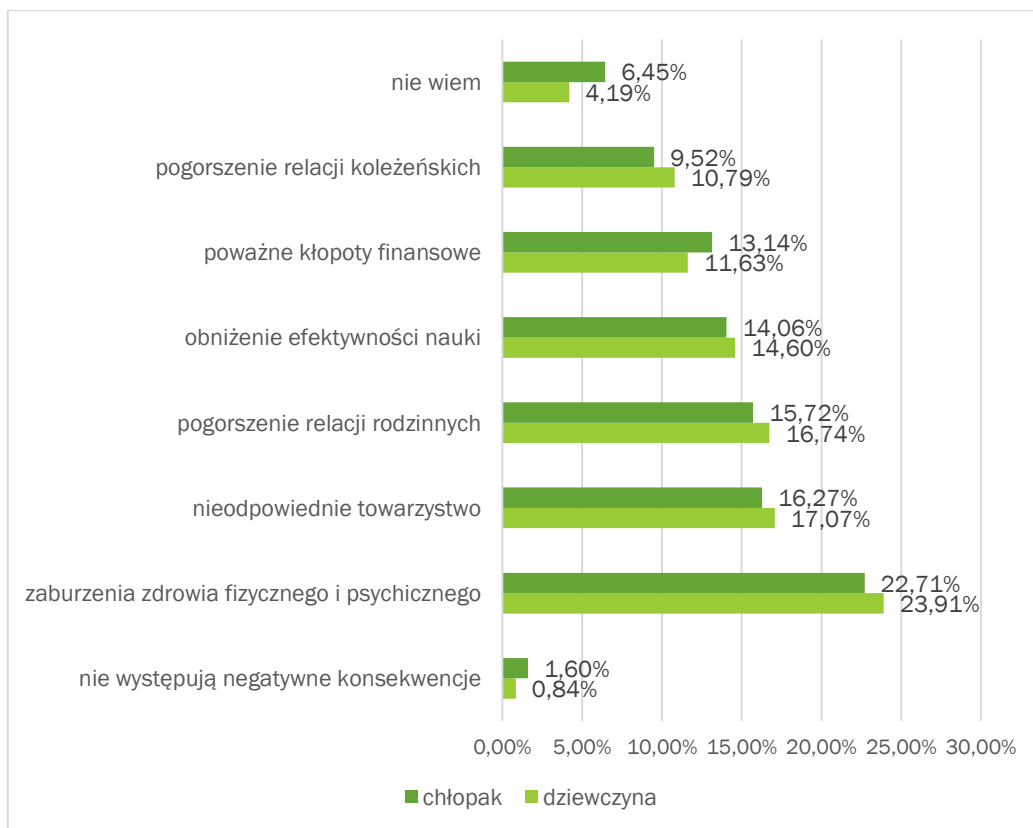
Wykres 73. Czy uważasz, że zażywanie narkotyków/ dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?

Respondenci wymieniali również z jakich powodów młodzi mieszkańcy zażywają środki psychoaktywne. Najczęściej respondenci wymieniali: chęć zaimponowania innym (20,92% chłopców, 20,41% dziewczynek), ciekawość (21,81% chłopców, 19,95% dziewczynek) oraz, by lepiej się bawić (12,35% chłopców, 13,18% dziewczynek). Dodatkowo w odpowiedzi „inne, jakie?” uczniowie napisali: depresja, smutek, problemy rodzinne, złe wychowanie oraz brak zainteresowania ze strony rodziców, chęć zapomnienia o problemach oraz ucieczka od nich, stres, chęć oderwania się od rzeczywistości, odrzucenie przez rówieśników, głupota, czy też niezrozumienie ze strony społeczeństwa.

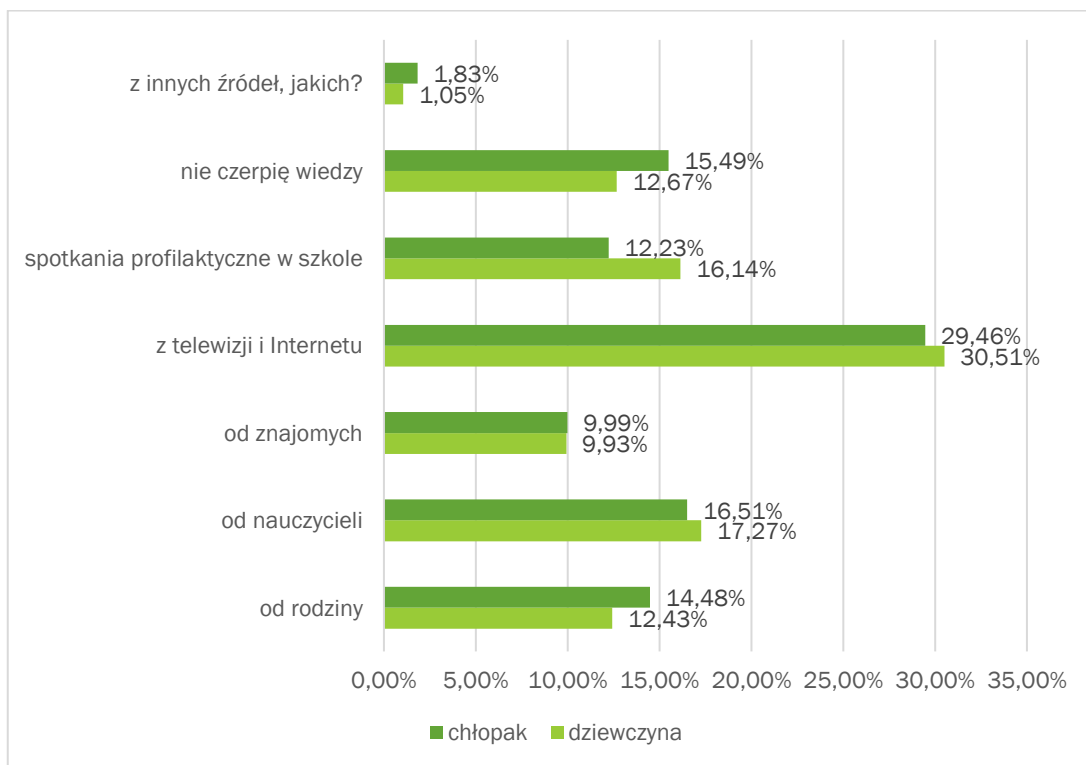
Wykres 74. Z jakich powodów według Ciebie osoby w Twoim wieku sięgają po alkohol, narkotyki, dopalacze?

Respondenci wymieniali, jakie mogą być negatywne konsekwencje uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych. Młodzi ankietowani najczęściej wymieniali: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (22,71% chłopców, 23,91% dziewczynek), pogorszenie relacji rodzinnych (15,72% chłopców, 16,74% dziewczynek), czy też poważne kłopoty finansowe (13,14% chłopców, 11,63% dziewczynek).

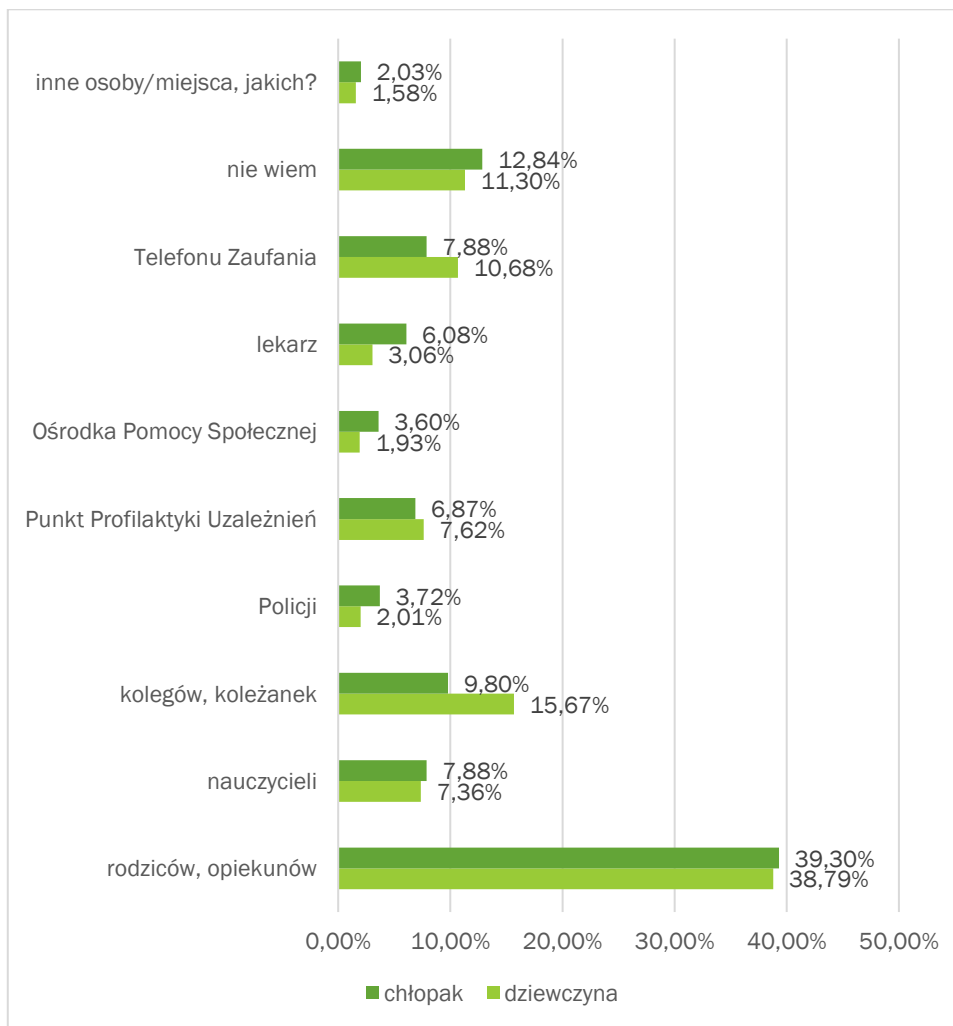
Wykres 75. Jakże według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy?

Ważną rzeczą w dzisiejszych czasach jest odpowiednie edukowanie młodzieży w temacie zagrożeń i konsekwencji płynących z zażywania środków psychoaktywnych. Większość uczniów czerpie wiedzę ze środków masowego przekazu, jakimi są Internet i telewizja, gdzie informacje na powyższy temat znalazło 29,46% chłopców oraz 30,51% dziewcząt. Pokażna grupa ankietowanych, stanowiąca 15,49% chłopców i 12,67% dziewczynek, nie czerpie żadnych informacji na ten temat, może to oznaczać, że młodzi mieszkańcy nie są zainteresowani tym tematem.

Wykres 76. Skąd czerpiesz wiedzę dotyczącą narkotyków i dopalaczy?

Kolejno, młodzi ankietowani najchętniej zwróciliby się z problemem dotyczącym uzależnienia od narkotyków, dopalaczy czy alkoholu do ich rodziców i opiekunów (39,30% chłopców, 38,79% dziewczynek), kolegów i koleżanek (9,80% chłopców, 15,67% dziewczynek), czy też zadzwoniliby na Telefon Zaufania (7,88% chłopców, 10,68% dziewczynek). W odpowiedzi „inne osoby/miejsca”, młodzi ankietowani wymieniali: rodzeństwo, psycholog, przyjaciele, czy też do swojej dziewczyny/chłopaka.

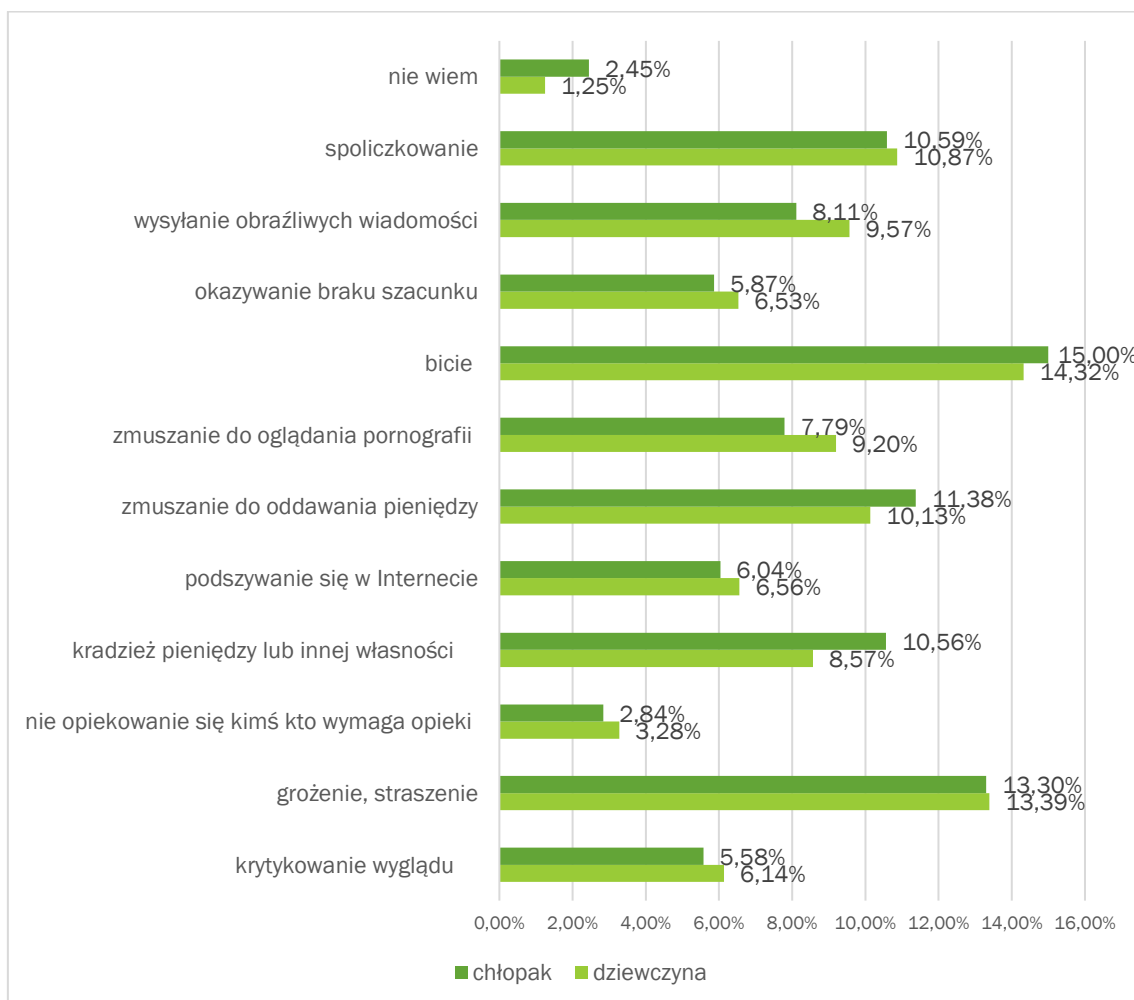

Wykres 77. Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami?

5.4 Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży

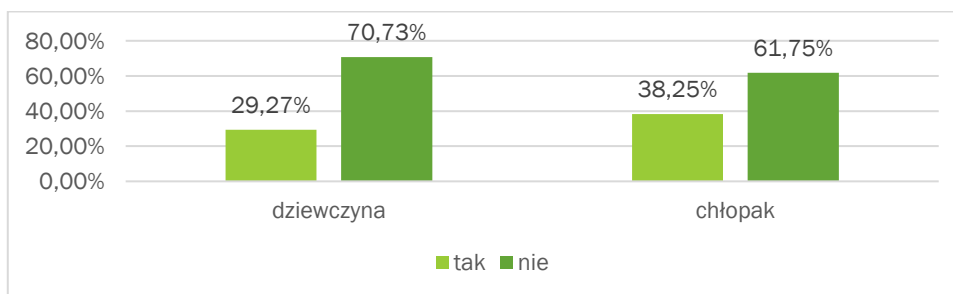
Przemoc to kolejny problem, który został poruszony w badaniu wśród młodych mieszkańców. Przemoc możemy zdefiniować, gdy zostaną spełnione pewne warunki takie jak: gdy jest to intencjonalne działanie lub zaniechania działania, jedna z osób ma wyraźną przewagę nad drugą (która staje się ofiarą przemocy), działanie sprawcy przemocy narusza prawa i dobra osobiste drugiej osoby, ofiara doznaje cierpienia, szkód psychicznych oraz często fizycznych.

Młodzi respondenci zostali poproszeni o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem można nazwać aktem przemocy. Najczęściej było to: bicie (15% chłopców, 14,32% dziewczynek), groźenie i straszenie (13,30% chłopców, 13,39% dziewczynek), czy też spoliczkowanie (10,50% chłopców, 10,87% dziewczynek).

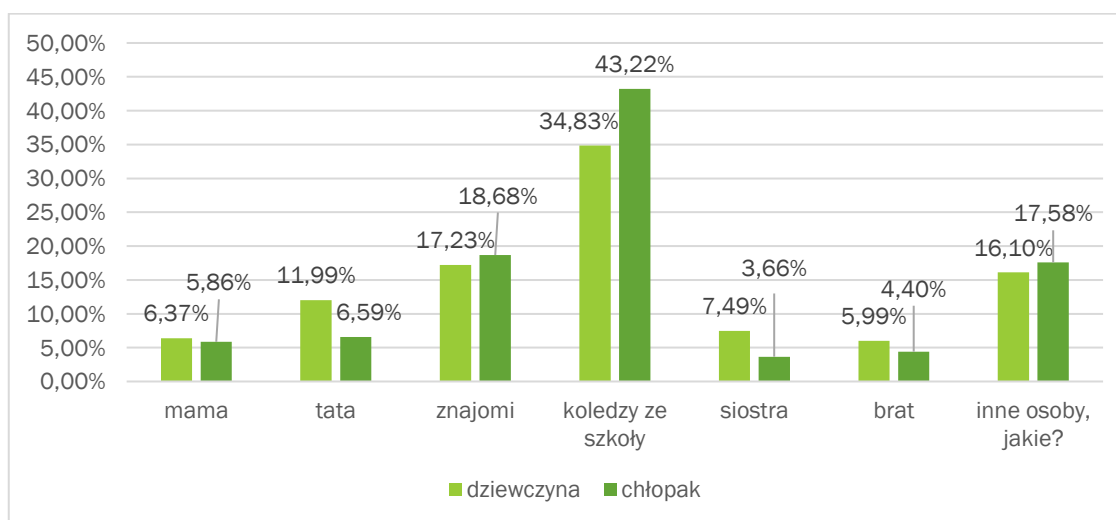
Wykres 78. Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

38,25% chłopców oraz 29,27% dziewczynek przyznało, iż doświadczyli kiedykolwiek przemocy¹⁶.

Wykres 79. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

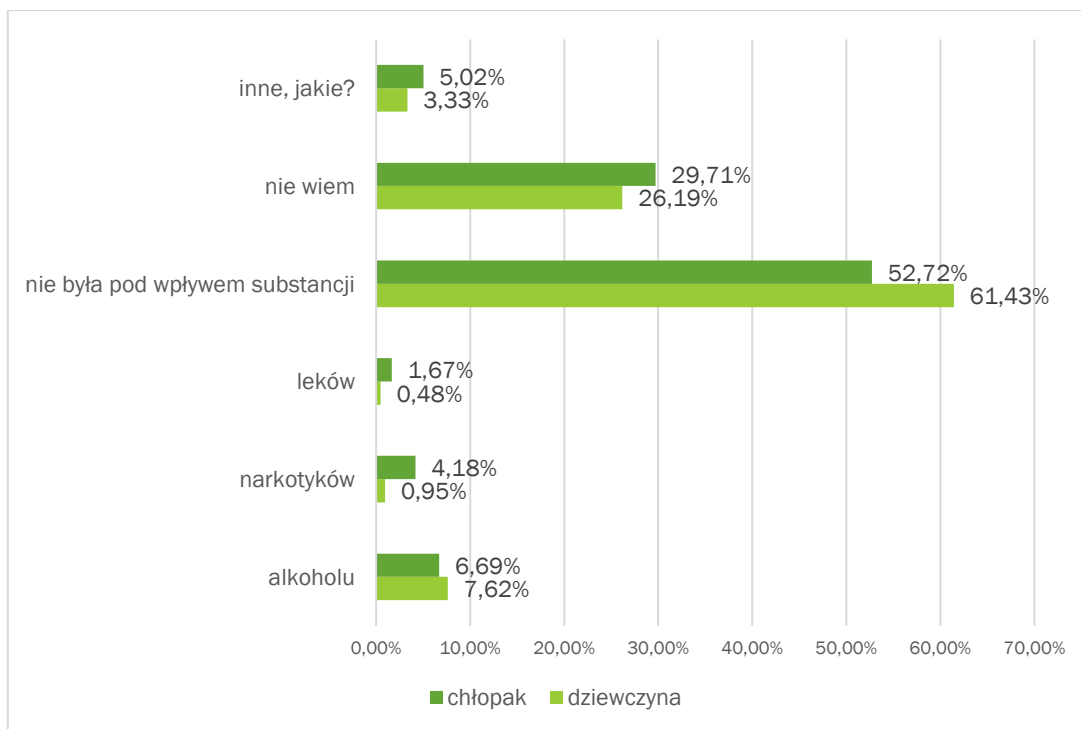
Uczniowie, którzy przyznali, że stosowano wobec nich przemoc zostali poproszeni o wybranie, kto przeciwko nim zastosował przemoc. Wobec uczniów płci męskiej, przemoc najczęściej stosowali koledzy ze szkoły (43,22%), a także znajomi (18,68%). Dziewczynki również przyznały, że najczęściej doznawały przemocy od kolegów ze szkoły (34,83%) oraz od znajomych (17,23%). Młodzi mieszkańcy wymieniali również w odpowiedzi „inne osoby, jakie?”, osoby takie jak: nieznajomi, brat koleżanki, koledzy, osoby, z którymi się nie lubiłem, nauczyciel, przypadkowa osoba, koledzy z poza szkoły, partner/partnerka, dziadkowie, osoby z Internetu, czy też wujkowie.

Wykres 80. Kto stosował wobec Ciebie przemoc?

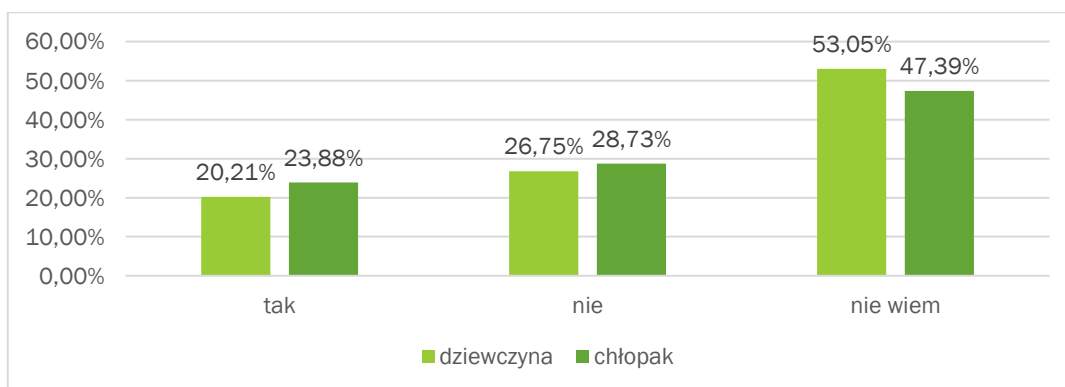
¹⁶ 197 dziewczynek, 205 chłopców.

Dodatkowo respondenci zostali zapytani czy osoba, która stosowała wobec nich przemoc była pod wpływem jakiegokolwiek substancji psychoaktywnej. Uczniowie (52,72%) oraz uczennice (61,43%) twierdzą w większości, że osoby, które stosowały wobec nich przemoc nie były pod wpływem żadnej substancji oraz, że nie mają takich informacji (29,71% chłopców, 26,19% dziewczynek).

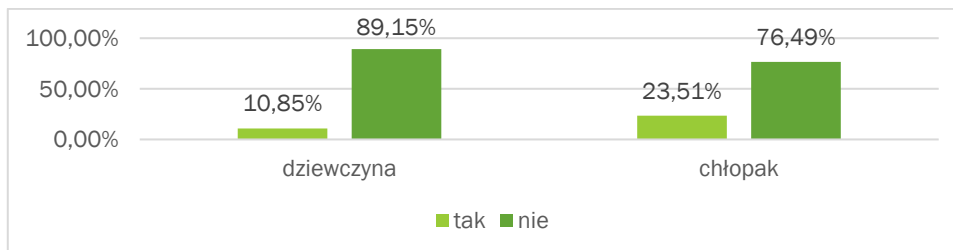
Wykres 81. Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc była pod wpływem substancji psychoaktywnej?

Młodym mieszkańcom zadano pytanie dotyczące tego, czy według nich w ich szkole występuje zjawisko przemocy między uczniami. 28,73% chłopców oraz 26,75% dziewcząt uważa, że takie sytuacje się nie zdarzają. 47,39% uczniów oraz 53,05% uczennic nie ma zdania na ten temat. Pozostałe 23,88% chłopców oraz 20,21% dziewczynek uważa, że sytuacje przemocowe pomiędzy uczniami w ich szkole się zdarzają.

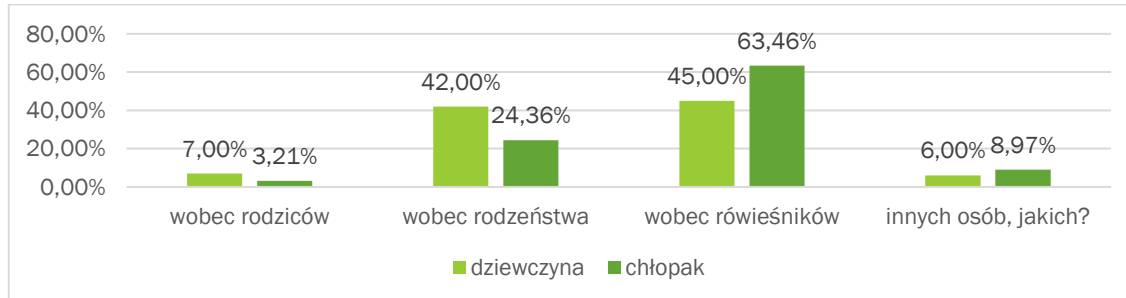
Wykres 82. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

Ankietowani zostali poproszeni o przyznanie się do tego czy zdarzyło się im stosować przemoc wobec innych osób. 23,51% chłopców oraz 10,85% dziewczynek przyznało, że zdarzały się sytuacje, gdzie stosowali przemoc wobec innych¹⁷. Pozostałe 76,49% chłopców oraz 89,15% dziewczynek twierdzi, że nigdy nie zastosowało przemocy wobec innych.

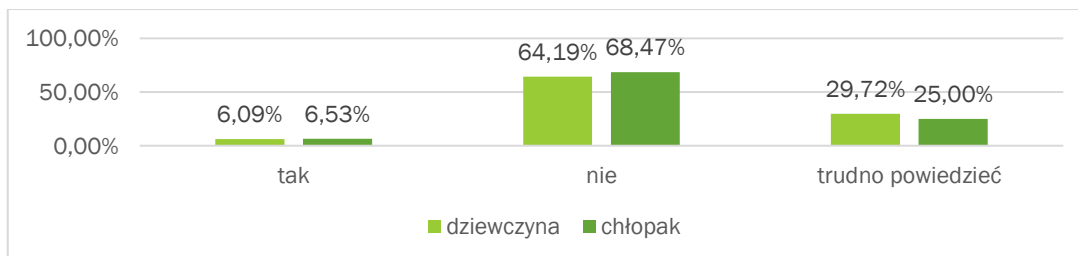
Wykres 83. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?

Uczniowie, którzy odpowiedzieli twierdząco na pytanie dotyczące tego, że stosowali przemoc wobec innych, odpowiadali również wobec kogo ją stosowali. Uczniowie (63,46%) oraz uczennice (45,00%) najczęściej przyznawali, że zdarzyło im się stosować przemoc wobec rówieśników. Chłopcy wymieniali również: rodzeństwo (24,36%) oraz wobec rodziców (3,21%). Dziewczynki wymieniały: rodzeństwo (42,00%), a także rodziców (7,00%). W odpowiedzi „innych osób, jakich?” młodzi ankietowani pisali o: rówieśnikach, osobach nielubianych, kolegach oraz przypadkowych osobach.

Wykres 84. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?

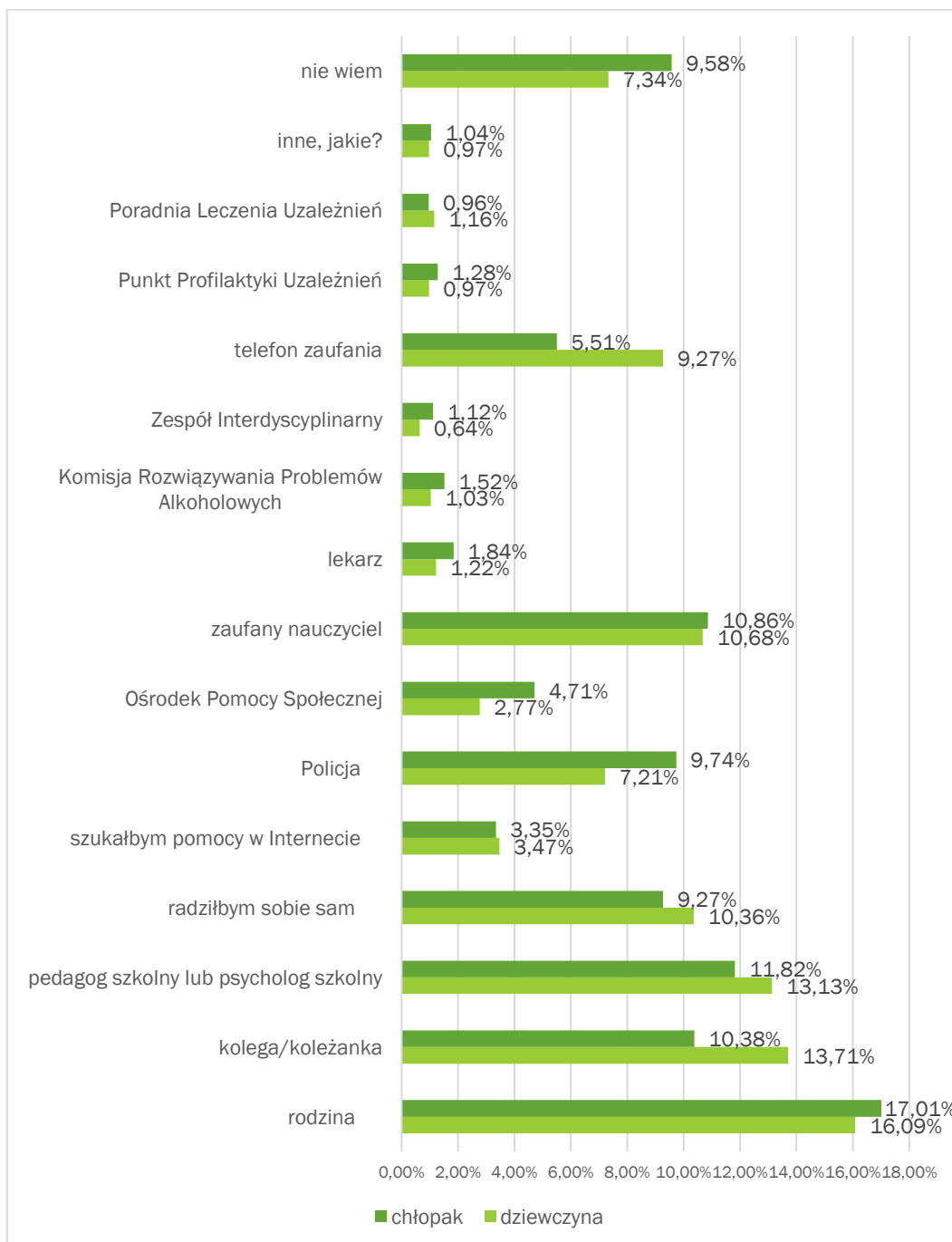
6,53% uczniów oraz 6,09% uczennice zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu. Pozostałe 68,47% chłopców i 64,19% dziewczynek nie zna takich osób.

Wykres 85. Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?

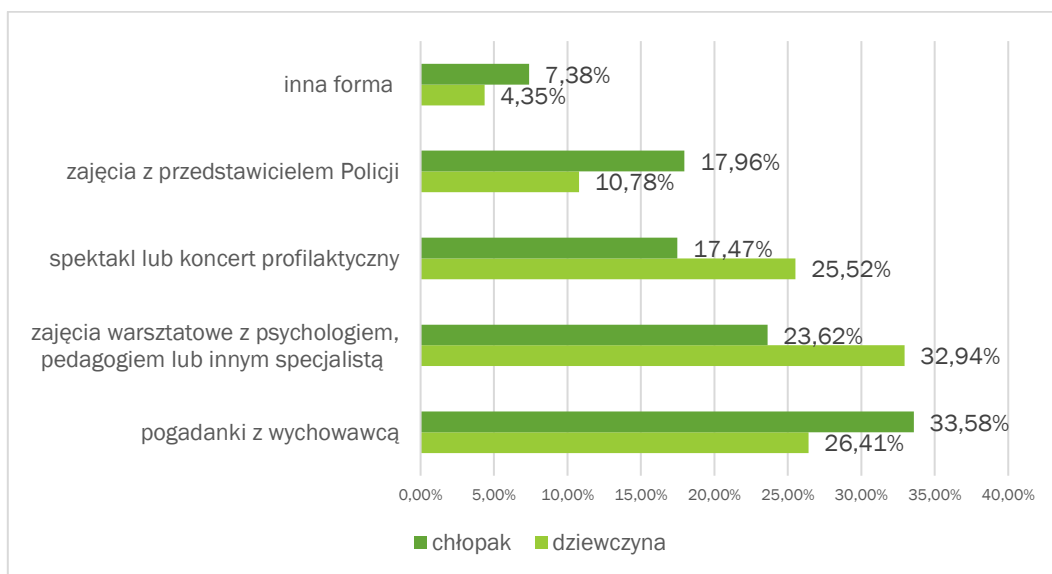
¹⁷ 73 dziewczynek oraz 126 chłopców.

Młodzi respondenci zostali poproszeni o wskazanie do kogo zgłosiliby się o pomoc, gdyby doświadczali przemocy. Najczęściej ankietowani wybierali, że zgłosiliby się do: rodziny (17,01% chłopców, 16,09% dziewczynek), kolegów, koleżanek (10,38% chłopców, 13,71% dziewczynek) do pedagoga lub psychologa szkolnego (11,92% chłopców, 13,13% dziewczynek) czy też do zaufanego nauczyciela (10,86% chłopców, 10,68% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?”, młodzi ankietowani pisali, że zgłosiliby się do: sąsiadów, zaufanych księży, przyjaciół, partnera/partnerki, czy też do rodzeństwa.

Wykres 86. Do kogo zwrócił/a byś się o pomoc w przypadku, gdybyś był/a ofiarą przemocy?

Ostatnie pytanie zadane młodym mieszkańcom miasta dotyczyło zajęć profilaktycznych jakie są według respondentów najciekawsze. Dla chłopców są to: pogadanki z wychowawcą (33,58%), zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (23,62%), zajęcia z przedstawicielem Policji (17,96%) oraz spektakle lub koncerty profilaktyczne (17,47%). Dziewczynki najczęściej wybierały zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (32,94%), następnie rozmowę z wychowawcą (26,41%), spektakle lub koncerty profilaktyczne (25,52%) oraz zajęcia z przedstawicielem Policji (10,78%).

Wykres 87. Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza?

6. BADANIE ESPAD A WYNIKI DIAGNOZY MIASTA PŁOŃSK

W okresie wiosennym 2019 roku, w ramach międzynarodowego projektu ESPAD¹⁸ (European School Survey Project on Alcohol and Drugs), na terenie Polski, zrealizowane zostały badania ankietowe na próbie uczniów w przedziale wiekowym od 15 do 18 roku życia. Badaniami objęto próbę ogólnopolską, 6 prób wojewódzkich (dolnośląskie, lubelskie, małopolskie, mazowieckie, śląskie, świętokrzyskie) oraz 5 prób miejskich (Wrocław, Płock, Kalisz, Sopot, Szczecinek). Badania zrealizowano w 383 klasach gimnazjalnych oraz w 431 klasach szkół ponadpodstawowych¹⁹. Celem badania był przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, ale także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie, ułożonych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży.

Badania w mieście Płońsk zrealizowano wśród 1209 uczniów (w tym łącznie 342 osób w wieku 17 lat i więcej).

Badanie ESPAD zostało realizowane metodą ankiety audytoryjnej przez zespół ankieterów zrekrutowany spoza systemu oświaty i wychowania. Porównanie to ma na celu ukazanie różnic pomiędzy danymi ogólnopolskimi, a danymi lokalnymi. Poniżej zaprezentowano wyniki przeprowadzonej analizy.

	BADANIE MIASTA PŁOŃSK	BADANIE ESPAD
ROK BADANIA	2020	2019
PRÓBA BADAWCZA	342	12 434
WIEK BADANYCH UCZNIÓW	17 lat i więcej	17-18 lat

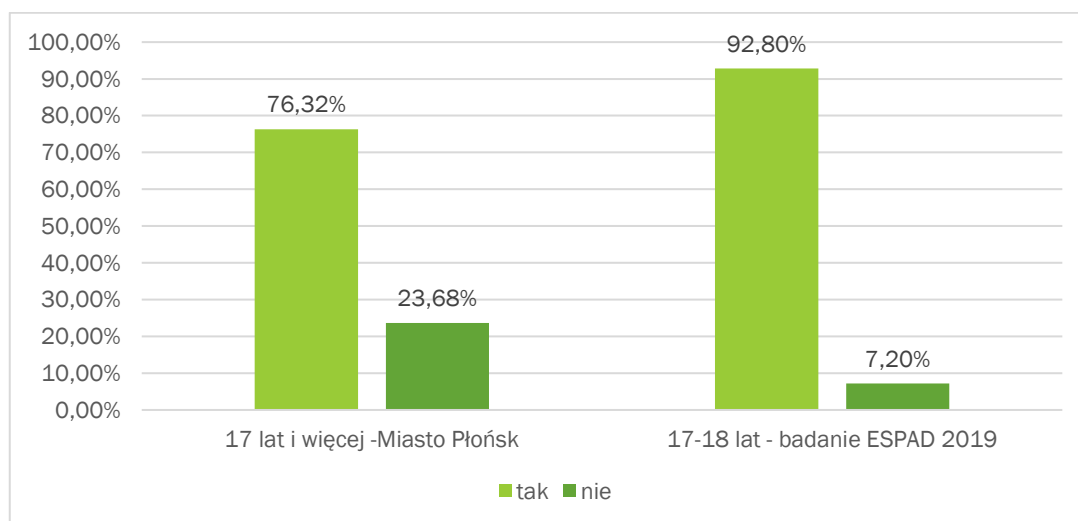
¹⁸ J. Sierosławski, „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną – raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r.”, Warszawa, 2019 r.

¹⁹ Tamże.

6.1 Problem alkoholowy

Według badań ESPAD z 2019 r., „napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa. Próby spożywania alkoholu ma za sobą 80,00% uczniów klas VIII oraz 92,80% klas ponadpodstawowych. W czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem piło jakiegokolwiek napoje alkoholowe 67,90% młodszych uczniów”²⁰. W mieście Płońsk łącznie 76,32% uczniów w wieku 17 lat i więcej (klasa ponadpodstawowa) przyznało, że próbowali kiedykolwiek alkoholu.

Poniżej możemy zaobserwować zestawienie odpowiedzi uczniów w wieku 17 lat i więcej oraz odpowiedzi ankietowanych w badaniu ESPAD (17-18 lat).

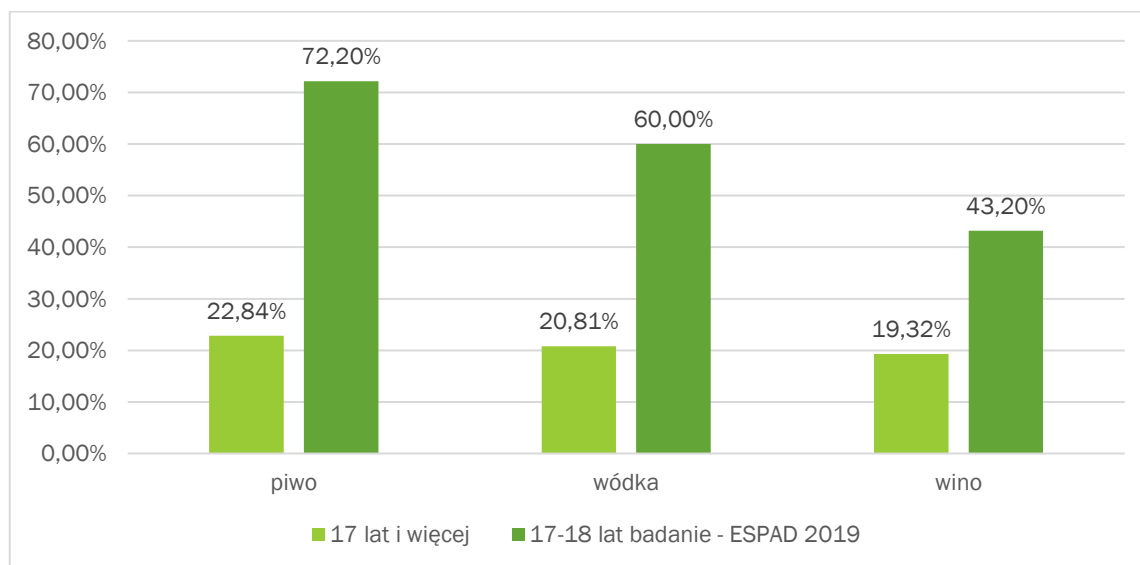
Wykres 88. Czy próbowałeś/aś alkohol ?

	2007 ESPAD	2011 ESPAD	2015 ESPAD	2019 ESPAD	Miasto Płońsk (17 lat i więcej)
Tak	94,80%	95,20%	95,80%	92,80%	76,32%

Tabela 1 Porównanie wyników ESPAD 17-18 lat, do wyników diagnozy społecznej Miasta Płońsk w przedziale wiekowym 17 lat i więcej (Czy próbowałeś/aś pić alkohol?).

²⁰ Tamże.

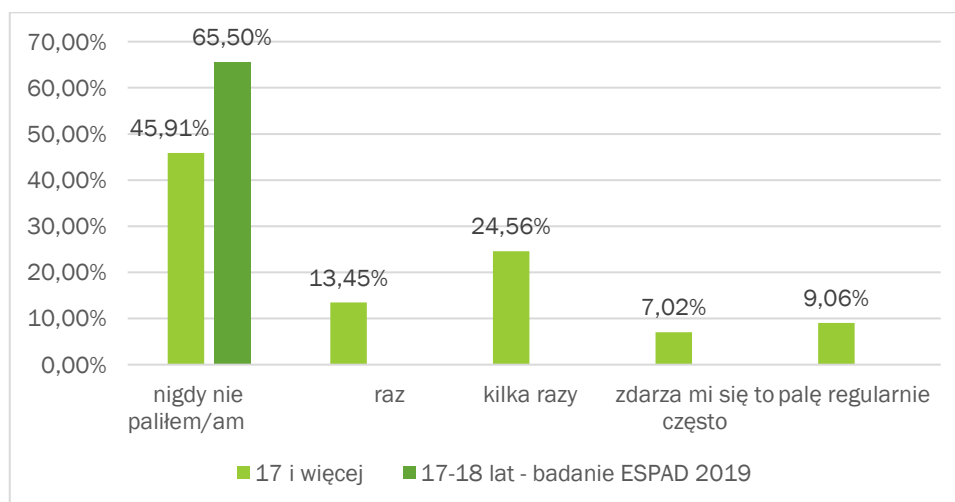
Wskaźnik spożycia alkoholu przez uczniów z terenu miasta Płońsk jest zdecydowanie niższy, niż wskaźnik ogólnopolski. Dodatkowo uczniowie miasta (17 lat i więcej) podobnie jak młodzież ogólnopolska badana w 2019 roku najczęściej sięga po piwo (22,84%) oraz po wódkę (20,81%).

Wykres 89. Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś?

6.2 Problem nikotynowy

Analizując problem nikotynowy wśród dzieci i młodzieży w Polsce, można zauważyć, iż jest on coraz mniej powszechny wśród tych grup. Z badania ESPAD wynika, że w czasie całego życia, jakiegokolwiek doświadczenia z paleniem miało 34,50% uczniów. Natomiast w mieście Płońsk do kontaktu z papierosami przyznało się łącznie 54,09% uczniów w wieku 17 lat i więcej lat.

Wykres 90. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?

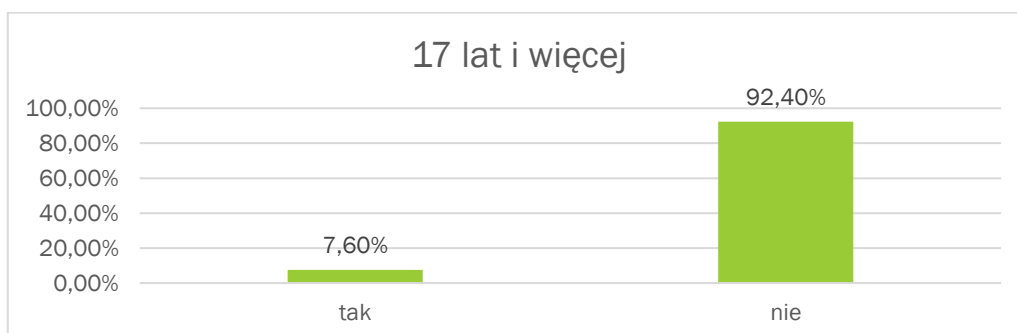
Na poniższym wykresie można zaobserwować dokładnie odpowiedzi ankietowanych dotyczące palenia papierosów przez uczniów z terenu miasta Płońsk w 2020 roku oraz porównać je do wyników ESPAD z poprzednich lat.

	2007	2011	2015	2019	Miasto Płońsk
	ESPAD	ESPAD	ESPAD	ESPAD	(17 lat i więcej)
Nigdy nie paliłem/am	67,90%	70,90%	71,50%	65,50%	45,91%

Tabela 2 Porównanie wyników ESPAD 17-18 lat, do wyników diagnozy społecznej Miasta Płońsk, 17 lat i więcej lat (ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?).

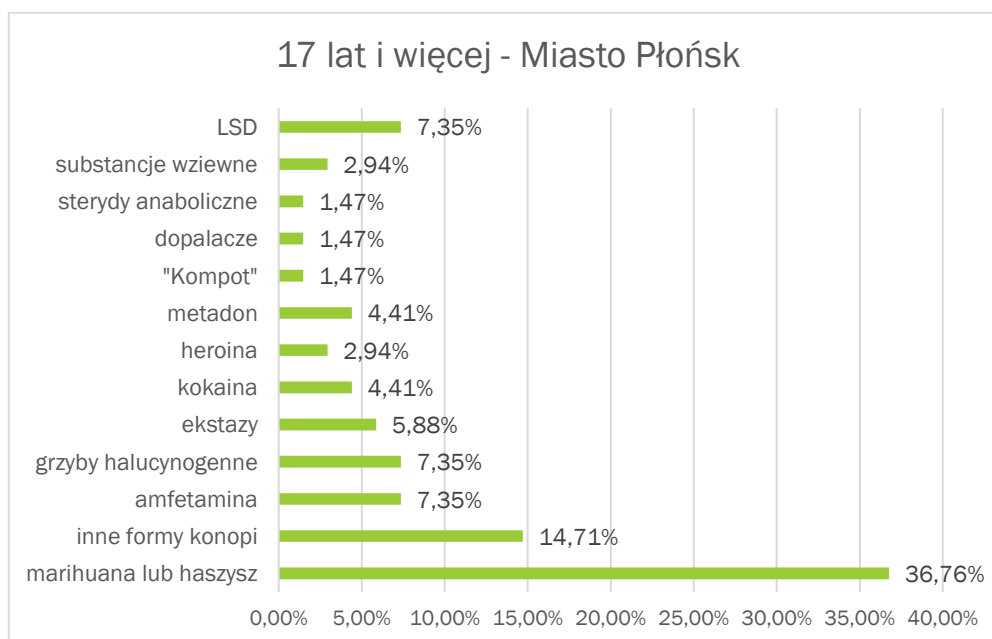
6.3 Problem narkotykowy

Jak wynika z badań ogólnopolskich problem narkotykowy nie przybiera tak dużych rozmiarów jak problem alkoholowy. Młodzież najczęściej sięga po marihuanę lub haszysz. W czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem używało tych substancji 37,20% uczniów w wieku 17-18 lat. W przypadku uczniów ze szkół w mieście Płońsk problem narkotykowy również nie przybiera dużych rozmiarów. 7,60% młodych mieszkańców w wieku 17 lat i więcej przyznaje się do zażywania jakichkolwiek substancji psychoaktywnych.

Wykres 91. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne?

Na poniższym wykresie oraz tabeli można zaobserwować, jakie substancje są najpopularniejsze wśród uczniów szkół w mieście Płońsk, a następnie, jakie wśród ankietowanych z badania ESPAD.

Wykres 92. Jakie to były substancje?

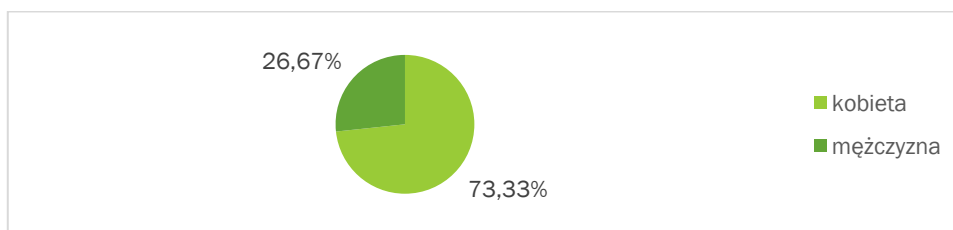
	2007	2011	2015	2019	Miasto Płońsk (17 i więcej lat)
Marihuana lub haszysz	27,90%	37,30%	43,00%	47,20%	36,76%
Substancje wziewne	6,80%	5,60%	7,60%	6,90%	2,94%
Amfetamina	7,80%	8,30%	7,10%	4,70%	7,35%
LSD lub inne halucynogeny	2,70%	3,90%	5,20%	4,20%	7,35%
Kokaina	2,50%	3,90%	4,30%	3,10%	4,41%
Heroina	1,70%	1,20%	1,80%	1,50%	2,94%
Extasy	4,20%	5,00%	4,00%	5,10%	5,88%
Grzyby halucynogenne	2,90%	3,50%	3,20%	2,20%	7,35%
Sterydy anaboliczne	3,50%	3,20%	2,30%	2,10%	1,47%
Polska heroina (kompot)	1,50%	2,00%	2,00%	x	1,47%

Tabela 3. Porównanie wyników ESPAD 17 i 18 lat, do wyników diagnozy społecznej Miasta Płońsk, 17 i więcej lat (jakie były to substancje?).

7. BADANIE SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH NA TERENIE MIASTA PŁOŃSK

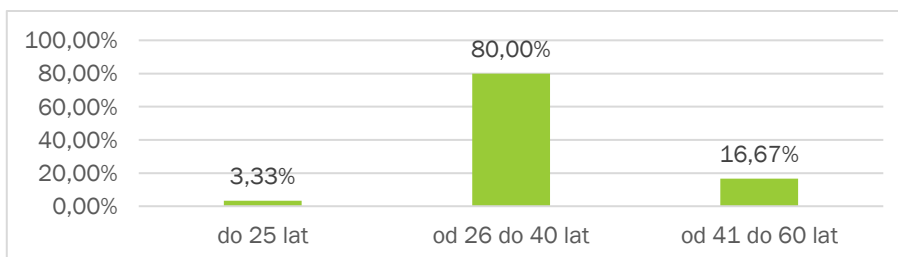
7.1 Struktura badanej grupy

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Mieście Płońsk udział wzięło łącznie 30 sprzedawców napojów alkoholowych. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi było to 73,33% kobiet oraz 26,67% mężczyzn.

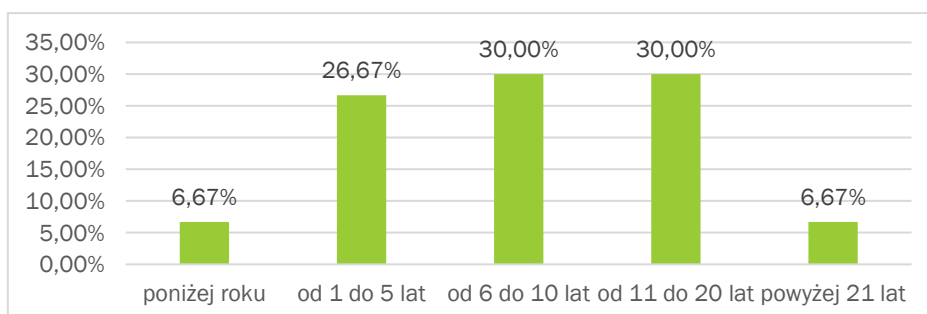
Wykres 93. Płeć.

Osoby ankietowane znajdowały się w przedziale wiekowym: od 26 do 40 lat (80,00%, oraz od 41 do 60 lat (16,67%). Pozostali sprzedawcy byli w wieku do 25 lat (3,33%).

Wykres 94. Pana/i wiek mieści się w przedziale.

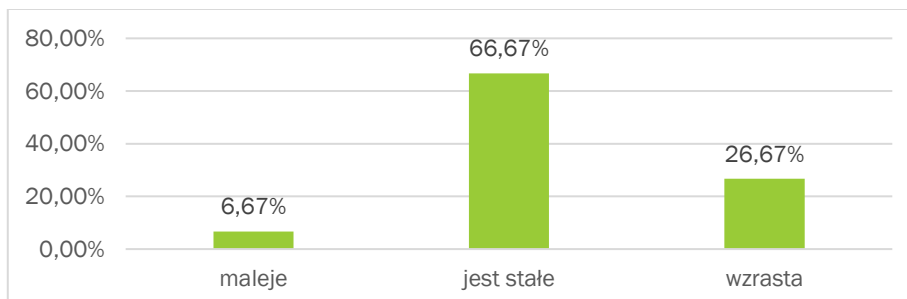
Sprzedawcy zostali zapytani również od ilu lat pracują w punkcie sprzedaży alkoholu, w którym zostali poddani ankiecie. Osoby te pracują 6 -10 lat oraz 11 - 20 lat (po 30%), 1-5 lat (26,67%), powyżej 21 lat oraz poniżej 1 roku – 6,67%.

Wykres 95. Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu?

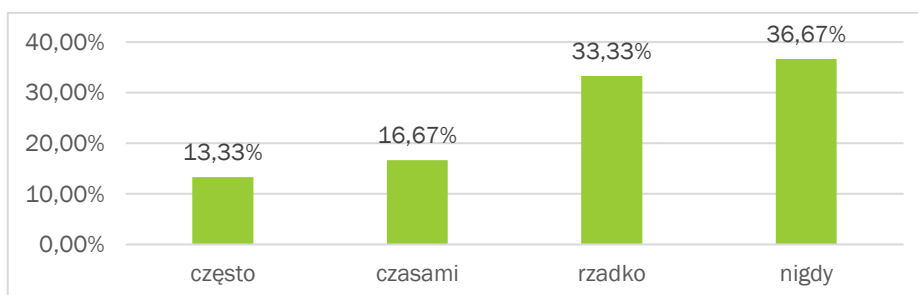
7.2 Problem uzależnień w mieście z perspektywy sprzedawców alkoholu

Opinie sprzedawców dotyczące spożycia alkoholu są podzielone, ponieważ według 26,67% ankietowanych, spożycie alkoholu na terenie miasta wzrasta, lecz 66,67% sprzedawców twierdzi, że jest ono stałe. Pozostali respondenci stwierdzili w 6,67%, że maleje.

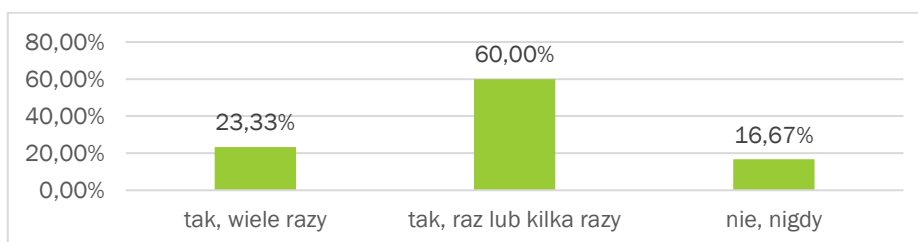
Wykres 96. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i mieście.

Według 36,67% sprzedawców, alkohol w mieście Płońsk nie jest sprzedawany osobom niepełnoletnim. Natomiast 33,33% osób twierdzi, że jest sprzedawany rzadko, 16,67% - czasami, a pozostałe 13,33% twierdzi, że często.

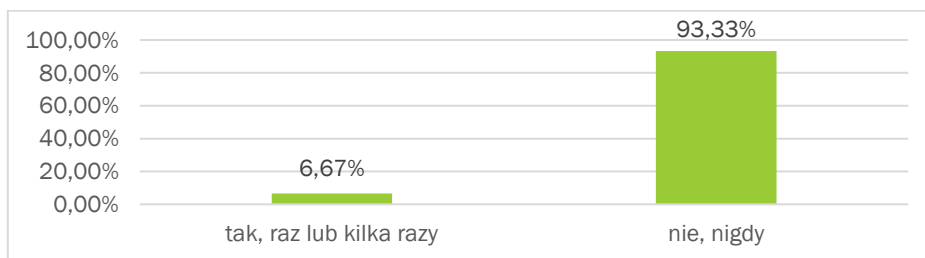
Wykres 97. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i mieście?

Dodatkowo 60,00% osobom ankietowanym zdarzyło się raz lub kilka razy, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. 16,67% badanych sprzedawców twierdzi, że taka sytuacja nie zdarzyła im się nigdy, a pozostałych 23,33% osób wiele razy spotykało w punkcie, w którym sprzedają lub podają napoje alkoholowe, osoby niepełnoletnie, które chciały kupić alkohol.

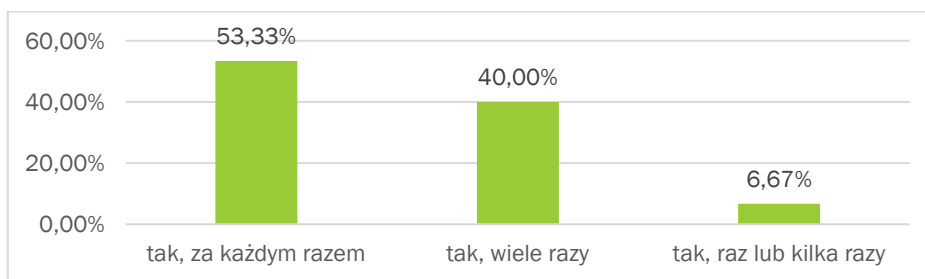
Wykres 98. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

93,33% ankietowanych sprzedawców podało, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie niepełnoletniej na terenie miasta Płońsk. Natomiast 6,67% sprzedawcom zdarzyło się to raz lub kilka razy.

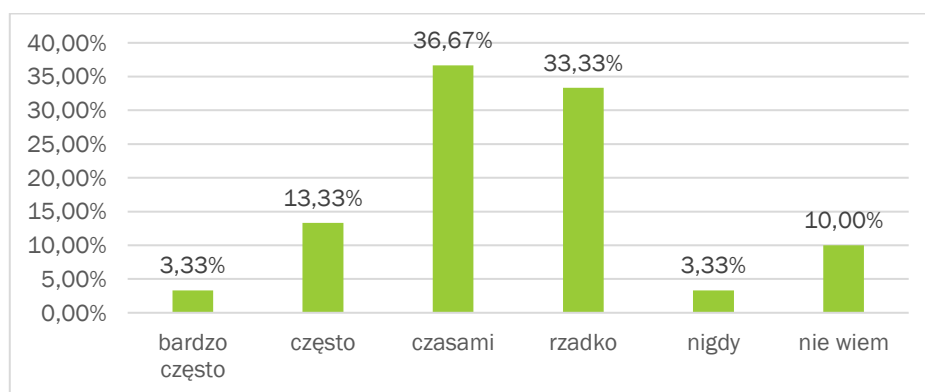
Wykres 99. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?

53,33% osób ankietowanych stwierdziło, że za każdym razem pytają o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni. 40,00% badanych sprzedawców przyznaje, że wiele razy pyta o dowód osobisty klientów, przy których nie mają pewności co do ich pełnoletności.

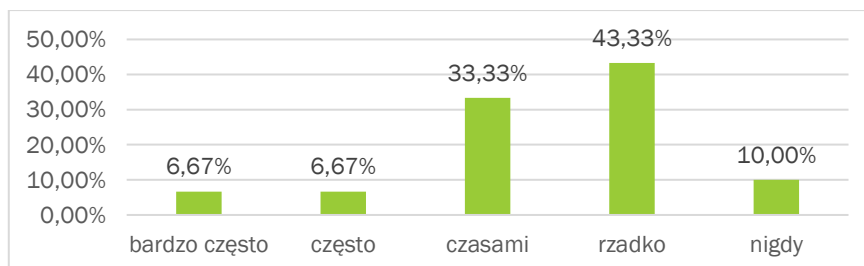
Wykres 100. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?

13,33% sprzedawców przyznaje, że w ich opinii często zdarzają się sytuacje, gdzie zostaje złamane prawo o zakazie jazdy samochodem po wypiciu alkoholu. 3,33% ankietowanych nigdy nie widziało takiej sytuacji, 36,67% widuje je czasami.

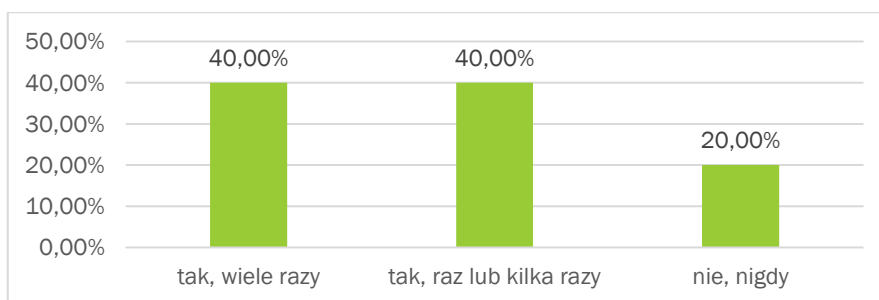
Wykres 101. Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i mieście?

Sprzedawcy oceniali również czy zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w mieście Płońsk. 10,00% ankietowanych uważa że, alkohol nie jest sprzedawany osobom nietrzeźwym oraz, że sprzedaje się go rzadko (43,33%) lub czasami (33,33%). Pozostałe 13,34% ankietowanych ocenia, że alkohol w ich miejscowości sprzedawany jest osobom nietrzeźwym jest często lub bardzo często.

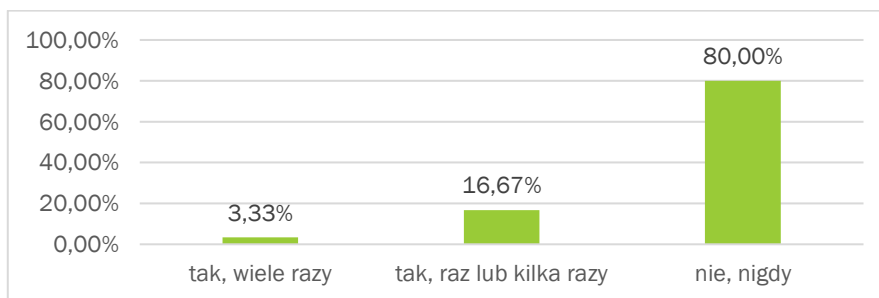
Wykres 102. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i miejscowości?

Dodatkowo łącznie 80,00% osób przyznało, że raz lub wiele razy zdarzały się sytuacje, gdzie osoba nietrzeźwa chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. 20,00% badanych osób nigdy nie spotkało się z taką sytuacją.

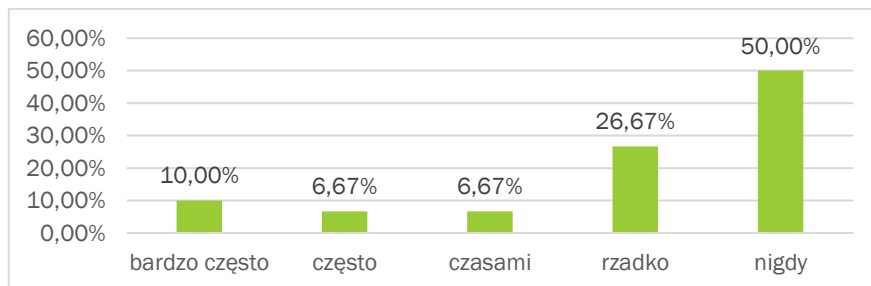
Wykres 103. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

Niepokojący jest fakt, że łącznie 20,00% sprzedawców przyznało się do sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym. Pozostałe 80,00% twierdzi, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie nietrzeźwej.

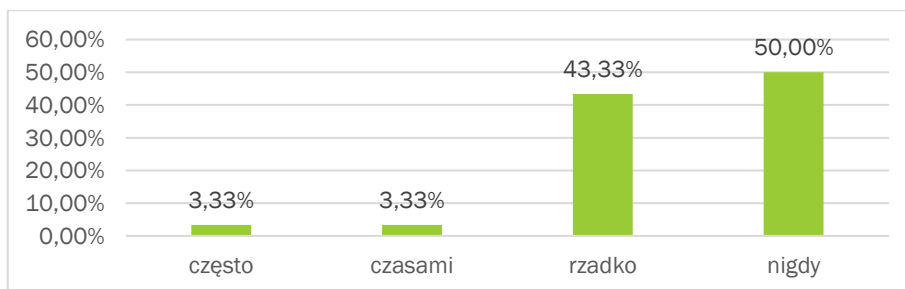
Wykres 104. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?

Na pytanie jak często zdarzają się sytuacje, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży. 50,00% osób odpowiedziało, że nigdy takie sytuacje się nie zdarzają lub zdarzają się rzadko (26,67%). Następnie 10,00% przyznało, iż zdarza się to bardzo często, a po 6,67% osób twierdzi, że często lub czasami.

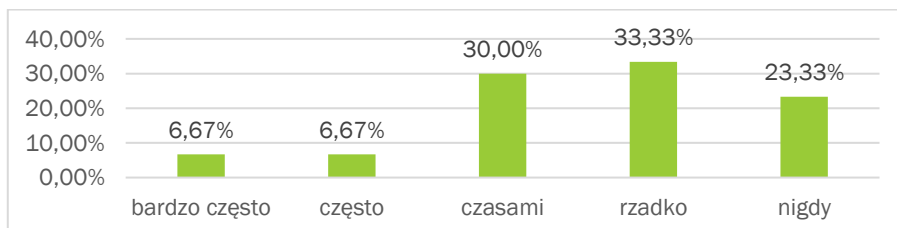
Wykres 105. Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i miejscowości?

Dodatkowo 50,00% respondentów przyznało, że nigdy nie zdarzyło im się wzywać policji z powodu zakłócania porządku przez osoby pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży lub w jego pobliżu. 43,33% sprzedawców twierdzi, iż takie sytuacje zdarzają się rzadko oraz po 3,33% ankietowanych przyznaje, że często lub czasami.

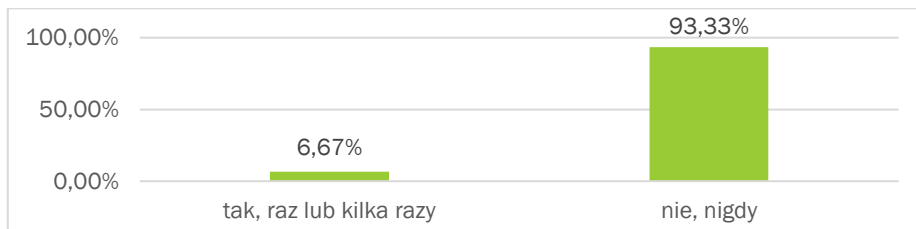
Wykres 106. Jak często zdarza się Panu/i wzywać Policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?

Następnie ankietowani zostali zapytani o sprzedaż papierosów osobom niepełnoletnim na terenie miasta. 23,33% respondentów przyznało, że takie sytuacje nie mają miejsca. Kolejne 33,33% osób twierdzi, że sprzedaż papierosów osobom niepełnoletnim zdarza się rzadko, a 30,00% respondentów uważa, że czasami.

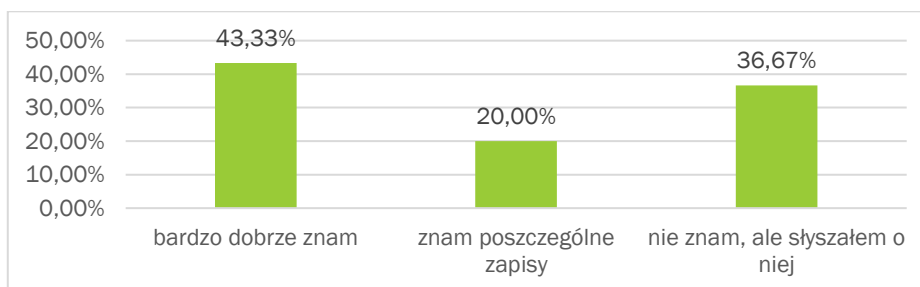
Wykres 107. Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i i mieście?

93,33% ankietowanych przyznało, że nigdy nie zdarzyło im się sprzedać osobom niepełnoletnim papierosów w punkcie, w którym pracują. Pozostałe 6,67% respondentów twierdzi, że sprzedawali papierosy osobom niepełnoletnim raz lub kilka razy.

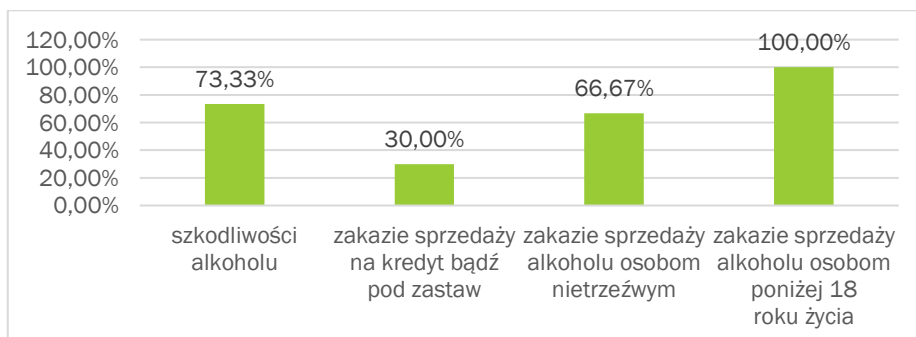
Wykres 108. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?

Następnie sprzedawcy zostali poproszeni odpowiedzieć, czy znają ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. 36,67% osób nie zna ustawy o wychowaniu w trzeźwości, ale słyszała o niej. 20,00% osób twierdzi, że zna poszczególne zapisy, kolejne 43,33% zna całą ustawę bardzo dobrze.

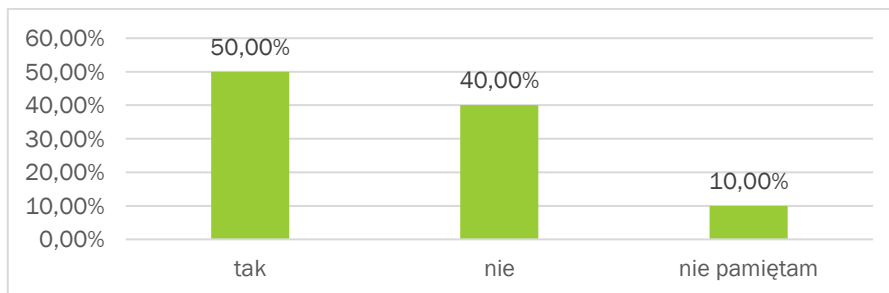
Wykres 109. Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.Dz.U.2019.2277 ze zm.).

Dodatkowo sprzedawcy przyznają, że w obsługiwanym przez nich punkcie widnieją takie informacje jak: zakaz sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia (100,00%), zakaz sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym (66,67%), o szkodliwości alkoholu (73,33%) oraz zakaz sprzedaży na kredyt bądź pod zastaw (30,00%).

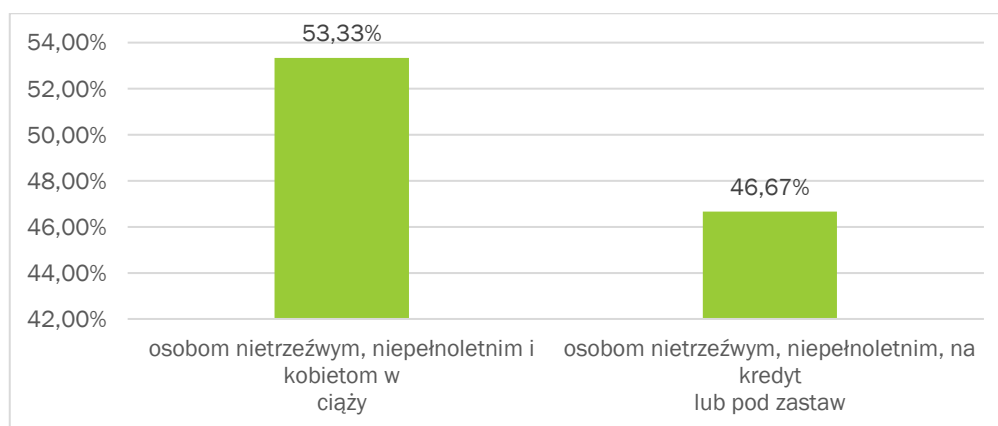
Wykres 110. Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat. (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Sprzedawcy przyznali również w 40,00%, że nie uczestniczyli w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży. Kolejne 10,00% z nich nie przypomina sobie takiego zdarzenia. Natomiast 50,00% osób ankietowanych twierdzi, że brało udział w szkoleniach dotyczących odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.

Wykres 111. Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Na koniec respondenci zostali poproszeni o ustosunkowanie się do pewnych stwierdzeń dotyczących ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz tego, komu zabrania się sprzedaży alkoholu. 46,67% osób odpowiedziało poprawnie na pytanie, które brzmiało następująco: „osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim, na kredyt lub pod zastaw”. Pozostałe 53,33% osób odpowiedziało błędnie, wybierając odpowiedź: „osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim i kobietom w ciąży”.

Wykres 112. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

8. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Celem badania było przedstawienie skali problemów w obszarze uzależnień i przemocy w **Gminie Miasto Płońsk**. Zebrany materiał badawczy jest podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które zostaną uwzględnione przy tworzeniu Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Diagnoza będzie pomocna przy tworzeniu programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie miasta, w tym jakości życia jej mieszkańców.

Wnioski z badania pomagają w wyznaczeniu adekwatnych do sytuacji i potrzeb mieszkańców kierunków działań **Gminy Miasto Płońsk** w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

WNIOSKI

Podsumowując zebrane podczas badań dane można wyciągnąć następujące wnioski:

DOROŚLI MIESZKAŃCY PŁOŃSKA

- 47% dorosłych mieszkańców Płońska ocenia swoją sytuację materialną jako dobrą lub bardzo dobrą. To prawie co drugi. Jako złą lub bardzo złą swoją sytuację materialną ocenia 14% Płońszczan.
- Co trzeci dorosły Płońszczanin postrzega, że spożycie alkoholu w Płońsku na przestrzeni kilku lat wzrosło. Tylko 6% ocenia, że zmalało. 22% badanych uważa, że skala spożywania alkoholu w Płońsku pozostaje na stałym poziomie.
- Co piąty (20%) dorosły Płońszczanin pije alkohol codziennie lub kilka razy w tygodniu. Jest to sposób picia, który świadczy o utracie kontroli nad piciem lub może prowadzić do uzależnienia się w przyszłości.
- Również co piąty (21,33%) Płońszczanin deklaruje, że nie pije alkoholu. Pozostali piją alkohol raczej rzadko.

- Płończanie wyraźnie preferują picie piwa. Po alkohol wysokoprocentowy w postaci wódki sięga 22,03% Płończan. 5% dorosłych Płończan deklaruje, że najczęściej pije alkohol spoza legalnego źródła lub alkohol własnej roboty.
- Płończanie piją głównie piwo, ale prawie co trzeci sięga po wino, a co piąty po wódkę. Za powód sięgania po alkohol podają, że lubią smak spożywanego przez siebie alkoholu (35,59%) co może wskazywać na tendencję do traktowania alkoholu, zwłaszcza piwa jako napoju.
- Piją również w celach towarzyskich, często zachęceni przez znajomych (łącznie 54,24%). Wyniki pokazują, że w Płońsku spotkania towarzyskie często odbywają się przy alkoholu.
- Ponad 15% Płończan odpowiedziało, że pije alkohol bez konkretnego powodu. Prawdopodobnie znaczna część z tej grupy respondentów może być osobami, które piją już w sposób problemowy lub są uzależnieni.
- Płończanie spożywają alkohol najczęściej w domach – własnych i u znajomych. Znacznie mniej popularne jest picie alkoholu w pubie i restauracji.
- Co drugi Płończanin (51%) deklaruje, że wypija w ciągu dnia, w którym pije alkohol, więcej niż 2 porcje standardowe alkoholu. Porcja standardowa to butelka piwa (250 ml), lampka wina (100ml) lub kieliszek wódki (30 ml).
- Aż 14,4% Płończan przyznało, że zdarzyło im się wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu. Może to wynikać z pewnego przyzwolenia lub niewiedzy pracodawców a także ze szkodliwego używania alkoholu przez pracowników lub uzależnienia.
- Co dziesiąty mieszkaniec Płońska (11,86%) przyznał, że choć raz prowadził pojazd będąc pod wpływem alkoholu. Za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości zatrzymanych było przez policję 3,39% ankietowanych Płończan. Natomiast 42% Płończan deklaruje, że było świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd będąc pod wpływem alkoholu.
- Prawie wszyscy Płończanie, którzy wzięli udział w badaniu uważają, że picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka. Jednocześnie niepokojącym jest fakt, że ponad 18% badanych (prawie co piąty) widział kobiety w ciąży spożywające alkohol. Może to świadczyć o tym, że pomimo wiedzy na temat szkodliwości takich zachowań, niektóre kobiety pozwalają sobie na używanie alkoholu podczas ciąży (nawet w niewielkich ilościach) lub są osobami uzależnionymi, które nie posiadają kontroli nad piciem.

- Warty zauważenia jest fakt, że 88,67% badanych mieszkańców Płońska nie zażywa narkotyków, dopalaczy oraz leków w celu odurzenia się.
- 6% dorosłych Płońszczyzan przyznało, że raz zażyło wymienione powyżej substancje psychoaktywne, jednak nie kontynuowało tego zachowania. Prawdopodobnie były to osoby, które użyły substancji jednorazowo z ciekawości lub uzyskały inne od spodziewanych efekty ich użycia.
- Najpopularniejszą substancją psychoaktywną wśród 5,33% dorosłych Płońszczyzan, którzy deklarują używanie narkotyków/dopalaczy jest marihuana. Okazuje się, że w środowisku lokalnym występuje także problem używania leków dostępnych w aptekach w celu wywołania efektów odurzających.
- Dorośli mieszkańcy sięgający po substancje psychoaktywne, robią to głównie z ciekawości (co drugi badany) oraz w celach towarzyskich (41,18%). Analizując powody używania substancji psychoaktywnych, można przypuszczać, że część z nich jest już uzależniona. Mogą to być te osoby, które w badaniu odpowiedziały, że sięgają po środki psychoaktywne bez konkretnego powodu (11,76%).
- Mieszkańcy zapytani, czy znają miejsca w Płońsku, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze, w 86,67% twierdzą, że nie znają takich miejsc. 6% badanych zna konkretną osobę, która rozprowadza narkotyki. Mieszkańcy generalnie postrzegają szkoły jako miejsca wolne od dilerów narkotyków.
- Dorośli Płońszczyżanie informacje o negatywnych konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych czerpią głównie z telewizji, Internetu i prasy oraz z bezpośredniej obserwacji osób z otoczenia i własnych doświadczeń.
- Płońszczyżanie zapytani, które z sytuacji ich zdaniem są aktami przemocy, odpowiadają najczęściej, że bicie (92,67%), całowanie lub dotykanie wbrew woli (87,33 %) oraz spoliczkowanie (85,33%). Tylko co czwarty badany uważa, że nie opiekowanie się osobą, która wymaga opieki jest również formą przemocy w rodzinie i stanowi tzw. zaniedbanie.
- Niepokojącym jest fakt, że prawie jedna trzecia badanych ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie.
- Podobnie niemal co trzeci dorosły Płońszczyżanin przyznaje, że sam doświadczył przemocy, głównie psychicznej (72,09%) i fizycznej (51,16 %). Z badania wynika, że najczęściej osobami stosującymi przemoc w rodzinie są mąż/żona lub partner/partnerka oraz ojciec. Natomiast osobami doświadczającymi przemocy najczęściej są mąż/żona, partner/ partnerka oraz dzieci.

- Aż 87,33 % badanych uważa, że problem przemocy domowej jest związany z nadużywaniem alkoholu, a 45,33% z narkotyków.
- Uwagę zwraca fakt, że prawie co piąty (18,67%) badany przyznaje, że sam zastosował zachowania przemocowe wobec drugiej osoby, w tym częściej wskazywane jest stosowanie form przemocy fizycznej. W badaniu istnieje rozbieżność pomiędzy odpowiedziami osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc. Osoby krzywdzone częściej mówią o doświadczaniu przez nich przemocy psychicznej, natomiast osoby krzywdzące przyznają się częściej do stosowania przemocy fizycznej. Może to świadczyć o tendencji do pomniejszania przez osoby stosujące przemoc znaczenia takich zachowań jak: wyzwiska, krytykowanie, ośmieszanie, wszczynanie awantur, izolowanie od bliskich i nie postrzegania ich jako zachowania przemocowe.
- Badania wykazały, że ankietowani, którzy przyznali się do stosowania przemocy wobec drugiej osoby, w 82,14% przypadków nie byli pod wpływem środków psychoaktywnych, 14,29% było pod wpływem alkoholu a 3,57% pod wpływem narkotyków.
- Optymistyczne jest przekonanie większości Płońszczan, że nie istnieją żadne okoliczności, które mogłyby usprawiedliwić stosowanie przemocy wobec drugiej osoby (uważa tak 7 na 10 badanych) oraz że prawie 80% lokalnej społeczności nie akceptuje stosowania kar fizycznych wobec dzieci.
- Wśród badanych 48 % deklaruje, że w przypadku uzależnień i/lub przemocy w rodzinie zwróciliby się po pomoc do policji. 47% skorzystałoby z oferty instytucji pomocowych dostępnych na terenie miasta (tj. punkt konsultacyjny, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej). 85,34% mieszkańców Płońska deklaruje, że zna dane kontaktowe do instytucji pomocowych lub wie, gdzie je znaleźć w przypadku problemów.
- Spośród różnych form oddziaływań edukacyjno – profilaktycznych podejmowanych na rzecz lokalnej społeczności, zainteresowaniem wśród dorosłych mieszkańców cieszą się festyny, imprezy i pikniki profilaktyczne organizowane przez miasto. Tak deklaruje 55,33% badanych. Liczna grupa dorosłych oczekuje działań profilaktycznych prowadzonych z wykorzystaniem telewizji i Internetu.

DZIECI I MŁODZIEŻ

- Napoje alkoholowe to najpowszechniej używana substancja psychoaktywna przez młodzież.
- Średnio co drugi badany uczeń uważa, że osoby w jego wieku spożywają alkohol.
- Zapytani, czy sami próbowali pić alkohol, twierdząco odpowiedziała 41,46% dziewczyn i 39,18% chłopców. Zarówno dziewczyny, jak i chłopcy którzy deklarują, że spożywają alkohol, najczęściej zaczęli go używać w wieku 14-16 lat (co drugi), natomiast co trzeci deklaruje, że zaczął go pić w wieku 17 lat lub później.
- Pokazuje to, że zacierają się różnice w picciu alkoholu pomiędzy dziewczynami i chłopcami.
- Zarówno dziewczyny, jak i chłopcy najczęściej wskazują, że po raz pierwszy spożyli alkohol podczas uroczystości rodzinnej. Co trzecia dziewczyna i co czwarty chłopak inicjację alkoholową miało w czasie imprezy towarzyskiej z rówieśnikami.
- Zdecydowana większość badanych uczniów (ponad 80%) sięgających po alkohol podaje, że nie miało żadnych przykrych doświadczeń związanych ze spożywaniem alkoholu. Jest to zjawisko, które może zachęcać młodzież do kontynuowania takich zachowań.
- Aby zbadać dostępność do napojów alkoholowych w opinii młodzieży proszono ich o odpowiedź na pytanie w jaki sposób zdobyli alkohol? Z badania wynika, że młodzież najczęściej została przez kogoś nim poczęstowana.
- Mimo, że sprzedawcy napojów alkoholowych uczestniczący w badaniu deklarowali, że każdorazowo proszą o okazanie dowodu osobistego w przypadku wątpliwości co do wieku kupującego oraz, że w 93,33 % nigdy nie sprzedali alkoholu osobie nieletniej, to młodzież przyznaje, że niejednokrotnie sami dokonali zakupu alkoholu w sklepie (18,02% dziewczyn, 25,97% chłopców).
- W badaniu pytano uczniów jak rodzice zareagowali na spożywanie przez nich alkoholu. Prawie połowa uczniów deklaruje, że rodzice przeprowadzili z nimi rozmowę. Niestety średnio 40% rodziców nie zareagowało, mimo że wiedzieli o tym fakcie.
- Zapytano młodzież, czy próbowali palić papierosy. Średnio 70 % chłopców i dziewczyn odpowiedziało, że nigdy nie palili. Do częstego lub regularnego palenia przyznało się 8,02% dziewczyn i 6,53% chłopców. Do inicjacji nikotynowej w przypadku obu płci najczęściej dochodzi w wieku 15-17 lat.
- 60,59% dziewczyn i 53,02%, chłopców, którzy palą papierosy, uważają, że ich rodzice o tym nie wiedzą.

- Większość uczniów nie ma świadomości dotyczącej dostępu w mieście Płońsk do substancji psychoaktywnych typu narkotyki i dopalacze. Wyniki badań wskazują jednak, że niektórzy uczniowie mogli mieć kontakt z substancjami psychoaktywnymi. Około 3% dziewczyn i 6% chłopców przyznaje się do próbowania tych środków. 45% dziewcząt i chłopców w momencie inicjacji narkotykowej było w wieku 14-16 lat, natomiast około 30% miało lat 17 lub więcej. Przetwory konopi to najczęściej używany narkotyk przez badaną grupę uczniów. Młodzież sięga po narkotyki najczęściej w towarzystwie znajomych poza domem (na podwórku, w czasie imprezy towarzyskiej). Pewna grupa chłopców (17,39%) używa narkotyków w sytuacjach szkolnych, w tym podczas wycieczek. Na pytanie skąd wzięłaś substancję, młodzież wskazuje, że dostała od kolegi/koleżanki lub brała ją w grupie przyjaciół. Uwagę w badaniu zwraca fakt, że dziewczyny zdecydowanie częściej niż chłopcy otrzymują narkotyki za darmo od osób, które znają osobiście lub ze słyszenia.
- Młodzież uważa, że zażywanie narkotyków/dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia (89,60% dziewczyn i 84,14% chłopców). Inne negatywne konsekwencje, które dostrzegają to m.in. wpadnięcie w nieodpowiednie towarzystwo , pogorszenie relacji rodzinnych czy obniżenie efektywności nauki. Pomimo tej wiedzy, niektórzy z nich decydują się na ich zażywanie.
- Pytani o powody sięgania po narkotyki, najczęściej wskazują ciekawość „*spróbuję jak to jest*” (co trzeci uczeń) oraz chęć dobrej zabawy (co piąty uczeń). Istotną motywacją jest też chęć bycia modnym i zaimponowania w towarzystwie oraz potrzeba odstresowania się. Młodzież rzadko podaje, że sięga po narkotyki wskutek wywieranej presji przez grupę rówieśniczą, choć dość powszechnie tak się uważa.
- 20% dziewczyn i 30% chłopców, którzy zażywają narkotyki, podaje, że ich rodzice wiedzą o tym fakcie. Zdecydowana większość rodziców pozostaje jednak nieświadoma. Na pytanie jak rodzice zareagowali na zażywanie przez uczniów narkotyków/dopalaczy, 75% dziewczyn i 40% chłopców podało, że rodzice nie zareagowali, mimo że wiedzieli. Badanie pokazuje, że rodzice częściej nie reagują w takich sytuacjach wobec córek niż synów. Wobec synów znacznie częściej stosują kary oraz szukają dla nich pomocy u specjalisty. Rozmowę z dzieckiem podejmuje 20-25% rodziców.
- Wyniki badania pokazują, że rodzice rzadko prowadzą rozmowy profilaktyczne ze swoimi dziećmi na temat używania substancji psychoaktywnych. Może to wynikać m.in. z braku wiedzy rodziców. Uczniowie wiedzą dotyczącą narkotyków i dopalaczy

czerpia głównie z działań profilaktycznych prowadzonych w szkołach oraz z telewizji i Internetu.

- Pomimo, że rodzice rzadko prowadzą rozmowy profilaktyczne ze swoimi dziećmi, to uczniowie mając problem z używkami, deklarują, że po pomoc zwróciliby się przede wszystkim do rodziców (około 40%). Pokazuje to, że istotnym czynnikiem chroniącym w przypadku uzależnień jest więź z rodzicami.
- Uczniów poproszono o określenie, które z podanych sytuacji są ich zdaniem aktem przemocy. Najczęściej przemocą określano bicie, grożenie i straszenie, następnie kradzież pieniędzy lub własności i zmuszanie do oddawania pieniędzy. Wyniki pokazują jednak ciekawą tendencję. O ile bicie jest uważane za przemoc przez ponad 90% dorosłych, to jako przemoc określa je tylko 15% dziewczyn i 14,32% chłopców. Spoliczkowanie to zachowanie przemocowe w opinii 85% dorosłych i tylko 10% uczniów. Wyniki badania pokazują, że dzieci i młodzież wiele form agresji nie nazywają przemocą. Są z nimi oswojone i przyzwyczajone do doświadczania ich na co dzień w grupie rówieśniczej. Dodatkowo treści, z którymi młodzież styka się w filmach, grach komputerowych, w mediach społecznościowych są wręcz przesycone przemocą, co może przyczyniać się do podniesienia progu tolerancji młodych ludzi na przemoc.
- Niepokojący jest fakt, że 29,27% dziewczyn i 38,25% chłopców deklaruje, że zdarzyło się im doświadczyć przemocy. Co drugi uczeń, który doświadcza przemocy, mówi, że doświadcza jej ze strony rówieśników. 18,36% dziewczyn i 12,45% chłopców przyznaje, doświadcza zachowań przemocowych ze strony rodziców.
- Ponad połowa uczniów stwierdziła, że osoba, która stosowała wobec nich przemoc nie była pod wpływem substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki).
- Niewielki odsetek uczniów przyznaje się do stosowania zachowań przemocowych, głównie wobec rówieśników oraz rodzeństwa.
- W przypadku bycia ofiarą przemocy co piąty ankietowany uczeń szukałby pomocy na terenie swojej szkoły u psychologa, pedagoga lub zaufanego nauczyciela. Nieco rzadziej po pomoc zwróciliby się do swoich rodziców. Niestety około 10% uczniów próbowałoby radzić sobie w takiej sytuacji samemu.
- Młodzież za najciekawsze formy działań profilaktycznych uważa pogadanki z wychowawcą, zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą oraz spektakle i koncerty profilaktyczne. Chłopcy wykazują też zainteresowanie uczestnictwem w zajęciach z przedstawicielami policji.

SPRZEDAWCY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

- O ile dorośli mieszkańcy Płońska uważają, że spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat wzrosło, to sprzedawcy napojów alkoholowych w większości uważają, że pozostaje na stałym poziomie.
- Ponad 60% sprzedawców ocenia, że w Płońsku jest sprzedawany alkohol osobom niepełnoletnim. 83,33% sprzedawców przyznaje, że zdarzyło im, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich sklepie. Prawie wszyscy sprzedawcy (93,33%) deklaruje, że nigdy jednak nie sprzedało alkoholu osobom niepełnoletnim.
- Wszyscy sprzedawcy deklarują, że pytają o dowód osobisty klienta nie mając pewności czy jest pełnoletni.
- Ponad 70% ankietowanych sprzedawców ocenia, że w Płońsku zdarzają się sytuacje sprzedaży papierosów osobom niepełnoletnim. Prawie wszyscy sprzedawcy (93,33%) deklaruje, że nigdy jednak nie sprzedało papierosów osobom niepełnoletnim.
- 80% sprzedawców podało, że zdarzyło się im, że alkohol próbowała zakupić osoba nietrzeźwa. Co piąty sprzedawca przyznał, że sprzedał alkohol osobie nietrzeźwej.
- 50% sprzedawców zauważa problem spożywania alkoholu na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu.

REKOMENDACJE

Rekomenduje się:

1. Prowadzenie lokalnych kampanii i innych działań edukacyjnych skierowanych do mieszkańców, mających na celu:
 - zwiększenie wiedzy na temat szkodliwości i skutków używania substancji psychoaktywnych, w szczególności alkoholu
 - zachęcanie do ograniczania nadmiernego spożywania alkoholu
 - zwiększenia wiedzy na temat mechanizmów przemocy w rodzinie
 - informowanie o dostępnych formach pomocy osobom uzależnionym, współuzależnionym i uwikłanym w problem przemocy

2. Obejmowanie specjalistycznym wsparciem mieszkańców oraz rodzin borykających się z problemem alkoholowym i przemocą.
3. Wspieranie placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków. Współpraca z grupami samopomocowymi AA, Al-anon.
4. Wspieranie działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych i realizujących program socjoterapeutyczny w celu objęcia pomocą i wsparciem dzieci z grup ryzyka, w szczególności z rodzin z problemem alkoholowym i przemocą.
5. Prowadzenie działań zwiększających świadomość oraz odpowiedzialność sprzedawców alkoholu w zakresie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim i nietrzeźwym.
6. Prowadzenie działań profilaktyczno – edukacyjnych uwrażliwiających na problemy:
 - prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu
 - wykonywania obowiązków w pracy pod wpływem alkoholu
 - picia alkoholu w okresie ciąży
7. Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uzależnień skierowanych do wszystkich uczniów. Celem tych działań jest:
 - opóźnienie wieku inicjacji spożywania substancji psychoaktywnych
 - wykorzystywanie zainteresowań młodzieży i ich aktywności fizycznej do budowania alternatywnych w stosunku do picia alkoholu i zażywania narkotyków, sposobów spędzania wolnego czasu i realizacji własnych zainteresowań,
 - rozwijanie umiejętności społecznych i umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi
8. Kontynuacja prowadzonych programów profilaktycznych w szczególności rekomendowanych, ze względu na fakt, iż mają potwierdzoną skuteczność, są pozytywnie odbierane przez uczniów oraz obejmują grupę rodziców i nauczycieli.

9. Podejmowanie prób docierania z treściami profilaktycznymi do młodych ludzi za pośrednictwem Internetu, który jest dla nich naturalnym środowiskiem funkcjonowania.
10. Prowadzenie warsztatów dla dzieci i młodzieży na temat agresji, konfliktów i przemocy rówieśniczej.
11. Szkolenia i warsztaty dla rodziców wzmacniające m.in. umiejętność rozmowy z dzieckiem na tematy związane z zachowaniami ryzykownymi.
12. Szkolenia dla nauczycieli w ramach pomocy krzywdzonym uczniom oraz realizacji procedury „Niebieskiej Karty” w szkole.

Urząd Miejski w Płońsku

ul. Płocka 39,
09-100 Płońsk

+48 23 662 26 91
+48 23 663 13 00

PLONSK@PLONSK.PL

Najskuteczniejszą metodą walki z problemami społecznymi zdają się być rozmowy ze specjalistami oraz kampanie profilaktyczne, a także większa kontrola i egzekwowanie przestrzegania prawa.

Działania profilaktyczne na terenie miasta powinny mieć charakter długofalowy i wielostronny.

To, że jakiegoś problemu nie widać nie znaczy, że on nie istnieje - kluczową kwestią jest uwrażliwienie społeczeństwa oraz zwiększanie jego świadomości na temat wszystkich problemów społecznych.